

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznika.
Inserati: do 9 petič vrst 4 l. D, od 10—15 petič vrst 4 l. D 50 p, večji inserati petič vrst 2 D; notice, poslaste, izjave, reklame, preklicani petič vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inseratni davek posebej.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva
ulica št. 5, prtljžno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.
Dopise sprejema le podpisano in zadostno frankovano.
Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke: 2
v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
v inozemstvu navadna dni Din 1, nedelje Din 1-25
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		v Jugoslaviji		v inozemstvu	
		v Ljubljani	po pošti		
12 mesecev	...	Din 144—	Din 144—	Din 264—	...
6	...	72—	72—	132—	...
3	...	36—	36—	66—	...
1	...	12—	12—	22—	...

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 2 po nakaznici.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Ob klerikalni manifestaciji.

V dušah se vijejo črne zastave. Črne trupe se valijo po ulicah, čudno plahe, kakor mračni duhovi, ki so se zmotili v svoji uri. Drug drugemu si ne upajo pogledati v oči. Mučen položaj, ko se duša ne more odločiti niti za žalost, niti za veselje. Nemirna nestrpnost jih preganja z mesta na mesto: samo da bi bilo že konec te zadnje ceremonije, samo da bi bili že doma. Med ljudstvom zašumi kakor v drevo, kadar dune veter:

»Da je umrl nasilne smrti, naš duhovni vladar, rimski klerikalizem?«
»Zavratno so ga umorili!«
»Gorje morilcu, dr. Ivanu Šušteršiču!«

»Da, prvi klerikalni vojvoda je sam umoril svojega vladarja.«
Histerična tercijalka zaječi: »Praven je v moji duši prestol, ki je na njem sedel moj rimski ženin.«

Zadnjič se zbirajo klerikalni ljudje okoli mrtvaškega odra, zadnjič jih pozivajo rimski voditelji omamiti z veliko ljudsko predstavo, zadnjič, a za vedno.

»Mogoče pa ni umrl, mogoče ga drži samo mrtvičen krč. Joj, ako pokopljemo živega!«

»Kje je zdravnik, da ugotovi resnično smrt, da napravi srčni vboj? Joj, ako pokopljemo živega! Kje je zdravnik?«

»Je že tukaj,« in skozi gnečo se prerine mož visoke postave, držeč v roki nekaj ostrega, dolgo iglo ali tanko, na tri strani brušeno bodalo. Odločno stopi mož na mrtvaški oder, se skloni nad mrtliča in globoko mu zabode ostrino do ročaja v levo stran. Nato se obrne proti ljudstvu in z zvonkim glasom naznani:

»Mrtev je rimski klerikalizem, resnično mrtev na veke.«

Vrste klerikalnih voditeljev se razburijo:

»Čegav je ta gromki glas? Seveda, pogledajte postavo, obraz, to ni zdravnik, to je dr. Ivan Šušteršič sam!«

»Dr. Ivan Šušteršič?« se zganejo množice.

»Ni res!« zagrmí zopet ob mrtvaškem odru mogočna postava, »jaz nisem dr. Ivan Šušteršič. Po sveto hodi mnogo podobnega. Štejem si v posebno čast, ako sem podoben nekdanjemu vašemu voditelju, kajti dr. Ivan Šušteršič je pošteni, grešil je mnogo, a javno je priznal svoj greh in se javno izpokoril.«

Ogorčeno se zgane ljudstvo okoli klerikalnih voditeljev, grozeče se dvignejo pesti:

»Zakaj nam tega niste povedali prej? Zakaj ste nas sklicali na V. katoški shod? Da iz tujih ust izvem resnico?«

»Ljudstvo krščansko!« miri glavni klerikalni voditelj razjarjeno množico, »obnašajte se spoštljivo, kakor se spoštuje posvečenemu kraju mrtliča. Pomislite, krščanske duše, ali ste prišli na pretep, ali na pogreb? Ne poslušajte demagoga, ljudskega sleparja, resnično, pred vami stoji dr. Ivan Šušteršič sam. Ljudstvo krščansko, na boj za Boga in vero, dol z morilcem, dol z dr. Ivanom Šušteršičem!«

»Kaj nas briga, ali je to dr. Ivan Šušteršič ali ne,« viknejo srdite žene in moške, »mož govori resnico. In prišli smo poslušati resnico, ne vaših zavijih načel in laži. Mož naj govori dalje, a vi, klerikalni voditelji, molčite in poslušajte tudi!«

»Hvala ti, slovensko ljudstvo,« izpregovori neznani govornik, »rad prevzamem vlogo klerikalnih voditeljev, rad prevzamem namesto njih pogrebni govor ob mrtvaškem odru rimskega klerikalizma.«

Možje slovenski, drage Slovenke! Klerikalni voditelji žalujejo in tudi vas so pozvali semkaj, da bi tudi vi z njimi žalovali. Ali vi nimate nobenega vzroka za žalost in vaše duše so polne veselja. Vi se radujete, vaša srca vriskajo, ker se je dvignil proti klerikalnim voditeljem prvi jugoslovanski izpokornik, veliki hrvaški škof Anton Mahnič, in jim zaklical besedo o »božji pravdi v zgodovini narodov in držav.«

Zgodovinski prevrati niso slučajni, niso igra slepe usode, ki bi brezsmotno premetala zgodovinske tvorbe. Ne — da govorimo o luči sv. vere, ki nas uči, da niti vrabec ne pade s strehe brez volje očetove — zgodovinski prevrati so sodebe, katere izvršuje »božja modrost nad človeško neumnostjo«. Kar je človeštvo obračalo stoletja po svoje, obrne Bog v enem letu tudi — po svoji (R. K. VIII. 97—114.)

Napočil nam je veliki dan, a na nebu se je pokazal znak z nadpisom SHS. Narod moj, v tem znaku zmagaš! Hrvaši, Srbi, Slovenci! Božja je volja, da ostanete na veke nerazdružno ujedinjeni. Prednost vas je določila za visoke cilje. Samo v jedinstvu je vaš spas, vaša bodočnost. (Čas, 1920, zv. 6.)

Možje slovenski, drage Slovenke! Leta 1918. se je izvršil ta zgodovinski prevrat, leta 1918. je sinilo na nebu resnično znamenje SHS. Krvni bratje so se po tisočletni ločitvi zopet združili, ujedinili. V jeseni 1918 je naše narodno leto vrglo iz sebe strup, ki so ga vili vili

v naše duše narodni sovražniki: rimski klerikalizem, Italijani, Nemci, Madžari in Turki. V jeseni 1918 je vrgla slovenska duša s sebe verige klerikalne in avstrijske sužnosti, in stari svobodi in bojevitosti, v starem ponosu in moštvu je stopila slovenska duša pred svet, kakor jo je navdušeno in preroško že opisal katoški duhovnik dr. Josip Gruđen v knjigi »Zgodovina slovenskega naroda«, ki jo je izdala l. 1910. katoška »Družba sv. Mohorja«. Rim in Carigrad sta se tresla pred nepremagljivo vojsko združenih Jugoslovenov. Katoški duhovnik dr. I. Gruđen vam je napisal zgodovinsko zrcalo, da zagledate in spoznate svojo pravo staro dušo. Rim in Carigrad sta trepetala pred njo. Brezprimerno junaštvo in bojevitost združenih Jugoslovenov se je pripravljal, da zavladajo celemu svetu. Italijanski in nemški grajščaki so trepetali in v strahu pričakovali, da postanejo bojevitosti Slovinci, naši slavni očeti, gospodarij v mestih in gradovih, da postanejo italijanski in nemški vladarji in grajščaki, častniki in uradniki slovenski hlapci in tlačani.

Ali, kaka krivica, kaka žalost! Zgodilo se je nasprotno. V svobodno slovensko dušo je kanil strup, in bojevitost, junaška roka je omahnila v suženjskem strahu, ponosni in moški slovenski tilnik se je sklonil v ponižen tlačanstvo. In vprašam vas, možje slovenski, drage Slovenke, odkod se je pripeljala ostudna, zavratna kača, ki je s svojim peklenskim strupom otrovala slovensko dušo?

Odgovarja vam drugi jugoslovanski izpokornik, vaš nekdanji voditelj, doktor Ivan Šušteršič. Za dokaz je napisal celo knjižico z naslovom »Moj odgovor«.

Rimski klerikalizem je ubil v naših dušah svobodo, junaštvo in moško čast. Iz Rima se je prikrala prekanjena kača v svobodni paradiz naše velike in slavne narodne države, rimska kača je zamorila vaše duše s trupom klerikalne modrosti, da človek ni ustvarjen za ta svet, da ga čaka tem večja slava in bogastvo na onem svetu, čim bolj se poniža na tem svetu v strahopetnega psa, ki liže noge klerikalnim in tujim gospodarjem. A božja modrost uči, da je človek ustvarjen za ta in oni svet, da tem lažje skrbi za oni svet, čim svobodnejši in bogatejši gospodar je na lastni zemlji; ista božja modrost nam preroško naznani, da je slovenski narod svoje tisočletno trpljenje prestal in si z njim zaslužil sijajno bodočnost; ista božja modrost nas je po preroških besedah škofa Mahniča določila za visoke cilje. Prišel je čas, da se klerikalna modrost preseli k našim tisočletnim

tlačiteljem in krvosesom, ki imajo sedaj prevzeti našo hlapčevsko in tlačansko vlogo ter delati pokoro.

In kdo je kriv svetovne draginje in siromašnine.

Samo rimski klerikalci, ki so zanesli svetovno vojsko s tem, da so nahujali klerikalno Avstrijo proti Srbiji, da zatro pravoslavno vero. Samo klerikalni hinavci se izgovarjajo, da jo je povzročil sarajevski umor. Koliko umorov še slavnejših in višjih oseb se je izvršilo v zgodovini, a nikdo ni zaradi njih dal porušiti cvetočih mest in razdejati plodovitih dežel, poklati na milijone nedolžnih mož, pahiti v bedo na tisoče invalidov, vdov in sirot. Pred leti so Judje v Rusiji zverinsko pomorili celo krščansko carsko družino, a zalajal ni niti en klerikalen pes.

Mera zgodovinskih klerikalnih zločinov je priklopila do vrha in z zgodovinskim prevratom l. 1918. je — kakor pravi hrvaški škof Mahnič — usmiljena božja modrost izvršila pravično sodbo nad »človeško neumnostjo« klerikalizma; dobri Bog je obrnil v enem letu po svoje, kar so klerikalci obračali stoletja po svoje.

Tudi slovenski klerikalci so razumeli božji glas zgodovinskega prevrata l. 1918. in se plašno potuhnil, pokorni božji volji. Ali minilo se ni pet let in zopet jim je vzrasel greben napuha kakor Luciferju, ki je hotel biti več nego Bog; zopet so začeli drugi kakor pred tisoč leti razdvajati komaj ujedinjeno bratstvo in hujskati proti najstarejšemu bratu gospodarju, ustanovitelju države, bratu Srbu. Vzemimo domačo primero: po božji in človeški postavi izročil oče najstarejšemu sinu gospodarstvo. Ako se vrne mlajši brat na rodno grudo, na koga se ima obrniti za pomoč in podporo, ali na najstarejšega brata gospodarja ali njegovega hlapca?

Tako zahteva upravičeno tudi od slovenskega kmeta: brate, pridi in sedi za mojo mizo, da se bratsko pogovoriva o tvojih stiskah in težavah. Imam državno blagajno in bajonete v rokah, lahko dobiš iz mojih rok, kar potrebuješ ti in tvoja deca. Zakaj se torej obračaš na klerikalnega agenta in ga čistiš s svojim zaupanjem, ko je siromašen kakor cerkvena miš in sam nima kaj glodati?

Kakor Lucifer so postali slovenski klerikalci zopet domišljavi in napihnjeni, iznašli so nov strup, da zadnjič in za vedno otrujejo slovensko dušo, iznašli so novo peklensko laž, da so bratje Srbi krivoverci, da pravoslavna krščanska vera ni prava.

Ali, možje slovenski, drage Slovenke, zgodovina izpričuje, da je pravo-

slavno krščanstvo starejše nego rimsko, da so stari rimski klerikalci iz same politike zatajili pravo krščanstvo in se odcepili od pravoslavnega krščanstva. Katoški duhovnik in profesor bogo-slovja dr. F. Grivec piše namreč v svoji učeni knjigi »Pravoslavje«, ki jo je tiskala l. 1915. Katoška tiskarna, dobesedno: Cerkevni razkol ni nastal iz verskih razlogov; dogmatične razlike so bile prvotno le pretveza za razkol. Torej: rimski klerikalci so se odcepili iz same politike od starejšega krščanstva. Pa poreče kdo izmed vas, duhovnik dr. F. Grivec je le eden in bogve, ako ga niso Srbi podkupili, ako ni že v svojem srcu krivoverec pravoslavne vere, ki nas hoče polagoma prevesti v pravoslavje. Ako dr. F. Grivec ne verjame, prepričajte se na sledeči način: kadar bode zopet kak klerikalec zabavalj proti pravoslavju, da ni prava vera, ampak pogrešno krivoverstvo, vložite tožbo pri domačem sodniku. Višje ljubljansko sodišče prevzame zadevo in po kliču prve katoliške in pravoslavne profesorje in izvedence, da pred sodiščem, pred celo javnostjo enkrat za vselej dokažejo, katera vera je prava. Tako se je godilo tudi v starih časih, tako je postopal tudi naš cerkveni oče, sv. Avgustin sam. L. 411. je imel verski prepis s krivoverci donatisti, ki ga ni mogel sam poravnati. Zato je naprosil rimskega cesarja Honorija, da skliče državno razsodišče, da cesarski sodnik (komisar) izreče končno razsodbo. Prišlo je pred sodišče 286 katoških in 279 donatističnih škofov, torej je sedem več katoških. Škofa Petilian in Primian sta bila donatistična izvedenca, katoliške sta zastopala škofa Avgustin in Avreljan. Cesarski komisar je razsodil in določil, da sta zmagała katoliška izvedenca, obsodil je donatiste in vseh njihovih 279 škofov na izgubo državljanjskih pravic in s smrtno kaznijo prepovedal njih verske sestanke ...

— VSE TRGOVCE-RAZSTAV-LJALCE NA VELESEJMU — ljubljanske in vnanje — opozarjamo, da izide »Slovenski Narod« VSE SEJEMSKE DNI V POVEČANI OBILNI IN NAKLADI ter bomo prinašali opise razstavnih paviljonov in predmetov naših trgovcev in obrtnikov, osobito onih, ki bodo upoštevali naš list. Informacije in naročila za oglase sprejemamo do vključno srede, 29. avgusta t. l. za prvo sejemske številke in dalje vsak dan velesejma.

Claude Farrère — prevel Miran Jarc:

Civiliziranci.

Roman.

17

Bil je prav dobre volje. Včeraj ni skadil nič opija.

Ta teden je bil zanj zelo ugoden. Hitreje, kot je sam mislil, ga je Saigon zelo gostoljubno sprejel: udobno stanovanje — vesele gostije — in še vse ostalo. Stanovanje mu je tvorila prav preprosta spalnica, ki je bila dosti velika, prazna in hladna in ki so jo polnili le postelja iz žimnice, mreža proti moskitom in panka, ki jo je vihtel mlad fant. Skozi okno so molele veje skrivence platane, ki je trosila v sobo dežek cvetja. Zunaj se je sprostiralo staro mesto Tudue; prodajalnice in pralnice so oživiljele te na pol kitajske, opojno dišeče ulice. Kako prijetno je bilo spavati v tej zračni sobi v popoldanskih urah, ko je razpaljeno solnce raztegovalo hrečeče železne ploške na ladij, da je odpadal beli omet in se je stajena smola znojila v debelih kancih.

Tedaj se je Fierce popolnoma nag vlegel pod mrežo, njegova koža je bila vsa mokra od pogostih pršnih kopelji, in je sanjal o življenju v Saigonu; skrbno se je čuval, da bi ne zganil roke, kajti že bi ga obil pot po vsem telesu.

Pri večerji sta mu tovariševala Mévil in Torral. Tej trojici se je zdelo vsaka noč slična prvi, samo posameznosti so se predruščale. Vedno pa so mešali, čeprav v neenakih razmerjih, ženske, opij in alkohol, vmes pa so napravili kot nočni zlet v šumeče kitajsko mesto ali pa v samoto speče pokrajine.

»Nameček« pa jim je bila Helena Liseron. Toda Fierce si je ni morda izbral za ljubico, tudi ji ni bil smešno zvest. Toda pri prvi pustolovini sta drug drugega vzljubila, kar sta tudi na skrivaj nadaljevala. V tem je našel Fierce prednost poudarjenega življenja. Kako udobno je, če si drugi ljubimec ženske, ki je ne ljubiš s strastjo. Kar zadeva potrebno slaščico eksotične čutnosti, so poskrbeli za vsakodnevne pojedine v Cholnu, ki so oslajali z japonskimi, anamskimi in pa kitajskimi dišavami.

Helena se je kar prepustila svoji usodi, ki ji ni bila zoperna. Dva velikodušna ljubimca sta vse-kakor boljša od enega samega. Poleg tega sta se Fierce in Mévil menjaloč se maščevala drug na drugim. Helena pa je oba kaj preprosto ljubila, da ni utegnila biti ljubosumna. Le kadar ju je videla, da sta ljubkovala z drugimi ženskami, tedaj jo je grizlo samoljubje in čutnost.

No, Fierce sploh ni prikrival svojih azijskih ljubezni in Mévil se je vsepovsod postavil s svo-

imi slučajnimi in smotrenimi pustolovninami: Helena, ki je vedela, da jo izdajata, se je pa naslajala ob lastni nezvestobi; nad vse je želela, da bi se nekega dne ojunčila in vsakemu ljubimcu posebej povedala, da ga zapostavlja pred drugim. V resnici pa ni Mévil prav nič vedel, da zavzema njegovo mesto še nekdo drugi. Fierce pa je tajnost zamočal že zbog Helene in je potrpežljivo prenašal njene grožnje, ki jih je rodilo ljubosumje ali pa sadizem, češ, da bo vse izdala ... Udobno stanovanje, razkošne pojedine in kar je še za nameček ...

Vrhota se varljivo uzadovoljuje življenjskega smotra in poti k temu smotru. Že več let je živel Fierce le kot so mu veleli nagoni in vedno je skušal kar najbolj ugoditi svoji sli. Zaupno ob-čevanje z Mévilom in Torralom pa mu je podnetilo naziranje, da ni na svetu sploh ničesar boljšega in da je bilo vse ostalo, po čemer je doslej hrepenel, zgolj prevara in da je edino pametno, da že pri-pozna osnovni zakon civiliziranec: pribori si največ užitka z najmanjšim naporom. Znanstvena, drzna odkritosrčnost tega stavka ga je omamljala. Točnost, ki sta jo njegova tovariša očitala v uveljavljanju tega stavka, mu je prav tako ugajala.

Mévil, ki ga je vlekle izključno k ljubezni, je imel javno kar pet žensk — pri tem pa ni zaradi njih zanemarljivo nobene pustolovščine, ki mu jo je

navrgel priličen slučaj. Pri njegovi izbiri ni odločeval noben predsekod in vsaka usta so ga enako nagibala k poljubu, le, da so bila mlada in usločena.

Operetna pevka, — svetovljanka, žena uglednega odvetnika, — neka pri njemu uslužbena anamska congai, sicer bolj sužnja, kot ljubica, — Japonka iz zaprtega doma, ki jo je poklical vsak torek, da mu je utešila tedensko hotljivost, — neko mlado dekle, ki je bila na glasu, da je dostojna, pa se je skrivaj vlačila, — skratka pet žensk, in vsaka od njih bi ostale štiri zaničevala radi njihovih različnih usod; toda ta poklicni ljubimec je vse enako ljubil, razneževal, ni jih zaničeval, nikdar pa ga ni vznemirjalo posebno nagnjenje do samo ene. To je bila očividna modrost. Torral, ki je bil eklektik, je uravnovešal svoje užitke po epikurski aritmetiki in se je bahal, da umoz izrazi vso srečo, ki jo ob-sega življenje.

Ker je stremel samo po tem smotru, se sploh ni brgal za mnenje drugih: celo na cesti ni skrival svojih razmerij do moških in kadar je bila »Inšpek-cija« najbolj obljubena, je prišel tja s svojima ljub-ljenčkoma, z boyema Ba in Sao. Tudi to je bila morda modrost, ki jo je povišal morda drzen ci-nizem.

Tako je torej užival Fierce svoje življenje v Saigonu in užival je tudi svoje dobro utemeljene zabave.

Nova politična organizacija v Mariboru.

V »Taboru« z dne 23. t. m. razpravlja dr. Kukovec o novem političnem društvu za mariborsko oblast ter pripominja na koncu tega članka, da naj morebitne razprave v časopisju razčistijo, kar bi še ne bilo jasno.

Konstatirati je treba najprej to-le: Pravila za ustanovitev tega novega političnega društva za mariborsko oblast so vložili pri pokrajinski upravi za Slovenijo demokratični voditelji mariborske oblasti.

Ker je zahtevala pokrajinska uprava, da mora biti v pravilih tudi določeno, kdo ima sklicati prvi občni zbor in kdo ima predsedovati pri izvolitvi stalnega predsednika, so imenovali predlagatelji dr. Kukovca kot predsednika pripravljalnega odbora.

Nameravajo je torej, ustanoviti strogo demokratično politično društvo za mariborsko oblast in bi ne bilo čisto nič čudno in nenavadno, ako bi sedaj dr. Kukovec svoj namen tudi izvedel, koncentriral demokrate mariborske oblasti še v posebnem političnem društvu.

Nočem razpravljati o razlogih, radi katerih so demokratični voditelji v Mariboru svoj prvotni namen opustili, ker ni moj namen, izvajati kake polemike, vendar pa je važno za javnost, da si dr. Kukovec sedaj predstavlja ustanovitev in delovanje tega političnega društva popolnoma v drugi smeri.

Dr. Kukovec povdarja najprej lokalni značaj tega društva, ki ima iskati svoje članstvo na ozemlju mariborske oblasti, pripominja pa takoli, da društvo »lahko razvije v tem okviru vsako politično delavnost, ki se mu zdi umestna in v skladu z državnim zakonom.«

O tem bo po načrtu dr. Kukovca dolževal še ustanovni občni zbor in je, kakor pravi dr. Kukovec, »mnogo odvisno od tega, kdo se za vstop prijavl in kdo bode v društvu sprejet.«

Iz tega je torej jasno, da se sprejmo v to novo politično društvo samo tisti, ki so vseh pripravljalnemu odboru, kar ni nič čudnega, saj je imel pripravljalni odbor prvotno namen sprejemati samo demokrate v to društvo.

Stvar pa kaže drugo lice!

Dr. Kukovec namreč razpravlja naprej, da imamo preveliko število strank, da je pa vsekakor vsako politično udejstvovanje boljše, kakor sedanja narodna indolencija in breznačajnost ter prijava do sklepa, da bi naj bila edina omejitev za vstop v to politično društvo ta, da je pripravljen član »politično zrelost izkazal s tem, da je pri svoji sedanjosti stalno najmanj eno leto.« V ostalem pa naj bi bil pristop v društvo prost vsakemu, o katerem se lahko verjame, da bo pošteno zasledoval »društvene cilje« in ki ne bo odklonjen ali izključen iz društva, za kar pripravljalnemu odboru ni treba navajati vzrokov.

S tem političnim društvom nastopa torej popolnoma nov način političnega udejstvovanja, ker dr. Kukovec v principu ne odklanja sodelovanja v tem društvu tudi takim prebivalcem mariborske oblasti, ki se po svojem političnem in gospodarskem prepričanju strogo ločijo od demokratske stranke.

Kot vodilno idejo tega društva navaja sicer, da je treba mariborski »pokrajinski« politično vodstvo, ki ga preveva poleg splošno narodnega tudi »pokrajinski patrijotizem«!

Prepričan sem, da razume dr. Kukovec pod »pokrajinski patrijotizem« skrb za gospodarske potrebe mariborske oblasti. Ali ne?

Ker razpravlja preje o tem, da se Ljubljana za mariborsko oblast nikdar

ni posebno brigala, ne morem verjeti, da bi hotel vabiti dr. Kukovec v novo društvo z geslom tistega starega lokalnega patrijotizma, ki je ločil Kranjce in Štajerce.

Ker bi znala biti gospodarska vprašanja te oblasti eventualno kdaj kaka primerna podlaga za skupno delovanje raznih strank, sem pričakoval, da mi bo članek v tem oziru povedal kaj več.

Ker pa tega ne stori, in ni misliti, da bi »pokrajinski patrijotizem« že sam na sebi bil v stanju, da združi privržence vseh strank v enem društvu, je videti, da tudi dr. Kukovec ne zida novo društvo na gospodarski del »pokrajinskega patrijotizma«.

Gotovo bi sicer imenoval to društvo gospodarsko in bi imenoval razne panoge, za katere se naj združijo člani novega društva v skupnem delu.

Tudi splošni narodni patrijotizem mu ni glavna stvar, ker upa da bo to politično društvo vpreglo celo one, ki se še niso mogli vživeti popolno v pripadnost k državi Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Ker se gre v tem oziru gotovo za Nemce in vse vrste avstrijakantov, bi se dalo to izvesti menda samo v strogo gospodarskem društvu, težko pa v političnem, kateremu naj bi pa narodni patrijotizem glavna zadeva.

Dr. Kukovec sicer piše: »Razume se, da moramo biti veseli, da je v današnjih težkih časih najti mnogo odločnih nacionalnih ljudi, ki so zoper izredni položaj pripravljeni z izrednimi sredstvi nastopiti in pri tem sami sebe žrtvovati. Politično društvo naj bi pa varovalo v vsakem oziru svojo neodvisnost.«

Novo društvo se hoče torej razločevati od nacionalnih bojnih društev, a vendar tudi ne odklanja sprejema teh pristav, ker povdarja narodni patrijotizem.

Da je težko združiti vse te elemente, je jasno.

Stvar postaja pa še bolj problematična, ker bi naj po koncepciji dr. Kukovca sprejelo novo društvo tudi pristave SLS, ker pravi dr. Kukovec: »Društvo si bode pač samo ustvarilo svojo orijentacijo v vseh načelnih vprašanjih. Gotovo se bode moralo v prvi vrsti odločiti tudi glede vprašanja, ali naj bode v ti pokrajini še naprej alfa in omega današnjim razmeram ne odgovarjajoča borba klerikalcev in liberalcev.«

Če je res, da je prevzel list »Jutro« v najnovejšem času avtonomistični program SLS in tako odobril to, kar je pred kratkim najhuje napadal, najdemo v tem vabilu sličen pojav.

Zdi se mi celo, da je ta kooperacija z SLS glavna točka programa novega političnega društva, ker citamo takoli to na stavek: »Če bi glede društva ne moglo priti v naprej do edinosti v tem oziru, bi bilo škoda, ga sploh ustanoviti, in bi si jaz v takem slučaju še premislil, ali sploh skličem ustanovni njegov zbor.«

Izključeni bodo iz tega političnega društva samo tisti, ki so vstopili v radikalno stranko, ker niso pri sedanjosti stranki najmanj eno leto.

Vsi pristavi drugih strank in političnih prepričanj imajo pristop, ako ne padejo skozi rešeto pripravljalnega odbora, ako so torej g. dr. Kukovcu itd. v polni meri všeč.

Dr. Kukovec sam ne verjame, da bo tako društvo v stanju, poseči v kakoršnekolikoli volitve, ker pravi: »Novo politično društvo v zasledovanju svojih velikih ciljev po mojem mnenju danes še ne more apelirati na odločitev z volilnimi krogljicami. To naj store

kandidati novih strank, ki navadno malo znajo in malo delajo, pa zato žele še mnogo postati in imajo pri današnjem razpoloženju množic tudi še največ šans.«

V tem oziru daje torej novim strankam več šans. Pač pa naj po njegovem mnenju to politično društvo »bodi na rednih sestankih svojih okrajnih odborov ali v oblastnih konferencah zlasti inteligentnejše in mlajše članstvo šola v pogledih na svet, na domovino, na narod.«

Položaj na koroški državni meji po libeliških dogodkih.

(Dopis uglednega rodoljuba.)

Zadeva, o kateri je poročalo naše časopisje zadnji teden julija, še do danes ni likvidirana. Avstrijske oblasti pač začenjajo uvidevati, da so se prenašale, a ne ukrenjele ničesar, da bi storjene krivice popravile in kazensko preiskavo dovedle do zaključka. Aretiranega Petra Ringa so izpustili čez deset, Antona Ringa čez dvanajst dni zopet na svobodo, a vsakega samo proti kavkciji 2500 Din. Zahtevali so izrecno jugoslovensko valuto za varščino, kar je bilo težko izvedljivo, ker sme vsaka oseba vzeti samo tisoč dinarjev čez mejo. Oba aretiranca sta bila primorana zahtevano kavkcijo položiti, ker ju je preskrba s hrano v zaporu stala dnevno vsakega 25.000 Ka in ker bi bila ob režijijski hrani v ušvihih pliberških celicah popolnoma duševno in telesno opešala. Pri tem je najznačilnejše, da jih je sam sodnik dolžil, ne da bi bil pozneje preskusil istinitost njihovega zagovora, tativine in ropa po načinu macedonskih hajdukov, da pa niti dosedaj ni ničesar ukrenil, da bi se pozvale priče, ki sta jih takoj prvi dan navedla za svoj alibi, pred sodišče v Prevaljah. Vse napravlja vtis, kakor da se vsa stvar namenoma zavlačuje in izsiljene kavkcije zadržujejo, da prejšnji avstrijski mogotci stresajo svojo omenjeno jezo še sedaj nad onimi Slovenci, katerim se je po napornem trudu posrečilo rešiti Libeliške nemškega tiranstva. Vredno je pred vsem ugotoviti, da zagrizena avstrijska javnost pač namenoma govori o tatvini in ropu, da bi ji morala dobro vedeti, da teče preiskava radi hudodelstva po § 83 k. z., kar se pa tudi osumljencem samim prikriva, da se jih lažje zmerja s tatovi in roparji.

Nočem raziskavati, ali so se libeliški fantje s tem, da so od Avstrijcev s pomočjo njihove žandarmerije in brez dovoljenja okr. glavarstva v Velikovu odpejali libeliško brizgalno na tihem po noči prepeljali na njeno prvotno mesto nazaj, okrivili omenjenega zločina ali ne, opozoriti pa moramo naše oblasti na dejstvo, da je po izjavi sodnega predstojnika v Pilberku dr. Rauniga samega državno pravdnistvo v Celovcu naročilo varnostnim organom na celi jugoslovenski - avstrijski meji, naj aretirajo vsako osebo, glede katere obstaja najmanjši sum, da je bila pri akciji radi brizgalne udeležena, pa naj prekorači državno mejo na katerikoli točki. Ker je iz poročil dosedanjih aretirancev razvidno, da je udeležba na zločinu v smislu avstrijske interpelacije zakonov podana tudi že z dejstvom, da je kdo pomagal brizgalno na našem teritoriju spraviti na varno ali da je prisostvoval veselici novega libeliškega gasilnega društva, se ne smemo čuditi glasovom, po katerih znaša število osumljenih oseb nad petdeset. Seveda so med njimi vsi uglednejši libeliški posestniki, posebno imovitejši, od katerih bi se dalo izsiliti lepe denarne svote kot kavcije. Da je tako postopanje

Z ozirom na take vodilne ideje bo vsekakor interesantno zvedeti, če bo SLS ali če bodo razne socialistične stranke pustile šolati svoje pristave v tej novi šoli in — če bodo pristali radikalne stranke hudo žalovali, da jim je vstop v to šolo zabranjen.

V tem oziru je torej razvoj tega novega političnega društva še nejasen in dvomljiv in bo gotovo interesantno slišati iz drugih strank odmeve na to vabilo g. dr. Kukovca. Dr. Müller.

avstrijskih oblastev protizakonito in za našo državo žaljivo, ni treba posebej naglašati, še manj do-azovati. Ako ima sosedna avstrijska občina na brizgalno pravico, naj jo zahteva zakonitim potom od naših oblastev nazaj. Ako dokaže svojo močnejšo pravico do nje, ni nikakega dvoma, da bodo naša oblastva, ki poslujejo po zakonih, razsodila njej v prilog. Popolnoma nedopustno pa je, da se nahaja brez vsake zakonite osnove cela vrsta naših državljanov pod tiraličco, izdano od celovških in pliberških političnih šovinistov, ki hočejo na ta način nadaljevati svojo nekdanjo strahovladno nad našimi državljani na meji.

V interesu obmejnega prometa je neobodno potrebno, da zastavijo naše oblasti vse sile, da zaščitijo obmejno prebivalstvo pred nadaljnjimi krivicami. Avstrijski državljani hodijo neovirano preko meje dan na dan, se pri nas pri dobrem vinu zabavajo in vzdržujejo ozke stike z vsemi svojimi političnimi prijatelji na naši strani. Informacije in denunciacije, ki jih vzamejo preko meje seboj, pa doma pridno izrabljajo proti našemu narodnemu prebivalstvu. Temu mora biti konec! Naša vlada naj zahteva, da se proti našim državljanom izdane povelja na pritvor takoj umaknejo, da se preiskava proti Antonu in Petru Ringu nemudoma završi, izsiljene kavcije vrnejo in prizadetim poravnata tudi vsa druga nastala škoda v polnem obsegu, ali pa naj seže po primernih represalijah, ki jih ne bo težko najti in ki so v razmerah samih podane. Najenostavnejše je, da se, ako avstrijske oblasti omenjenih zahtev v najkrajšem roku ne izpolnijo, ukine ves obmejni promet na Koroškem, ker ga je Avstrija na selektorju XVII. na nezakoniti način za naše državljane že pred enim mesecem dejanski onemogočila. Izpostavljeni in ogrožene Libeliče bi bile sicer ponovno primorane seči po samopomoči in to bi znalo povzročiti usodopolne posledice.

Nemčija se pripravlja.

Fašistovski gibanje v Nemčiji opisuje očitno tako-le: V šumu političnih nemirov nadaljuje Nemčija svojo oborožitev. Vlada je sicer podpisala mirovno pogodbo, noče pa priznati, da je država premagana. Na tem stališču jo podpirajo veleindustriji, inteligentca in oni sloji, ki so šele v vojnem času prišli do svoje veljave. »Die Glocke« karakterizira ta sloj z besedami: Tekom štirih let so se odvadili ti ljudje delati in sedaj se ne morejo znova vrniti k delu. Večinoma so to neotesanci, toda pogumni in navajeni raznih pustolovščin. Navdušeni so za vojaške operacije. V njih vidijo svoj cilj. Mami jih rožljanje orožja kakor ogenj veše. Danes delujejo v baltični armadi, jutri v odredih Gornje Šlezije, pojutrišnjem v Porurju ali Mali Aziji. Sedaj z Avalovom, potem z Erhardtom, pozneje

zopet s Kemal pašo. Gredo, kamor jih zanese veter. Ti sodobni »landskehtli« so posebne vrste ljudi. Smrt prezirajo. Ta prezir ne pozna nobenih mej. Sicer pa ni mogoče služiti za denar in ne prezirati smrti. Strast do pustolovščin in preziranje dela je gnalo stotine teh ljudi čez francoske okope, kjer so vstopili v inozemsko legijo že med vojno. Sedaj jih ni nič manj, kakor tik po vojni. Preplavili so zakotne gostilne, kavarne, kinematografe, skratska vse prostore, kjer se zbira delamržno ljudstvo. Iz teh postopačev se sestavljajo kadri nove nemške armade. V »Deutsche Zeitung« je bil nedavno objavljen poziv: Stari vojak! vse vrste, zvesti pristavi nemškega nacionalizma, se iščijo v srednji Nemčiji kot gozdarski in poljski čuvaji.

Te gozdarske in poljske čuvaje pa pozneje pošiljajo v dobro organizirane in oborožene odrede. »Rote Fahne« je poročala: Tisoči fašistov v Gornji Šleziji so oboroženi s karabinkami, avtomatičnimi samokresi, topovi in drugim modernim orožjem. Po ulicah hodijo v kaskah. Vojaške vaje se vrše po noči. O številu te organizacije je mogoče soditi po tem, da je samo v enem okraju Gornje Šlezije sestavljen bataljon iz 3 navadnih in ene stotnije strojinicami. Na čelu vseh organizacij stoji državna obramba. »Göttinger Volksblatt« je priobčil te dni prepis nekega študenta, ki piše: »Bržkone se udeležim manevrov »rajhsvera« na jugu Nemčije. Čudno se ti zdi, kaj ne? To, kar ti pišem, mora ostati popolna tajnost. Vsi študentje tega univerze so dovršili vojaško šolo. Kar se tiče nas, starih vojakov, se udeležimo malega popotovanja na jug, da si okrepimo zdravje. S sigurnostjo računamo s tem izletom. Manevre teh fašistovskih organizacij vodi »rajhsver«. Splošno mobilizacijo lahko napove Nemčija vsak čas. »Rote Fahne« piše: Na Bavarskem so nacionalistične bande preskrbljene s pravilnimi programi za služaj mobilizacije. V Prusiji javno deluje urad, ki zbira dobrovoljce. Ni čudno torej, da so Francozi tako razburjeni in oprezni.

OB ZAKLJUČKU MARIBORSKE RAZSTAVE.

Razstavi čes se bliža konec. Ker se prikaže obisk najvišjega pokrovitelja kralja Aleksandra za ponedeljek predpoldne, se je razstava podaljšala za en dan in se neprekinjeno zaključil v ponedeljek zvečer. V torek se bo moralo blago že odstraniti s razstavnih prostorov, zlasti iz glavnega objekta, ki se porabi za predatoječo otrovsko solskega leta. Odbor za prevoz blaga na Ljubljanski velevozem je pridno delujoč. Za zadnje dni se prikaže večje število udeležencev iz Ljubljane in sploh iz Kranjke. Splošno se prijetno opaja, da se je razstava med Ljubljano in Mariborom doslej napredovala. Vse dan prinaša lepše število uglednih Ljubljančanov. Maribor se bo potrudil to pazljivo vrniti o priklji vsejema v Ljubljani.

Z ozirom na pričakovani večji obisk iz Ljubljane na zaključek razstave v nedeljo, obrabamo nakratko pozornost obiskovalcev na najznamenitejše dele razstave. Predvsem pripravimo obisk glavnega objekta v Deskiški meščanski šoli, vhod iz Cankarjeve ulice. Na hodniku pri prvi sobi se nahaja od kluba »Grohar« izkopani umetnik Makso Rovešek iz Slov. Bistrice s svojimi naravnimi slikami. Dalje staroveški grad v plutovskih pisanih stroji, industrija iz Strnišča in Ptuj, vavenski oddelek. Bureve ure, »Krisle«, Lesna industrija »Drava«, umetno mizarstvo Marušić itd., verzenie »Vesna« in »Sokoli« sester, podobar Sojč-Lošchnig, krmazno, konfekcija, belo perilo, čevljarica, obrt, usnarstvo, tapetništvo, gumijevi izdelki, najnovejši Neratov izum Heureka, čokolada na tvornici Mirim in Sana, entista iz Celja, zobotrebce iz Primož Trubarjevega rojstnega kraja itd. Ljubljancem ugetne dostavi umetniška razstava kluba »Grohar« z razstavjalci: Malec (Kamnik), Jakel (Ptuj), Hodnik (Bohinjska Bistrica), Gvajc, Baumgartner, Pirnat, Tachar, Peteln, Ravnikar,

Martin Krpan:

Indija Separandija.

(Bojevitá povest iz nebojevitih časov.)

IX.

Tudi peklensko dimenzijo sem posetil. Moje pero ni vstanu opisati vsega trpljenja, vseh strahov, ki sem jih tukaj doživel, opisati vseh mučil in natezalnici, ki so si jih izmislili peklenjski tehnikci in inženjerji, opisati goreče smole, žvepla in drugih pekočih in dušljivih ingredijenc, ki jih je iznašala peklenjska kemija. Trepetajte in se spokojite, grešne duše!

S posebnim zanimanjem sem si ogledal oddelek, pripravljen za indoslovenske klerikalce, a vso mojo pozornost si je osvojil izredno velik kotel, ki so ga kurili kar trije posebno ostudni in hudobni peklenjski, vsakemu drugemu kotlu je služil samo po en hudobec.

»Ne hotel bi biti živ in na zemlji v njegovi koži, komur je namenjena ta peklenjska kopel,« sem si po tistem mislil in spreltela sta me strah in groza.

»Kdo je tisto nesrečno bitje, ki mu pripravljate to brezprimerno in večno trpljenje?« vprašam repastega kopitarja, ki je s posebno hudobijo in škodoželjnostjo mešal peklenjsko godljo.

»Pravijo, da se piše dr. A. Korošec in da je voditelj indoslovenskih

klerikalce, me postrani pogleda rogač in kilne tako silovito, da zabrizgne iz kotla.

Do dna srca se mi je zasmilil ubogi Korošec, niti svojem smrtnemu sovražniku bi ne privoščil take večne kazni! In sklenil sem v svoji usmiljeni duši, da o prvi priliki poprosim Boga Očeta, naj mu prizaneso, pošlje v glavo pravo pamet in v srce drobitno dobroto, da se še izpreobrne pred zadnjo uro. Nekako prepričan sem, da se izpreobrne, ker ga je vendar rodila prava jugoslovenska mati in ker mu politika gotovo še ni ugasnila zadnje iskre prave krščanske vere!

Že zaslišim naprej, kako nevoljno zagodrnja Bog Oče:

»Martine, Martine, kesal se boš, kar imaš las na glavi. Dobrota je bila in ostane sirota!«

Jaz pa ponižno odvrnem:

»Saj ne mislim, da bi ga kar tako na lepem vzeli v nebeško naročje, seveda se mora najprej pošteno in iskreno izpreobrniti, že na zemlji opravi trdo pokoro, potem ga bomo še malo v vicah povicali, potem pa mislim, da ne bo več tehtnega zadržal.«

Naposled bi samo še nekaj malega rad omenil s svojega izleta v dimenzijo bodočnosti. Tam se je moralo gledati skozi posebna okna, kakor se

gotovo še spominjate iz narodnih pravljic.

Pokukal sem skozi prvo okence in zagledal na temnem, vihnem obzoru goreča mesta in vasi, v smrtne strahu hiteče begunce, za njimi pa zverinsko klanje, novo svetovno vojno, ki se niti izdaleka ne da primerjati z ravno kar preteklo. Združeni Francozi, Nemci in Rusi so obkolili skupnega sovražnika in na strašnih razvalinah je zaklical apokaliptični angel:

»Ven! ostendam tibi damnationem meretricis magnae, quae sedet super aquas multas.«

Skoro slabo mi je prišlo in kar sedel sem se na stolu, tako grozno je bilo.

»Saj ne bo tako hudo,« me potolaži prijazni ravnatelj bodoče dimenzije in mi da poduhati iz močno dišeče steklenice. »Martine, kar naprej pogledaj skozi drugo okno.«

In res, kar oživel sem, najraši bi bil zavriskal, da bi se razleglo skozi vse dimenzije. Kaj sem videl? Posledice zadnje vojne, kakor mi je zatrdil vsevedni ravnatelj bodočnosti. In kakšne posledice!

Videl sem najprej našo preljubo Jugoslavijo, segajočo od Trsta do Carigrada. Jugoslovanski car s prestolom v Carigradu, se je imenoval v podnaslovu kralj Srbov in Bolgarov, ban

Hrvatov in vojvoda Slovencev. Oj, videl sem celo, kako so venčali na Gosposvetskem polju silnega jugoslovenskega carja za slovenskega vojvoda.

In kako krasno in bogato se je razvila uboga Slovenija! Uradniki in delavci so živeli v razkošnem izobilju in se nekako sramežljivo spominjali tistih hudih časov, ko jim je v malodušnosti upadalo možko potrpljenje. Slovenska vojvodina je imela kar dve vseučilišču, v Ljubljani in v Trstu, v bratski ljubezni so predavali na obeh slovenski, srbohrvatski in bolgarski profesorji v slovenskem, srbohrvatskem in bolgarskem jeziku, kakor se je kateremu ljubilo. Hvaležni Srbi so postavili Slovincu Kopitarju v Beogradu monumentalni spomenik. In slovenska umetnost in znanost nista bili zadnji na svetu.

K Jugoslaviji je spadal tudi Egipt in Mala Azija do Kaspiškega morja z vsemi zakladi rud, premoga in petrolejskih vrelcev.

Med slovenskimi duhovniki je zmagala s strujo neojanzenizma samozvest in močast, v očičnem duhu nekdanjega janzenista in jožefinca Jurija Pavška so oživele stare tradicije državotvorne miselnosti. Ponosno so zavrnili slovenski duhovniki indoslovenski separatizem in rimski centralizem, z besedami: Kaj nas briga rimski

indeks? Imamo jugoslovenski indeks, ki je dosti boljši od rimskega!

Največja država na svetu pa je bila Rusija, njen vladar je bil vrhovni glavar vseh držav na zemlji, imenoval se je vsecar.

Pozabiti ne smem, da se je izpolnilo tisti čas tudi vroče hrepenenje ruskega mistika in filozofa Vladimirja Solovjeva: unija vseh krščanskih cerkev. Po vsem svetu je zavladala ena edina krščanska vera, da se je izvršilo, kakor stoji zapisano, da je bila ena čreda, en pastir.

Ko so namreč v zadnji vojni jugoslovanski in ruski vojak zasedli Rim in razvili na cerkvi sv. Petra slovensko trobojnico, tedaj se je zgodilo, da je bil za rimskega škofa izvoljen carigradski patrijarh.

Meni je bilo dosti drugega okna: srce se mi je razširilo v takem navdušenju, kri mi je zaplala v taki sreči, da sem kakor brez uma letel iz dimenzije bodočnosti in se celo pozabil posloviti od ljubeznega direktorja bodočnosti. Padel sem na kolena in povzdignil roke:

»Hvala ti, neskončno dobri in modri Oče, da si tako pravično povzela našo zaničevano Jugoslavijo, našo ubogo, križano Rusijo. Odpusti nam našo malodušnost in nestrpnost, radi potrpijo sedaj, samo da se bo bolje godilo naši dečli«

Santel Henrika in Avgusta in Cotté, vsi iz Maribora. Slik je blizu 140. Posebno pozornost vzbujajo slike prof. Gvajca in Cotté ter obeh slikarjev Santel. Spodaj v telovadnici ni na dvorišču se nahaja težka industrija z različnimi poljedelskimi stroji. Vrta ni potreba se posebej omenjati, ker je njegov sloves že dovolj znan. Ljubljancem bo zanimala sicer maloštevilna, zato pa častno zastopana gradbena razstava. Tam vidijo kar dve domači, oziroma ljubljanski trdki Kasal in Accetto. Med načrti in stavbami najdemo mnogo znanih objektov iz Ljubljane. Podjetje Kasal je med drugim razstavilo model moderne vile g. Auscha, enega prvih članov Kreditne in stavbne zadruge »Moj mir«. V paviljonu stare domače trdke Kiffmann je videti med drugim tudi načrt diplome mirane gradbene loterije. Elegantni Accetto paviljon nudi vse polno stavb iz Ljubljane. Kakor smo se danes prepričali, mnogi vnijati obiskovalci niti ne vedo za veliko razstavo v Götzovi dvorani, kjer je obširno razstavljeno umetno ključavničarstvo, instalacije, kolarstvo, sodarstvo, vrvarstvo, strojno livarstvo, kovinarstvo itd. Od inozemskih trdk vzbujata največ zanimanja težka industrija Welker-Werke (umetni stroji) in Avstrija (mlinski stroji).

Mnogo razstavljavcev bo razstavo zapustilo s zadovoljstvom, ker je obisk uglednih tujcev, zlasti Francozov, pomnožil naročila. Zunanji obiskovalci naj ne pozabijo se poslovi tudi od vinske vzorčne razstave, pred katero čisto nepotrebno visi reklama za prihodnji zagrebški velesejem.

Po zaključku razstave v Mariboru na evidenca na III. velesejmu v Ljubljani!

Končno.

Naš mariborski dopisnik nam poroča, da se je na podlagi izkušenj mariborske industrijsko-obrtno izložbe razvil med Ljubljano in Mariborom naravnost prirčno razmerje, ki se bo še poglobilo o priliki III. Ljubljanskega velesejma. Odkrito priznamo, da smo se tega poročila razveselili. Posebno že, ker daje upanje, da se splošne gospodarske razmere v Sloveniji v bodoče popolnoma izpremenijo. Ne bo na škodo stvari same, ako ugotovimo, da se je v zadnjih dveh letih pojavila med Ljubljano in Mariborom ljubosumnost, katero so niti povsem politični motivi in ki jo ni podpiral noben gospodarski argument. Pod pretežno egoističnih stremeljenj Ljubljane, ki baje ni hotela privoščiti Mariboru državno-upravnega aparata posebne oblasti, so nekateri politiki ustvarili razpoloženje Maribora proti Ljubljani in s tem hoteli razdvojiti slovensko gospodarsko enoto. Ljubljana pa je dokazala v zadnjem letu, da nima ničesar proti temu, ako se v Mariboru osnuje posebna oblastna edinica, ako tudi mariborsko oblastno okrožje dobi svojo samoupravo in s tem nove motive aktivnega dela v gospodarstvu in kulturi. Toda kar je sredstvo, se ne sme ubijati s tem, kar je cilj. To se je dogodilo na gospodarskem polju od strani politikov, ki so samoupravno vprašanje zvezali s cepitvijo slovenskih gospodarskih interesov in z ustvarjanjem neutemeljenega rivalstva med Ljubljano in Mariborom. Danes je očito, da se dvigujejo iznad uzakonjene upravne razdelitve Slovenije enotni gospodarski interesi, katere bo treba brniti tako od mariborske, kakor ljubljanske strani složno in nerazdeljivo proti Zagrebu in deloma tudi proti ostalim pokrajinam naše države. Enotna slovenska industrija in obrt ima v predstoječem konkurenčnem boju z ostalimi pokrajinami države in z inostranstvom vse drugačnje izgleda uspeha in blagoslavljenega napredovanja, kakor raztreseni komadi po Mariboru, Ljubljani in event. še drugih mestih Slovenije. Koncentracija gospodarskih sil bi moralo postati novo, sveže gospodarsko, pa tudi politično geslo Slovenije. Načelnik Savić nam je namignil splošno beogradsko gospodarsko tendenco, ki bi rada izvila Slovenijo njeno industrijo in celo obrt, s čimer pa stoji in pada vse blagostanje slovenskih krajev. Tu gre za usodne gospodarske interese in enotnost naše industrije in obrti je danes življensko pereča. Politična spekulacija, ki je prejšnja leta netila mržnjo med Mariborom in Ljubljano, je danes razkrinkana tudi iz gospodarske strani. Gre za propast ali procvit slovenskih industrijskih in obrtnih krajev in v tem oziru sta Maribor in Ljubljana enota, nerazdeljiva skupnost, ki jo bodo naši privrženci morali v bodoče neomajno podprti. Spominjamo se razgovora z uglednim zagrebškim industrijcem in finančnikom, ki nam je odkrival tiho veselje zagrebških, povečani židovskih trdk nad pokrajinskimi in nesmiselnimi nasprotjem med Mariborom in Ljubljano. Kaj naj k temu pravimo, ako uvidimo, da še danes Maribor z Ljubljano vred ne premore ene večje, sistematično pisane gospodarske revije, ki bi obravnavala globoka vprašanja slovenskega gospodarskega ozemlja pod vidikom temeljnih načel in enotne gospodarsko-politične smeri? Vsa ta naša, s tako bohotnostjo razcvetela industrija in obrt visl v zraku, nima enotne volje, enotne gospodarske politike! V gospodarstvu je že tako, da se mora zvezati, kar spada skupaj in ta skupnost ni narodnostna ali jezikovna, marveč v prvi vrsti interesna! Zatorej med Ljubljano in Mariborom bistveno ne more in ne sme biti nasprotja, ker Slovenija je danes v gospodarskem oziru enota, ki bo

morala zidati s skupnimi močmi in jadrati v enotni smeri. Ali ne predstavljajo na pr. slovenska zdravilišča in letovišča enote, ali ne bi bila škoda, ako bi se ločila v štajerska in kranjska in bi odpadla enotna tujsko-prometna politika in propaganda? Kar velja za tujski promet, drži za vse ostale naše gospodarske panoge. Z veliko notranjo radostjo pozdravljamo radi tega spo-

znanje, ki je zmoglo v Mariboru in Ljubljani bo morala dokazati na III. velesejmu, da zna uporabiti novo spoznanje za ravnoopravno in nesebično organizacijo celokupnega slovenskega gospodarstva. Poleg poslanih ozirov naj se pojavijo na velesejmu vsi slovenski priredniki na nekaj idejni kongres, kjer naj se porazgovore o reorganizaciji in novi gospodarski politiki!

Telefonska in brzojavna poročila

Radičeva protidržavna propaganda v Londonu.

Rezerviranost angleške javnosti. — Republikanstvo plašč za Radičevo habsburštvo. — Komentarji o Radičevem begu.

— Beograd, 25. avgusta. (Izv.) Iz Londona so tekom včerajšnjega dneva prispela nova poročila o Radičevi propagandi v Londonu. V ministrstvu zunanjih del je zbran material in poročila, kako pišejo posamni vodilni angleški listi. Opažati je, da je večina uglednih in vodilnega angleškega tiska napram Radiču zelo rezervirana, mal del listov pa se mestoma ogreva za Radičevo ideologijo, med drugimi posebno Nemcem prijazni »Manchester Guardian«, ki v ostalem zagovarja politiko Lloyd Georgea in pri katerem imajo velik vpliv Georgeovi prijatelji.

»Manchester Guardian« pravi med drugim: Radič je uvaževanja vreden mož, ki se že od davna bavi s politiko in ki je zadnja leta postal zastopnik neodvisne Hrvatske in zagovornik federalističnega ustroja države SHS proti srbskemu centralizmu. Radič naglašja, da je bila sedanja ustava hrvatskemu narodu usiljena in jo je zato zavrgel. Srbi so ga zaradi tega zaprli kot protidržavnega agitatorja, toda njegove ideje so dobile oporo v narodu in na protest Hrvatov je bil on (Radič) izpuščen na svobodo. Od tedaj je vse močnejše republikansko gibanje med hrvatskim narodom.

Isti list končno veli o republikanizmu, da se hrvatski republikanizem večinoma uporablja samo kot geslo, ne pa kot realen politični cilj, ker so bili mnogi Radičevi somišljeniki malo popreje zelo lojalni podaniki habsburške dinastije. Razkol s Srbi lahko znači začetek nove hrvatske politike, ker je Radič izjavil, da bi z navdušenjem povedel hrvatski narod v svobodno federacijo z Avstrijo in Madžarsko. — List zaključuje svoj članek o Radiču, da je človek mnogih idej, ki čestokrat prihajajo v kolizijo druga z drugo in ga vsled tega smatrajo za nedoslednega politika.

— London, 24. avgusta. »Daily Herald« komentira Radičev beg s stališča realne politike. Radičev beg je izrazil nezadovoljstvo med njegovimi somišljeniki, a Radičovo trditev, da ima njegovo potovanje v inozemstvu velik diplomatični značaj, je treba smatrati za neosnovano. Nasprotno je verjetno, da je Radič pobegnil v momentu, ko je vladala začela akcija proti hrvatskim avtonomam. Radičev neugledni odhod iz Zagreba znači brez vsakega dvoma močan moralni udar gibanju, ki je je vodil.

Svoječasno Radiču zelo naklonjena revija »Near East«, ki je tudi priobčila pred meseci Radičev članek, poln klevet proti edinstvenosti države, piše v članku z dne 23. t. m.:

Ker je Radič tajno odšel iz kraljevine SHS, moramo znati, da je to smatral za pametnejše nego počakati na sklep parlamentarnega odbora, ki je bil designiran, da odloči, če je treba razveljaviti Radičevo poslansko imuniteto, da se zagovarja pred sodiščem zaradi raznih prestopkov. Ker stvari tako stoji, Radič ne more pričakovati velikega dobička od svojega obiska v Angliji.

Angleško javno mnenje ima sicer simpatije za ublaženo centralističnega sistema, nego je sedanji kraljevine SHS. Angleško javno mnenje pa na drugi strani nima nikakih simpatij za republikanizem, niti za intrinsegentno politiko, ki se poslužuje jadikovanja in pretiranja jezika, namesto da poskuša dosliti sporazumu.

Radičevi pristaši imajo sedaj odločiti, če je Radičeva odsotnost za njihovo stvar koristna ali ne. Ako se nadejajo, da se Radičev vpliv okrepi z ustvaritvijo osebnih stikov in vezi med Radičem in britansko vlado, je to potem samo prazen up, kajti Velika Britanija si ne želi vmešavati v notranjo politiko kraljevine SHS, ker je v nje interesu, da kraljevina sama izravna vsa politična nesoglasja in da doseže stvarno, za njo velik gospodarski napredek pomenjajoče edinstvo.

ODREDBE PROTI HRSS. — Beograd, 25. avgusta. (Izv.) Za danes pričakujejo povratka zunanjega ministra dr. Ninčiča v Beograd iz kopališča Aix les Bains. Po informacijah iz Zagreba pričakujejo blokaški politični krogi, da bo zunanji minister dr. Ninčič objavil na prihodnji seji ministrskega sveta važne odredbe, ki se imajo po odobrenju od strani ministrskega predsednika uporabiti proti vodstvu HRSS.

ANGLIJA DEMENTIRA POMOČ RADIČU.

— Beograd, 25. avgusta. (Izv.) Po poročilih iz Budimpešte poslovni odpravnik angleškega poslanstva odločno zanika vse vesti, da bi bilo dalo poslanstvo Velike Britanije vizum in potne dokumente Stjepanu Radiču za njegovo potovanje v London. Odpravnik med drugim izjavlja, da ne pozna Stjepana Radiča, niti ga ne želi poznati.

— Budimpešta, 24. avgusta. (Izv.) Na vesti beogradskih listov, da je jugoslovenska vlada odposlala angleški vladi protestno noto zaradi tega, da je angleško poslanstvo v Budimpešti pomagalo Radiču pri njegovem begu v inozemstvo, poslovni odpravnik, minister Balfour objavlja, da poslanstvo niti njega osebo ni sodelovalo pri Radičevem begu. Poslanstvo je o Radičevi misli izvedelo šele potom časopisov. Niti angleški poslanik, niti osebo poslanstva ni bilo nikdar v stikih z Radičem.

NAVODILA NAŠIM POSLANIŠTVOM ZARADI RADICA.

— Beograd, 25. avgusta. (Izv.) Na podlagi sklepa ministrskega sveta so bila podrobna navodila zaradi Radičeve propagande v inozemstvu odposlana poslaništvom v Londonu, Parizu, Rimu, na Dunaju in v Budimpešti.

Nova politična stranka na Hrvatskem.

— Zagreb, 25. avgusta. (Izv.) Po informacijah, ki so jih prejele »Novosti«, se prične v tiskarni Jugoslovenskega Kompassa tiskati list »Seljački dom«, prosvetne in strokovne vsebine, namenjen hrvatskemu seljaku in naperen proti Radičevemu »Slobodnemu domu«. Sprva bo ta list zasledoval povsem nepolitične tendence. Ko pa list pridobi med hrvatskim seljaštvom tal, tedaj ima nastopiti tudi politično proti Radičevi stranki. Med imeni oficijelnih voditeljev lista ni nobene ugledne politične osebnosti, poznati pa je, da vodijo list pristaši nekdanje Hrvatske zajednice in skupina okoli »Slobodne Tribune«, ki nočejo več slediti vratolomni politiki Stjepana Radiča. Nekateri tudi trdijo, da bodo list izdajali nekdanji prijatelji in somišljeniki Stjepana Radiča, ki so postali nezadovoljni s sedanjo radičevsko politiko.

DRŽAVNI BUDGET.

— Beograd, 25. avgusta. (Izv.) Minister financ je za časa sedanjega parlamentarnega odmora izvedel revizijo proračunov posamičnih ministrstev. Z namestnikom ministra za soc. politiko je zaključil sedaj pregled budžeta ministrstva za soc. politiko. V ministrstvu financ izjavljajo, da bo pregled posamičnih ministrskih budžetov končan do 5. septembra, nakar bo minister dr. Stojadinović predložil budget narodni skupščini odnosno finančnemu odboru, tako da računajo, da bo proračun sprejet v prvi polovici meseca oktobra.

Turška odobrila mirovne pogodbe.

— Angora, 24. avgusta. (Havas) Narodna skupščina je odobrila z 215 glasovi od 235 lausannsko mirovno pogodbo.

— Carigrad, 24. avgusta. (Izv.) Angorska narodna skupščina je z 215 proti 20 glasovom ratificirala mirovno pogodbo, sklenjeno v Lausanni. Turški guverner v Carigradu Adnan beg je zaveznikim vrhovnim komisarjem takoj objavil sklep angorske narod. skupščine, ti pa poveljnikom zaveznikih čet, ki so dobile ukaz, da mesto izpraznijo. Izpraznitev je bila takoj odredjena. Vojno brodovje je pripravljeno na odhod. Turške čete vkorakajo v mesto šele po popolnoma končani izpraznitvi. Za sprejem turške vojske se pripravljajo velike svečanosti.

OPTIMIZEM ANGLEŠKIH POLITIKOV.

— London, 24. avgusta. (Wolff) Parlamentarni sotrudnik »Timesov« piše, da je v političnih krogih včeraj prevladalo naziranje, da bo angleška vlada na vsak način našla v Poincaréjevem odgovoru za dostojno gradivo za nadaljna pogajanja, ki bi vodila k skupnemu sporazumu.

Kancelar Stresemann o reparacijskem problemu.

Kancelarjeva polemika proti Poincaréju. Nemčija hoče nemško Reno! — Vlada je pripravljena za sporazum.

— Berlin, 24. avgusta. (Wolff) Včeraj je nemška industrijsko-trgovska Zveza priredila na čast kancelarju dr. Stresemannu svečan zajutrek. Ob tej priliki je imel kancelar velik političen govor, v katerem je najprej opozarjal na energične ukrepe, ki jih je storila sedanja vlada, da ustanovi devizni fond, stabilizira marko kot dobro plačilno sredstvo in sanira državne finance.

Vlada se ne ustraši niti energičnega vmešavanja v področje imovinskih pravic. Kljub strogim odredbam glede imovinskih pravic pa je sanacija državnih financ nemogoča, ne da bi bili prej rešeni zunanje-politični problemi.

Zelo dobre misli za praktično rešitev vidi kancelar v objavi angleške vlade. V kolikor prihaja v poštev temeljna zahteva glede dejanskih garancij za bodoče nemške dajatve, opozarja kancelar na moratorij z dne 7. junija. Sedanja vlada, je izjavil kancelar, odločno vztraja na ponudbi prejšnje vlade, za svobodo nemške zemlje, za ohranitev nemške suverenosti, za konsolidacijo nemških razmer se vladi ne zdi prevelika žrtve, ako ponudi del nemškega gospodarstva kot produktivno jamstvo za izvršitev nemških reparacijskih obveznosti. Ker francoska vlada goji iskreno misel, da dobi pozitivno jamstvo za nemške dajatve po preteku moratorija, bi pač lahko našla pot k sporazumu z Nemčijo. Toda ta pot ne sme voditi skozi diferenciacijo med Porenjem in Porurjem z ene strani in nemško državo z druge strani. Če tudi samo začasne okupacije Porurja, prilastitve porenških železnice in posamičnih rudnikov in posestev kot jamstva za izplačilo reparacij ne moremo smatrati za podlago rešitve reparacijskega problema. Za nas v Nemčiji ne obstoji nobeno porenško vprašanje, ki bi ga bilo mogoče rešiti v mednarodnem okviru. Renske

države imajo v okviru nemške državne ustave pravico odločevati samostojno, v kakoli formi bodo živele v okviru nemške države. Vprašanje Porenja za nas ne more biti nobeno vprašanje kompromisa. Ono je za nas vitalno vprašanje, v katerem vidi vsak Nemec in vsaka stranka samo en cilj: nemško Reno v okviru lastne nemške države.

Z zadoščenjem vzamem na znanje izjava francoskega ministrskega predsednika, da nima niti političnih, niti osvojevalnih namenov. S to izjavo pa ni mogoče združiti predlagane načina rešitve, kajti slednji govori o dejanskih gospodarskih in političnih odcepitvi Porurja in renskih dežel in s tem zapira pot k oni praktični rešitvi, ki bi jo Nemčija mogla sprejeti. Politični diletantizem bi bil, ako bi hotela Nemčija s svojo politiko povzročiti razkol med zavezniki. Nemčija lahko samo upa, da bodo zavezniki v okviru skupnega sporazuma med seboj in z Nemčijo našli pot, ki bo spravila v sklad upravičene zahteve upnikov z nedotakljivostjo nemškega gospodarskega razvoja.

NEMCIJA IN AVSTRIJA.

— Berlin, 24. avgusta. (Izv.) Državni kancelar je v svojem političnem govoru nemškemu industrijcem polemiziral tudi proti primeru Avstrije. Nemčiji, ki ga je rabil Poincaré v nedeljskem govoru v Charlevillu. Stresemann je dejal: Gospod Poincaré je primerjal Avstrijo in Nemčijo. Mi sprejmemo to primerjavo. Avstrija ni doživela nikakoli okupacije, dobila pa je mednarodni kredit v zlatu in dalekosežne koncesije v zadevi reparacijskih dobav. Če bi nam bili dani na razpolago mednarodni krediti, če bi tudi nam bile dane, kakor Avstriji, take koncesije glede reparacij, tedaj bi prišel za nas dan, ko bi lahko uredili svoje gospodarstvo in finance, tedaj bi bili dani temelji za našo nadaljno konsolidacijo.

PRETIRANA VEST ITALIJANSKEGA LISTA.

— Rim, 24. avgusta. (K.) Agence Stefani poroča: Nekaj tukajšnji list (Messaggero) je priobčil vest, da je italijanska vlada izročila Jugoslaviji ultimatum. Ta izraz je pretiran. Gre izključno le za prošnjo, ki jo je poslal ministrski predsednik Mussolini paritetni komisiji. Češ, naj zaključi svoje delovanje do konca tega meseca.

— Trst, 24. avgusta. »Il Piccolo della sera« objavlja iz Rima kratko informacijo brez vsakega komentirja:

Dne 8. avgusta je italijanska vlada odposlala jugoslovenski vladi noto, ki veli, da prevzame Italija popolno svobodo akcije, ako ne bo do 31. avgusta sprejel italijanski predlog za rešitev reškega problema.

Bitka na Pijavi v francoski luči.

Italijanskega vojnega sodelovanja v svetovni vojni se začela polasčati tudi mednarodna vojna znanost in je razumljivo, da izpadajo tozadevne razprave za italijansko vojno silo precej neugodno. Dokler so o italijanski vojski pisali samo nemški in avstrijski pisatelji, se je moglo reči, da izhaja pisanje iz nepriljubljenih motivov. V zadnjem času pa se začeljavati iz Italijanskimi vojnimi uspehi in z njihovo strategijo tudi francoski in angleški pisatelji, kojih razprave se presenetljivo njeajo s trditvami nemških in avstrijskih generalov. Saj bi sicer tudi ne mogli razložiti gorastnega dejstva, da sveža in milijonska armada kraljevine Italije ni mogla zlomiti delnega odpora avstrijske armade na italijanski fronti in da se je vojna na tem koncu zaključila šele pri polnem polomu centralnih sil. Italijanski tisk se sedaj poslužuje v tem položaju enostavnega sredstva, da neusmiljeno reagira s političnimi blatenji in da kratkoma ne dopusti tozadevnih izjav v široko javnost. Vendar pa zaznavamo tudi iz časopisnih popravkov in notic, kako stoji z mednarodno vojaško znanostjo glede italijanskih vojnih uspehov v minoli svetovni vojni. Tako poroča tržaški »Il Piccolo della Sera« dne 23. avg. iz Pariza sledečo vest, ki pove več, kakor dolgi članek: »Nekateri francoski listi so objavili poročilo o predavanju na Akademiji moralnih ved, kateri je prisostvoval tudi maršal Petain in v katerem je gosp. Arnauld govoril o bitki na Pijavi in o sodelovanju francoskih čet na isti, pri čemer je bitko označil kot zmago francoskega orožja. Radi tega je prvi tisk akademije naslovil na »Figaro« sledeče pismo: »Nekateri listi, ki so prinesli poročilo o predavanju, ki ga je imel gosp. Arnauld v soboto 18. avgusta, so opisali zmago na Pijavi dne 28. oktobra 1918 kot izključno zmago francoskega orožja. Gosp. Arnauld nikakor ni nameraval odmeriti francoskim četam odločilne vloge pri tej zmagi in je samo rekonstruiral dogodke 107 regimenta, kateremu je pripadal tudi njegov sin, ki je padel na bojišču. Maršal Petain, ki je kot član akademije prisostvoval seji, se je omejil na priznanje, da je bil opis bitke zelo dobro pogođen. »Figaro« dostavlja k temu pismu, da je z njim razpršeno vsako nesoglasje, ki jo je povzročila zmotna interpretacija predavanja gosp. Arnaulda in da bodo s to kategorično izjavo tajfinka Akademije odstranjene povsem umestne občutljivosti med italijanskimi pisatelji. — Francozi že znajo potegniti Italijane pri žilici, ki je najbolj ranljiva! Na eni strani jim povejo resnico v obraz, po drugi strani se jim sladko izmuznejo s kratkim časopisnim popravkom, ki v resnici ničesar ne popravlja.

Politične vesti.

= Klerikalci prekinili zvezo z Radićem. Iz Beograda nam poročajo: Po zanesljivih informacijah iz Ljubljane so klerikalci definitivno prekinili zvezo z Radićem in njegovo stranko. Zelo važna seja glavnega odbora SLS je bila dne 23. t. m. Tej seji so prisostvovali dr. Korošec, dr. Kulovec, dr. Brejc, Smodrej in Remec. Dr. Kulovec je najprej poročal o svoji intervenciji v prid trboveljskim rudarjem pri namestniku ministrskega predsednika, ministru dr. Jankoviću, kakor tudi o konferenci z njim glede katoliškega shoda. Odbor je sprjel poročilo na znanje ter je odobril postopanje parlamentarnega kluba SLS, da je oficijelno pretrgal vse vezi in stike z HRSS. Za nedeljo je napovedana plenarna seja parlamentarnega kluba SLS v Ljubljani. (Smo poročali že predvčerajšnjim. Ured.) Na tej seji se ima definitivno določiti nadaljna taktika kluba napram Radićevi propagandi v inozemstvu.

= Kmetijski list piše o V. katoliškem shodu zelo stvarno in mirno. V času — pravi — ko so vojne grozovitosti popolnoma omajale pravstvene temelje človeštva, je delo za povzdigo ljudske pravosti nuja dolžnost vseh, ki ljubijo svoj rod in se niso pozabili na dvajsete ideale človeštva. Nobenega dvoma ni, da se more izvršiti orjaško delo pravstvene povzdige ljudstva v zadovoljivi meri le s pomočjo vere. Kajti vera v živga Boga je sila, ki premika gore, ki more preroditi vse človeštvo v smislu Kristovih besed in idej. In V. katoliški shod bi moral združiti skoraj vse Slovence v eni misli, v misli pravstvenosti! Žalibog se to ne bo zgodilo, temveč velik del slovenskega naroda ne bo udeležen in nikakor ne neznanen del mu bo celo nasproten. Zakaj to? Ker se ni storilo niti enega koraka, da bi bili med prireditelji tudi katoliki, ki niso pristaši SLS! Le tej stranki mora biti ohranjen monopol verske stranke. In zato so bili odrinjeni vsi drugi, zato je naša udeležba pripuščena samo s ponižanjem. S tem pa je bil pogazen osnovni nauk Kristusa; zakaj ni ljubezni do bližnjega tam, kjer se zahteva ponižanje bližnjega. — Tako piše »Kmetijski list« in dostavlja k sklepu: Brez hrupnih slovesnosti delajmo za vpostavitve onega starega slovenskega poštenja, ki je naša najlepša dedščina. Ali bodo krasno opremljeni, mnogoštevilni škofje, prelati i. dr., ki in ko bodo jutri v dežju ali solncu korakali na čelu svojih ovčec — da ne rečemo — obnovi premišljali o teh poštenih načelih in besedah?

= Vlada in katoliški shod v Ljubljani. Po poročilu iz Beograda je snovi z brzovlakom ob 7.20 odpotoval namestnik ministrskega predsednika minister dr. Velizar Janković na Bled, da poroča kralju o tekočih vladnih poslih in o politični situaciji. Po končani avdienci odpotoje minister dr. Janković v Ljubljano, kjer bo prisostvoval v nedeljo oficijelnemu delu katoliškega shoda.

= Prihod ministrov v Beograd. Minister prosvete Miša Trifunović, ki je dlje časa bival v kopališču Dobrni pri Celju ter se tam zdravil, je prispel v Beograd na poziv vlade. Ravno tako je prispel s svojega dopusta minister narodnega zdravja dr. Miletić. Prihodni teden je napovedana važna seja ministrskega sveta, na katero so pozvani vsi v kraljevini bivaajoči ministri zaradi važnosti predmeta.

= Prisega novega ministra soc. politike. Kralju je bil odposlan na Bled v podpis ukaz o imenovanju nar. posl. dr. Dušana Peleša za ministra socialne politike. Kralj je imenovanje odobril in ukaz podpisal. Danes položijo novoimenovani minister prisego ter takoj nato prevzame vodstvo poslov tega ministrstva.

= Kongres zemljoradniške stranke. Iz Beograda poročajo, da je bila včeraj 24. t. m. seja glavnega izvrševalnega odbora zemljoradniške stranke, kateri so prisostvovali tudi strankini narodni poslanci. Kongres stranke se vrši v dneh od 25. do 27. t. m. v selu Curigu pri Novem Sadu. Na kongres so vabljeni tudi zastopniki samostojne kmet. stranke. Kongresa se udeležijo 20 Slovencev, med njimi biv. posl. Majcen.

= Sestanek Male antante v Mariborskih Laznih. Za 15. september t. l. je določen sestanek zastopnikov držav Male antante. Ta sestanek je nadaljevanje konferenc v Sinaji. Glavni predmet razpravam tvorijo madžarsko vprašanje, ki pride tudi pred plenum Društva narodov.

= Sestanek Mussolinija z dr. Benešem. Iz Rima poročajo, da se tamkaj sestaneta 27. avgusta italijanski ministrski predsednik Mussolini in češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš. Mussolini želi razčistiti položaj, ki je nastal v srednji Evropi zlasti glede Madžarske po konferenci v Sinaji. Pri ti priliki bo tudi dr. Beneš skušal izločiti gotovo nesoglasja, ki so nastala med Male antanto in Italijo. Istočasno se bodo vršila važna trgovinska posvetovanja tržaškega pristanišča, katerega bi Italija rada spremenila v glavno preko-

moško izvozišče češkoslovaške republike.

= Poslanec rimskega parlamenta o italijanski manjšinski politiki. Italijanske oblasti so se po dolgem oklevanju spravile tudi na Južno Tirolsko in začele nemišljeno potalijamčevati tamojšnja tisočletna nemška krajevna imena. Umevno je, da je to postopanje, ki nima primera v kulturni Evropi, izzvalo silno ogorčenje med tirolskim prebivalstvom, ravno kakor pred leti in še danes italijaniziranje primorskih jugoslovanskih krajevskih imen. Pri tem »državotvornem« delovanju so se seveda izmišljale spakedranke, ki spadajo v humoristične liste, ne pa v vsakodnevno resno uporabo. Poslanec dr. Reus-Nikolussi je sedaj napisal v svojem listu »Der Tiroler« nastopno splošno sodbo in obzornost italijanske manjšinske politike: »Italija ni imela doslej nikakih izkustev glede postopanja z narodnimi manjšinami. Zato bi se bila morala malo ogledati po Evropi. »Strassburg« je ostal »Strassburg« tako pod nemškimi kakor pod francoskim gospodarstvom. »Slezija« je »Slezija« tako pod Avstrijo, kakor pod Prusko in Poljsko. »Schleswig-Holstein« ni bil prisiljen v spremembo svojega imena, ko je prešel pod prusko gospodarstvo, in istotako ne, ko se je zopet povrnil pod dansko. Dekret prefekta v Tridentu nima vrstnika v zgodovini Evrope in mu v resnici ne služi v slavo, da je junaški deželni Tirolski s svojimi političnimi genti pripravil usodo, kakršne Italija ni naklonila svoji afriški koloniji, urojenecem v Tripolisu!«

= Slovanska imena jim smrde. Vsi nemški listi — ne izjemši »Pilsner Tagblatt« — so v nekrologu znanega nemškega prvaka dr. Titta trdovratno zamožali njegovo krstno ime — Valclav. Samo en list je imel toliko poguma, da je navedel krstno ime, ali izpremenil ga je v Josef.

= Voja moč Male antante. Pierre Bruneau je napisal za »L'Echo de Paris« uvodnik, v katerem pripoveduje, kako je nastala Mala antanta. V članku ocenjuje voja moč, prometna sredstva in naravna bogastva posamičnih držav ter končno izjavi: Mala antanta z 42 milijoni prebivalcev je važna voja moč, ki jo more čas samo okrepiti, ko preneha notranja nesoglasja, ko se izboljšajo prevozna sredstva, ko se razmahne industrija mirovni in vojni produktov. Ta sila ni agresivna. Dasi je Jugoslaviji Nemec še vedno nevaren, vendar je vojna služba v kraljevini SHS skrajšana na 18 mesecev. Trdno, previdno in miroljubno stališče češkoslovaške, rumunske in jugoslovanske države dokazuje, da more biti vojna sila male antante — trdnjavski zid, nikakor pa ne stenolom.

= Po Radićevem begu. »Primorski Novi List«, ki ga izdaja znani hrvaški demokratski disident dr. Tomljenović, piše v daljšem uvodniku o begu Radićevem v inostranstvo in prav temeljito komentira nedoslednost in brezkoristnost tega Radićevega koraka. Zlasti očita Radiću in njegovi stranki, da je v notranjosti zanemarila vsako priliko, da stopi v zvezo s srbskimi strujami in strankami, ki so bili hrvaškimi republikanskim in federalističnim tečajem blizu. Tako je odbil od sebe g. Prodanovića, vodjo srbskih republikancev, dasi ima le-ta skoro isti republikanski in federalistični program, kakor Radić sam. Istotako je odklonil sodelovanje s srbskimi socialisti in zemljoradniki, ki so se ponovno izrazili za federativno Jugoslavijo v zvezi z Bolgarijo. Dalje je Radić odbil od sebe poizkuse srbskohrvatske sprave, ki so jih napravili Stojan Protić in Davidović in ki so predstavljali v srbski javnosti znaten moralen vpliv. Baš vsled teh izalovljenih poizkusov so ti ugledni politiki doživeli v Srbiji znaten vpadek svoje moči in ugleda. Radić je povsod in vedno odklanjal sporazum v notranjosti, ker je dosledno samo razbijal, ni pa hotel ničesar zgraditi. Ta politika bo doživela v inostranstvu še klavnejši konec. Tujina bo brez dvoma povedala Radiću, da se je treba v politiki boriti na terenu ustavnosti in v notranjosti države in da ima veliki svet tisoč drugih skrbi, ki so važnejše, kakor pa Radićeve nedoslednosti in hrvaške mirotvorne republike. Z begom v inozemstvo sta dokončala Radić in njegova stranka. Dr. Tomljenović z žolcem očita Radiću, ki ob vsaki priliki naglašava pravico samoopredeljenja hrvaškega naroda, da ni nikdar zahteval to pravico za ubogo hrvaško paro, ki jo tlačijo italijanski birbi po istrski kraški zemlji. Nasprotno je Radić optovalno izjavil, da zaradi te istrske kraške zemlje ne bo delal Italiji nepravilne, da si noče zapraviti prijateljstva italijanskega naroda. Priznal je Italiji tudi pravo na strateške meje in s tem škodoval naš narod za njegove eksistenčne pravice. Ti očitki Radiću in njegovi politiki so popolnoma točni in predstavljajo obračun patrijotične javnosti s propadlim hrvaškim megalomanom in demagogom. Hvala Bogu, da ga ni več med nami. Sedaj je čas in prilika, da se hrvaški narod osamosvoji in opredeli za aktivno državljansko politiko.

SPOMINJAJTE SE »DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA«

Gospodarstvo.

GOSPODARSKI KLUB V LJUBLJANI

Ze dlje časa se razmotriva v naših gospodarskih krogih misel, da se naj čim prej osnuje v našem mestu Gospodarski klub na povsem med — ali nad — strankarski podlagi. Namen takega društva ali združenja bi bil gospodarstveni poduk, študij o vseh preletih gospodarstvenih vprašanjih in pojavih, ki so kakor znano, sami po sebi mednarodnega, tedaj tudi medstrankarskega značaja in izvora, ki pa povsod in tako tudi v našem jugoslovanskem gospodarstvu igrajo zelo važno, če ne že v gotovem oziru odločilno vlogo. Nimamo namena danes o tem zelo zanimivem poglavju razpravljati podrobneje. Pač pa se ugetne mo povrniti k temu nujnemu vprašanju čimprej, ker smo prepričani, da ta ideja mora najti primeren in morda celo zelo močan odmev v vseh tistih naših krogih, ki imajo pravi, neskaljeni smisel za mirno, pač nič tem manj važno gospodarsko stroko. In baš ta stroka je v minoli vojni doživela nepričakovane, zelo občutne in temeljne metamorfoze, ki so sedaj v povojni praksi in teoriji včasih zelo nevhvaležen predmet najživahnejšega razmotrivanja v časopisu in literaturi. Pri nas v Jugoslaviji je namreč gospodarsko znanstvo, to si upamo zapisati na marsikaj, mogoče tudi na svoj lastni naslov, ker je pač po starem pregovoru volja naša boljša nego delo in njegov uspeh, vse skupaj pa gotovo odkritostno — skromno. In pri tem se niti nečemo tolažiti, da je drugod bogvedi koliko in dosti boljše in bolj razvita ta v resnici dandanes zelo težavna stroka, ki se jej sedanja zelo poskočna praksa dostikrat naravnost posmehuje itd.

Da pa je ravno v naših gospodarskih krogih, — ki jim dnevna politika, kakor je temna in žalostna, ni še in ne bode še tako hitro zaslepla bistrega in tudi — vsaj deloma — čezprovincijalno izurjenega pogleda, — zelo potrebno uvesti sistematični poduk in z njim ustvariti teoretično znanstveno opremljeno podlago za praktični pogled in delo, o tem nihče ne more pomišljati in dvomiti.

Naj bi tedaj gg. znanstveniki na naši ljubljanski univerzi — mogoče v podobni in obsegu znanstvenih, vsakomur dostopnih seminarjev, — zasnovali široko in občno gospodarsko izobrazbo naših gospodarskih delavcev, »mojstrov in učencev« in prevzeli za to prepotrebno višjo gospodarsko šolo — primerno inicijativo.

Dr. Konrad Vodusek.

MARIBORSKA KRAJEVNA RAZSTAVA.

Govoril sem s prvimi našimi gospodarskimi krogi o Mariborski razstavi in so mi vsi priznali, da je razstava napravila nanje globok vtis. Napredek mariborske industrije in obrti je v resnici naravnost presenetljiv in mora navdati vsakega pravega rodoljuba z največjim ponosom. Kar nudi mariborska prireditelj, to nadkriljuje daleko vse, kar bi človek pričakoval od provincijalne razstave. Izloženi predmeti so od prvega do zadnjega samo prvovrstni in nudijo tudi razvijajemu očesu veččaka izreden užitek. Dokler bo naša industrija in obrt tako napredovala, se nam pač ni treba bati za gospodarsko bodočnost našega naroda.

Obisk razstave je trajno dober, vendar bi bilo želeli, da jo posetijo v mnogobrojnem številu tudi gospodarski krogi iz bivše Kranjske, osobito iz Ljubljane. Naša dolžnost je, da pokažemo smisel za celokupen napredek slovenskega gospodarstva. Časi najtežje preizkušnje za domačo industrijo in obrt še niso minili in zmagali bomo le, če bomo kot en moč stali na braniku svojih pozicij in vzajemno podpirali vsa stremiljenja, ki merijo na to, kako naj bi se te pozicije utrdele in razširile. Vabim torej vse gospodarske kroge, specijelno gg. trgovce, industrijce in obrtnike iz Ljubljane, da se v čim največjem številu udeležijo vsaj v zadnjih dveh dneh zanimive ter nad vse podučne razstave v Mariboru in tako odolže vrlim bratom cele Štajerske za njih številne posete naših gospodarskih in kulturnih prireditelj.

Legitimacije se tudi v nedeljo dopolne prodajajo v sejmjski pisarni, Gosposvetska cesta.

Fran Bonač, predsednik ljubljanskega velesejma.

ZAKON O ZAVAROVANJU POSEVOV IN SADJA PRED TOČO.

V »Službenih Novinah« je objavljen zakon o zavarovanju posevov in sadja v slučaju toče, iz katerega posamezno najvažnejše določbe. V svrhu zavarovanja se ustanovi v saki pokrajini zavod za zavarovanje posevov in sadja, ki je pod upravo stalnega pokrajinskega odbora. Pokrajinska skupščina lahko izroči vodstvo kakemu društvu na zadržnih načelih ali akcionarni družbi, toda samo v slučaju, ako to odobri poljedelsko ministrstvo. Sredstva dobi ta zavod iz vsakoletnih prispevkov zavarovancev, iz podpore poljedelskega ministrstva in iz kredita, ki ga določi pokrajinska skupščina v svojem proračunu. Zavarovani so nastopni predmeti: žito, koruza, tobak, repno seme, konoplje, lan, sočevje, grozdje, sadno drevje in oljve. Za zavarovane je smatrati vse užitne dele omenjenih predmetov, kakor zrne seme, slama, tobačno listje, grozdje, sadje itd. Po-

krajinska skupščina oz. zato pooblaščen organ določi vsako leto, koliko je treba plačati zavarovalnine od dotičnega poseva ali vrta. Najmanjša vrednost, ki se mora po hektaru kot dohodnina zavarovati je: a) za oves, ječmen in ajdo 500 Din, za pšenico in rž 700 Din, za koruzo 800 Din, za konoplje in lan 1200 Din, za sadno drevje 1200 Din, za semensko repo 1500 D, za vinograde 1800 D, za tobak 2000 D, za sočevje in oljve 2500 D. Posestnik pa lahko zavaruje svoje prideleke tudi za večje vsote, toda ne več kakor je vrednost dohodka od hektara. Zavarovanje stoji v veljavo z dnem ko posestnik predloži glavno priložnost in plača zavarovalnino, za vinograde pa, ko poženejo trte liste in za sadno drevje ko začne cveteti. Obveznost zavarovalnice preneha, čim so zavarovani prideleki požeti ali pobrani. V svrhu zavarovanja pridelekov mora vsak posestnik najpozneje do 1. maja vsakega leta poslati svojemu okrajnemu glavarstvu ali zavarovalnici priložnost, v katerem naj navede: 1) mesto in obseg zemljišča, na katerem se nahajajo posevi in ostali prideleki, ki se po zakonu zavarujejo; 2) kaj je na zemljišču posejano ali posajeno; 3) za koliko zavaruje posamezne prideleke. Vsakemu priložnost bo priloženo potrdilo, ki ga bo izpolnilo okrajno glavarstvo ali zavarovalnica in izročila posestniku kot dokaz, da je res zakonito zavarovan. V potrdilu bo navedena površina in priložena vrednost zavarovalnih posevov. Plačana zavarovalnina se v nobenem slučaju ne vrača.

Kadar pobije toča, mora posestnik, njegov oskrbnik, sorodnik ali sosed v njegovem imenu usteneno ali pismeno obvestiti o tem okrajno glavarstvo tekom treh dni po prizadeti škodi. Glavarstvo mora takoj drugi dan sporočiti to pokrajinskemu odboru oz. zavarovalnici, ki mora s svoje strani tekom 48 ur oceniti povzročeno škodo. Ocenjo opravi od pokrajinske skupščine izvoljeni in zapričeženi ocenjevalci v navzočnosti dveh odbornikov dotične občine, ki jih s kockami določi županstvo. Odborniki imajo pravico delati pismene opombe na delo ocenjevalcev. Poljedelsko ministrstvo lahko v sporazumu s pokrajinskim odborom določi komisijo za oceno škode, sestoečo iz enega državnega poljedelskega uradnika, enega državnega finančnega uradnika in poljedelca dotične občine. Ocenja se vrši na ta način da se ugotovi: a) da-li in kolikodohodkov bi imel posestnik v slučaju, ako bi ne bila pobila toča; b) premeri ali odredi površino, ki jo je toča zadela in oškodovala; c) ocenji se, dal-li je na tej površini vse uničeno ali pa je še kaj ostalo; d) v vinogradih in sadnih vrtovih se oceni škoda po površini. Vsaka škoda se mora oceniti tekom 7 dni potem, ko je pokrajinski odbor o tem obveščen. Dokler se to ne zgodi, se ne sme na oškodovanem polju ničesar delati. Ako toča na istem polju pobije še drugič, se oceni škoda na prvo druga velika škoda. Ako pa je prva škoda že poravnana, se oškodovina odšteje od skupne vsote nove ocene. Kdor ni z oceno zadovoljen lahko zahteva drugo komisijo, ki sestoji iz okrajnega zastopnika, drugega ocenjevalca in občinskega odbornika in sklopa končnoveljavno.

Pravice do oškodovnine nimajo posestniki, ki v določenem roku in v predpisani obliki ne sporoče, da jim je toča pobila in 2) ki poseve ali sadje požanjejo ali poberejo prej, predno je bila škoda ocenjena. Potrdilo, ki ga dobi posestnik od komisije, mora predložiti najkasneje do 1. decembra vsakega leta, sicer ni več veljavno. Ako kdo potrdilo izgubi, mora obvestiti o tem stalni pokrajinski odbor ali zavarovalnico, ki mu bo po svojih knjigah izdala drugo. Pri ministrstvu za poljedelstvo in vode se ustanovi stalni fond za podporo pokrajinskih zavarovalnic v znesku 100 milijonov dinarjev. Poleg tega se osnuje državni rezervni fond, ki služi za kritje škode v slučaju, ako bi državna in pokrajinska podpora ne zadostovala. Vse spore in pritožbe glede tega zakona rešuje stalni odbor dotične pokrajine. Pritožbe proti sklepom tega odbora se lahko predložijo tekom 10 dni poljedelskemu ministrstvu, ki jih reši tekom petih dni. Prošnje, pritožbe in sploh vsi akti so prosti poštnih pristojbin.

Za pomoč oškodovanim od toče 1923 leta se določa kredit v znesku 55 milijonov dinarjev. V to svrhu se pooblašča finančni minister, da podaljša državni dolg Narodne banke v znesku 55 milijonov Din, ki je bil izvet lansko leto radi prehrane pasivnih krajev in ki mu poteče rok 1. XII. 1923, do 1. XII. 1924. V isto svrhu se lahko uporabi fond po zakonu za zavarovanje pred točo v znesku 2.682.647 Din, in fond po zakonu za zavarovanje živine v znesku 243.854 Din. Poleg tega bo minister za socialno politiko nakupil hrane in žita za seme iz ostalih svobodnih sredstev omenjenega kredita in jo bo razdelil prebivalstvu onih krajev, kjer je toča pobila letos in sicer po lastni ceni na kredit za eno leto in 6%. Prizadetim posestnikom se bo v prvi vrsti izplačevalo na račun vojne oškodovnine vsote, ki so enake povzročeni škodi. Pri tem bodo imeli prednost siromašni posestniki. Vse čisti dobiček od letošnje državne loterije je namenjen onim prizadetim siromašnim poljedelcem, ki živijo samo od poljedelstva in nimajo več kakor 5 ha zemlje in ki jim je napravila letošnja škoda toča, lansko leto pa suša. Ta zakon stoji v veljavo 21. avgusta.

= Zagrebška blagovna borza 23. avgusta. Na produktivni borzi notirajo: pšenica bačka 80 kg, pariteta Ljubljana 1 vagon 380, oves slavonski, rešetani, franko vagon, Zagreb, ponudba 280, moka, pšenična banatska »0«, pariteta Zagreb, 3 vagona, 570, bačka »0«, postavno bačka postavna, povpraševanje 540, ponudba 565, isto »2« povpraševanje 500, ponudba 527½.

Tendence neizpremenjena. Moka radi stave ključev čvrsta.

= Poročilo z žitnega trga. Pretekli teden pri malem prometu cene v Vojvodini niso dosti nazadovale. V Ljubljani je moka št. »0« Din 635, št. »1« 610, št. »3« 535, pšen. oct. deb. Din 200, drobni 180, ržemoka Din 535, koruzna moka 350, koruzni zdrob Din 450, ajdova moka 725, pšenica 400, oves 350, koruza po kakovosti 250 do 340, laneno seme Din 900.

= Beogradska blagovna borza 23. avgusta. Na produktivni borzi notirajo: pšenica 78/79kg, 2-3%, franko natovorna postaja, ponudba 315, povpraševanje 307½; pšenica 78/79 kg, 2-3%, franko šlep Smederevo, rok do 19. septembra, prodajalčeva izbira, ponudba 326, povpraševanje 305, ječmen 64 kg, franko vagon Obrenovac, promptno 265, oves 64 kg, franko vagon Obrenovac, promptno, ponudba 265. Tendence neizpremenjena.

= Novosadska blagovna borza 23. avgusta. Na produktivni borzi notirajo: pšenica bačka 79 kg 1-2%, duplikat kasa, 1 vagon 335 bačka 79/80 kg, 2%, ponudba 337½, povpraševanje 335, srbljanska 79/80 kg, 2-3%, Pančevo-Dunav, 30 vagonov, 330, banatska 79/80 kg, 2½, Zenta 15 vagon, 335, ječmen sremski 64/65 kg, ponudba 275, banatski Subotica, duplikat kasa, 3 vagona, 260, koruza bačka 1 vagon 275, fižol beli bački, 5 vagonov, 430, moka bačka »0« 3 vagona 550, »2« 1 vagon 500, »5« 1 vagon 437½, »6« 4 vagona 395, »7½« vagona 270. Tendence neizpremenjena.

= Izkaz o stanju hranilnih vlog. Finančna delegacija objavlja uradno, da izide »Izkaz o stanju hranilnih vlog in dvigov pri regulativnih hranilnicah v Sloveniji za I. četrtletje 1923« v eni prihodnjih števil »Uradnega lista«.

= Vojno odedna radionica v Zagrebu. V najkrajšem času bo začela obratovati v Zagrebu »Vojno odedna radionica«, ki je bila prenešana v Zagreb iz Vevč. Delo se bo izvrševalo na državnih strojih in se bo plačevalo po kosih. V delo se bodo sprejemale tudi civilne osebe. Reflektanti naj se zglašijo osebno ali pismeno v Jelačičevi vojašnici, Ilica št. 207, pri upravi omenjenega zavoda.

= Anglesko-francoska gospodarska konkurenca. Mogoče se čudijo, da angleska zunanja politika po vojni ni posebno naklonjena Franciji, dasi bi bilo iz mnogih ozirov logično uprav nasprotno. Toda visoka pesem o prijateljstvu in skupnih političnih ciljih je eno, ekonomska ekspanzivnost pa drugo in kadar gre za gospodarsko premoč, prenehajo vsi idealni predsklici. Dejstvo je, da si je Francija glede zunanje trgovine po vojni precej opomogla, da polagoma izpodriva Angleže in to je tudi vzrok, da med Londonom in Parizom ni prave družbe. Francoska konkurenca je za angleško zunanjo trgovino tem bolj nevarna, ker Francija pošilja na svetovni trg iste vrste blaga kakor Angleška, t. j. v prvi vrsti železo in razne železne in kovinske izdelke. Tako je n. pr. v prvi polovici 1923. leta Francija uvažala železnega blaga za 14.689.000.000 frankov proti 10.635 milijonov za isto dobo 1922. leta, njen izvoz pa je znašal 14.161.000.000 frankov, proti 10.107 milijonov v istem času prejšnjega leta. Kakor je naglašal francoski finančni minister, izvoz in izvoz v letošnjem letu ne prekaša le onega v lanskem, nego tudi predvojni 1913. leta. Upoštevati je treba zlasti še okoliščino, da se napredek zunanje trgovine ne tiče samo vrednosti, kar bi bilo pripisovati padcu francoskega franka, nego tudi količine blaga. V primeri s predvojnimi leti se je povečal izvoz za 1.351.000 ton, izvoz pa za 3.893.000 ton. Z malimi izjemami je napredovala zunanja trgovina glede vseh vrst blaga. Razpredeljen po važnejših kategorijah znaša izvoz in izvoz v prvih šestih mesecih letošnjega leta v primeri z isto dobo lanskega leta kakor sledi:

Uvoz (v milijonih frankov):

	1923. l.	1922. l.	prirastek
živila	8374	2598	776
surovine	9222	6088	3134
industrijski izdelki	2093	1949	144
Skupno . 14689 10635 4053			
Izvoz:			
živila	1487	830	657
surovine	4408	2534	1874
industrijski izdelki	7470	6109	1361
Skupno . 13365 9473 3892			

Navedeni podatki potrjujejo misel, da stojimo pred rapidnim razvojem in postankom nove, gospodarsko močnejše Francije. Toda za splošni blagor Evrope bi bilo bolje, ako bi se delo in trgovina razdelila med posamezna narodna gospodarstva tako, kakor je bilo pred vojno. Kajti vse vojne so bile posledice poizkusev ekonomske in politične hegemonije ene države nad drugo.

Kako misli o francoskem gospodarstvu Angleška, dokazujejo besede Lloyd George, ki je dejal: Francija ni samo vstopila v opustošenih krajev, nego jih je tudi rekonstruirala. Ona je zgradila tvornice po najnovejšem modelu, postavila je nova skladišča, gradi nove železnice, nove prekope in nove električne naprave. Njeno trgovinsko brodogradje se je povečalo za več kakor 1 milijon ton, njen izvoz je narastel v primeri s predvojnimi za 100%. Pred seboj imamo novo Francijo. In »Manchester Guardian« piše o tem problemu: Na Angleškem vlada trdno prepričanje, da dokler se ne bomo mogli uspešno boriti s francosko konkurenco, bo naš položaj na svetovnem trgu čim dalje slabši, dočim bo francoski vpliv in uspeh v zunanji trgovini vedno večji. Francija z istimi izdelki in na istih trgih polagoma izpodriva našo trgovino.

= Graški velesejem. Urad graškega velesejma, ki se vrši od 1. do 9. septembra 1923, je poslal trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani nekaj sejmjskih legitimacij, ki so po 40 Din interesentom na razpolago v zbornični pisarni. Legitimacije dovoljujejo poljubno čest vstop na sejem, vozni-

ske olajšave na avstrijskih železnica in znižane pristojbine za avstrijski visum potnega lista.

— Iz poslovanja davčnih uradov. Prišlo nam: Pred skoro dvema letoma je kupec nekega zemljišča zamudil petnajst dan od dneva kupne pogodbe za plačilo takse ali desetka, procentov. Davčni urad mu vkljub rekurzov naložil šestkratni desetek in ga vknjižil. Po mnogih korakih nesročnega taksnega dolžnika odpusti mu finančno ministrstvo za kazem mu naloženi petkratni desetek. Drugi kupci, tudi zamudijo onih petnajst dni in naložijo jim tudi šestkratno takso. Kupci se pritožujejo, pa ne pomagajo nič, ne odpuštilo jim kazni in skoro vsi imajo za odpust iste vzroke kakor prvi, kateremu so kazem pregledali. Ako pregledajo kazem enemu, morajo tudi drugim. Trpiličjo pa nje in davčne uradnike in s tem državljane, iz katerih davkov se plačujejo uradniki — nepotrebnih. Imajo pa tudi kupce, katerih pogodbe se zdijo davčnim uradnikom neumljive, zaradi česa jih predlagajo višjim oblastim v odmero takse. S tem pridobi dotični kupec za plačilo takse čas, kateri hodijo spisi od davčnega na višji urad in od tega dobi kupec potem plačilni nalog za plačilo takse v 30 dneh. In ako v tej dobi ne plača in za odlog prosi, dobi ga in ima plačati leže morebiti čez leto dni brez kazni. Drugi kupci pa so morali plačati v 15 dneh, sicer se jim je naložila 5 kratna taksa za kazem. Vidi se torej, da oni »začasni zakon o taksama« in neumljivosti »pravilnik« k njemu ni izvedljiv. A dejansko uradi, posebno ministrstvo finanč, tega ne dajo veljati, skupščina pa — moč in trpi, da se ravna z raznimi takseplačevalci — različno in se takse ne odmerjajo in ne zahtevajo v vseh slučajih v trenutku, ko dobi urad potrebne podatke in se na drugi strani ne izdajajo plačilni nalogi in daljši obroki za plačila. Tako se vzbuja nezadovoljstvo z vlado!

— Velesejem v Bratislavi. Dne 23. tm. otvorilo v Bratislavi III. Dunavski mednarodni sejem. Bratislava, ki je eno izmed najzavnejših pristanišč ob Donavi polaga ves trud v to, da iz te slovaške prestolice napravi trgovski in prometni center prvega razreda. Njeni velkopotezni urejeni sejni nudijo udeležencem priliko pregleda celokupne češkoslovaške industrije. Češkoslovaška vlada, da podpre velesejem tudi posebnikom razne olajšave kakor 33% popust na vseh državnih železnica, 75% popust pri vidranju potnih listov itd. Izmed ostalih kongresov, ki se bodo ob priliki velesejema priredili, je treba poudariti posebno veliko važnost Mednarodni lesni konferenci, ki se vrši od 31. avg. do 1. sept. ti. Cilj konference je doseči zblizanje s tajno, olajšati z ureditvijo skupnih trgovskih običajev mednarodno lesno trgovino, doseči sporazum v postopanju interesov glede odstranitve današnjih trgovskih ovir in končno položiti temelji za bodoči nastop v vseh tozadevnih vprašanjih z ustanovitvijo mednarodnega združenja lesno trgovskih zvez. Na konferenci bo sodeloval čsl. minister trgovine in industrije g. Novak, minister poljedelstva g. Hodža in minister za Slovaško g. Kalaja. Zastopane bodo tudi vse evropske države posebno one, ki se bavijo z lesno trgovino. Tudi Slovenija bo na konferenci zastopana. Zveza industrijev v Ljubljani bo delegirala na konferenco dva delegata in sicer g. predsednika drvske sekcije Ant. Rudeža in tajnika g. Danila Gorupca. Mariborska skupina zveze industrijev bo delegirala gen. ravnatelja lesne industr. družbe »Drava« g. Križniča. Trgovske korporacije iz Beograda in Zagreba bodo tudi po svojih delegatih zastopane. Nadejati se je, da bo konferenca dosegla zaželjeni uspeh.

— Dobava mesa. Dne 27. in 29. avg. ti. se bodo vršile ofertalne licitacije glede dobave mesa za garnizije Ljubljana, Maribor, Celje, Slov. Bistrica, Ptuj in Dolnji Dravograd. Predmetni oglas je navedbo kraja in časa ofertalne licitacije je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

— Dobava sene in slame. Dne 10. septembra ti. se bo vršila pri Komandi vojnega okruha v Mariboru ponovna ofertalna licitacija glede dobave 630.000 kg sene in 270.000 kg slame; dne 11. septembra ti. pa pri komandi vojnega okruha v Celju glede dobave 54.000 kg sene in 49.000 kg slame. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

— Prodaja raznih odpadkov. Uprava za izrudo vojne odeže v Zagrebu bo prodala dne 10. septembra ti. potom javne dražbe razne odpadke (od blaga, usnja, pločevine, lesa itd.). Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

— Dobava slame. Pri intendanturi Savske divizijske oblasti v Zagrebu se bo vršila dne 10. septembra ti. ofertalna licitacija glede dobave 500.000 kg letošnje pletenice prešane slame. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

— Dr. Aleksander Ugrešič, šumarsko-politična osnovica zakona o šumama. Motiv. Ljubljana 1923. Univ. prof. Ugrešič je v imenu šumarskega združenja sestavil načrt šumarskega zakona, ki ga je to združenje tudi sprejelo kot svojega in ga predložilo ministrstvu za šume in rube v odobrenje. Profesor Ugrešič pa je istočasno napisal tudi komentar svojemu zakonskemu načrtu in ga sedaj predložil šumarskemu kongresu. Komentar se čita vseskozi strokovno in je natrpan s šumarsko znanstveno literaturo. Obenem predstavlja najtemeljitejšo razpravo, ki je izšla na domačih tleh o vprašanju šumarske politike. Odlikuje se z veliko stvarnostjo in jasnostjo. Knjiga bo vsem šumarjem v pomoč in trajen pouk.

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama:

Nedelja, 26. avgusta: »Za pravdo in arcos. Izven.

Ponedeljek, 27. avgusta: »Hamlet«. Izven.

Opera:

Sobota, 25. avgusta: »Nikola Šubić Zrinski«. Izven.

Nedelja, 26. avgusta: »Gorenjski slavček«. Izven.

Ponedeljek, 27. avgusta: »Gorenjski slavček«. Izven.

— Abonma za celo sezono 1923/24 v dramskem in opernem Narodnem gledališču v Ljubljani. Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani razpisuje prijave za celoletni abonma na 20 dramskih in 20 opernih predstav, ki se odigrajo v dobi od 15. septembra 1923 do 15. septembra 1924. Prijazni starih abonmentov, ki hočejo priljubiti svoj abonma tudi za sezono 1923/24, se sprejemajo od srede 29. avgusta do sobote 1. septembra ti.; novi abonmentje pa se naj prijavijo do ponedeljka 3. sept. do petka 7. sept. ti. Prijave se sprejemajo v vezi dramskega gledališča vsak naznačen dan od 10.—12. dopoldne in od 15.—17. popoldne. Uprava prosi vse p. n. reflektante, da se sigurno prijavijo v določenih dneh. Na poznejše prijave se bo mogoče ozirati le v toliko, kolikor bo dopuščal prostor. Cene abonmajev: lože v parterju št. 1—3 Din 2750; št. 4—6 Din 2850; lože v I. redu št. 1—5 Din. 3000 št. 6—9 Din 3400; lože v II. redu (balconske) št. 2—3 Din 1600, št. 4—5 Din 1800. Sedeži v parterju: I. vrsta Din. 750, II.—IV. vrsta Din. 700; V.—IX. vrsta Din. 650; X.—XI. vrsta Din 550. Balkonski sedeži: I. vrsta Din 600; II. vrsta Din. 500; III. vrsta Din 400. Galerijski sedeži: I. vrsta Din 270, II. vrsta Din 220 in III. vrsta Din. 170. Abonma je plačljiv takoli, ali pa v največ štiri zaporednih mesečnih obrokih. I. obrok se plača pri prijavi. Državni nameščenci imajo poseben popust pri celoletnem abonmaju. Cene znižane abonmaja svedo pri svojem uradnem predstojništvu. Uradniški abonma se plačuje v 6 zaporednih mesečnih obrokih.

— Ivan Albreht: Ranjena gruda. Povest. Splošna knjižnica št. 1. v Ljubljani 1923. Izdala in založila Zvezna tiskarna in knjigarna, 104 strani. Cena broš. 12 vz. 17 dinarjev. Ta knjiga je prvi zvezek nove »Splošne knjižnice«, ki je začel izhajati v založbi Zvezne tiskarne in knjigarne v Ljubljani. Nova »Splošna knjižnica«, čije knjige so lepo in okusno opremljene ter v enotnem formatu 15/12 cm in ki se bodo prodajale po razmeroma nizkih in zmernih cenah, bo obsegala izvirna slovenska leposlovna in znanstvena dela, eseje, študije in spise poljudno znanstvene, strokovne in zabavne vsebine, razum tega pa tudi dobre prevode iz svetovne leposlovne in strokovne književnosti. Po svojem namenu in obsegu je torej »Splošna knjižnica« vsega uvaževanja vreden kulturni pojav. Želeli je, da se ta knjižnica v prid slovenske književnosti in čitavalne slovenske javnosti lepo razvije in da uspešno izpolni namen, ki si ga je postavila. Povest »Ranjena gruda« našega že dobroznane pisatelja I. Albrehta, ki je izšla kot prvi zvezek te knjižnice, je po svoji vsebini in tendenci ter po svojem gladkem slogu zelo zanimiv pojav v naši pripovedni književnosti izza zadnje dobe, ki žalibog izkazuje veliko vrzel glede obširnejše zasnovanih izvirnih pripovednih spisov. Posebno zanimanje pa bo »Ranjena gruda« vzbudila radi svoje aktualne vsebine, ker razmotriva pereče moderne probleme in posega z drugim delom v vojno in povojnookupacijsko dobo, ki je bila za naše primorske kraje in za mnoge posamične tako usodopolna. Nizka cena knjige bo gotovo obrodila mnogokaterga, da si omisli I. zvezek »Splošne knjižnice« kakor tudi nadaljne, ki bodo sledili v pestri in številni vrsti kmalu drug za drugim. Kakor je razvidno iz prospekta »Splošne knjižnice« bodo zastopani vsi najboljši leposlovni kakor tudi znanstveni in strokovni slovenski in tujezčni pisatelji.

— Nova revija. V Ljubljani začne začetkom prihodnjega meseca izhajati tedenska revija »Slovaška misel«. Urednik nove revije bo, kakor čujemo, prof. Melik. Prva številka izide v soboto 8. septembra.

— Prosvetna knjižnica »Kluba naprednih slov. akademikov v Celju«. Občinstvo opozarjamo na 3. zvezek »Prosvetne knjižnice«: Dr. M. Dercani: »Zdravstvena vzgoja mladine«, ki jo najtopleje priporočamo vsem roditeljem in vzgojiteljem. Cena izvodu 3 Din. Izšel je tudi že 4. zvezek: Dr. Volavšek: »Solčne in zračne kopeli«, ki obravnava velicizimov in zelo aktualno snov. Cena izvodu 2 Din. Knjižice se dobijo v narodni razprodaji in trgovini Gorjari in Leskovšek v Celju, v večjih množinah pa pri »Klubu napred. slov. akademikov v Celju«, Narodni dom III.

— Jugoslovanska Nijva št. 4 prinaša članke A. Beliča »Vatroslav Jagić«, dr. D. Prohaska: U smeni. — V. Jagića: Mirka Kus-Nikolajev. — Etnološka sociologija i istorijski materijalizam. — Branka Mašića: Sobarica Nina. — S. Parmacevića: Novi život i nova književnost in VI. Dvornikovića: Stečanja na W. Jerusalema. Razven tega še zanimive politične in književne beležke.

— Srbski književni glasnik. Izšla je 8. šte. IX knjige Srbskega književnega glasnika z dne 16. avg., ki prinaša poleg druge leposlovne tvarine tudi konec Kroš Djo-ničeve študije o Ivanu Cankarju.

Komar pa z muho pleše — na Gasilski veselici v Spodnji Šiški dne 26. avgusta.

Šolstvo.

OBRTNO-NADALJEVALNE ŠOLE ZA VAJENCE V LJUBLJANI (Nadaljevanje.)

3.) Splošna dvorazredna obrtno-nadaljevalna šola s pripravilnim tečajem. (Živilska obrt). V letu 1920/21 imela en oddelček pripravilni št. 38 in v I. razredu 30 vajencev. Po stroki: 10 pekov, 19 mesarjev, 4 gostilničarjev, 6 slaščičarjev, 7 vrtnarjev, 18 brivcev in 4 natakarji, skupaj 68 vajencev. Država je prispevala K 3600, občina Ljubljana K 900, obrtne zadrage K 900, javni zavodi in privatniki 3520 K in vpisnina K 760, skupaj K 9680, izdatkov K 9120 preostanek K 560.

V letu 1921/22 pa je imela tri oddelke in sicer v pripravilnem 33 v I. razredu 24 in v II. razr. pa 19 vajencev. Po strokah 14 pekov, 4 slaščičarje, 1 slaščičarko, 22 mesarjev, 8 gostilničarjev, 20 brivcev, 2 lasuljarici, 4 vrtnarje in 1 vrtnarko, skupaj 72 vajencev in 4 valenke ob koncu leta. Vpisalo 89 vajencev. Razni zavodi prispevali K 14.800 vpisnina K 3560. Dve tretjini prispevka od države izostalo v znesku K 10.973 kot dolg.

4.) Strokovna nadaljevalnica za mehnične tehnične obrti. V letu 1920/21 vpisalo 259 koncem leta 224 vajencev. Poučevalo na 8 oddelkih. Po strokah 69 strojnih ključavničarjev, 32 elektrotehnikov, 7 livarjev, 2 urarjev, 26 železostugarjev, 50 mehanikov, 2 puškarij, 2 izdelovalca kovin, 6 modelnih mizarjev, 9 kovačev, 6 kirurg. meh., 3 bandažisti, 2 sedlarja, 1 zobotehnik, 3 sodarji, 3 ortopedisti in 1 kotlar. Skupaj 224 vajencev.

V letu 1921/22 vpisalo 352 ob koncu leta obiskovalo 320 vajencev. Po strokah: 125 strojnih ključavničarjev, 27 elektrotehnikov, 10 livarjev, 8 urarjev, 33 železostugarjev, 87 mehanikov, 3 puškarij, 1 izdelovalca kovin, 1 izdelovalca protez, 3 kovači, 3 kirurg. meh., 11 modelnih mizarjev, 1 sedlar, 1 bandažist, 4 zobotehnik, 1 ortopedist in 1 sodar, skupno 320 vajencev.

5.) Ženska strokovna nadaljevalnica za umetne in oblačilne obrti se je vpisalo v letu 1920/21 171 koncem leta obiskovalo 153 vajenk na 4 oddelkih I. razreda. Po strokah deljeno in sicer: 140 krojačic, 11 modistinj, 1 krznarka in 1 izdelovalka steknikov. Država prispevala K 7160, občina Ljubljanska K 1723,33 in razni zavodi 3657,87 skupaj K 12.541,20 dohodkov in K 10.740 izdatkov, prebitka v tem letu K 1801,20. V letu 1921/22 vpisalo 214, koncem leta obiskovalo 177 vajenk na 6 oddelkih in sicer eden pripravilni 26 dva oddelka I. razr. 73 in trije oddelki II. razr. 78 vajenk. Po strokah: 144 krojačic 11 šivilj za perilo, 20 modistinj, 1 izdelovalka steknikov in 1 krznarka. Poučevalo se je ob ponedeljkih in sredah popoldne in ob nedeljah dopoldne po 8 ur na teden.

Predmeti na tej šoli so bili: računstvo, knjigovodstvo, o meščanskem pravu itd., krojno risanje risanje ornamentov, ročno delo ter spisje.

Precejšnje število mladenk, ki izdelujejo pletenje nogavic, jopičev itd pa ni obiskovalo šole.

Na vseh petih šolah se je poučevalo 7 mesecev od 1. oktobra do zadnje nedelje v aprilu, le na trgovski gremialni šoli pa po 9 mesecev na leto.

— Na I. in II. dekl. mešč. šoli v Ljubljani bodo ponavljalni in sprejemni izpiti dne 5., 6. in 7. sept. od 8.—12. in od 3.—6. Vpisovanje bo dne 11., služba božja dne 12. in pouk dne 13. sept.

— Na drž. gimnaziji v Kranju je vpisovanje učencev za I. razred v ponedeljek, dne 10. sept. od 8. do 10. ure, nato se prične sprejemni izpiti. Vpisovanje učencev v višje razrede (II.—VIII.) je v torek, dne 11. sept. od 8. do 12. ure. Šolsko leto 1923-24 se prične v sredo, dne 12. sept. z običajno sv. mašo ob 8. uri v gimnazijski kapeli; redni šolski pouk se prične v polnem obsegu v četrtek, dne 13. sept. Ponavljalni in naknadni izpiti se bodo vršili 3., 4. in 5. sept. vselej ob 8. ure dalje po sporedu, ki je objavljen na uradni deski.

Trgovska gremialna šola se je že začela eno leto poprej v letu 1919—1920 in tudi letos obdržava pouk v celotnem obsegu — kljub temu da država že dve leti ni ničesar prispevala za stroške. Vsak trgovci je moral za vsakega vajenca plačati po 50 dinarjev za vpisnino. Letošnje leto je imela vpisanih 279 vajencev ob koncu leta obiskovalo 268 vajencev na 7 oddelkih in sicer štiri oddelki I. razreda 132, trije oddelki II. razreda 84 in dva oddelka III. razreda 52 vajencev. Med njimi je čez 90 vajenk. Poučevalo se je samo med tednom ob ponedeljkih, torkih in sredah popoldne. Trgovska obrtna zbornica zbornica je prispevala dve tretjine in vse drugo pa z vpisninami pokrivala stroške za vzdrževanje šole. Učne prostore je dala občina Ljubljanska brezplačno.

Za vse te šole dokler ne bude država prispevala redne prispevke in da se bodo še letos otvorile šole za vajence je potrebno da občina Ljubljanska, razne obrtne zadruge, korporacije in denarni zavodi prispevajo na pomoč z večjimi svotami ter obrtniki in podjetniki pa za vsakega vajenca plačajo saj to kar prispevali trgovci za svoje vajence po 50 dinarjev. Šolska vzgoja tega ogromnega števila obrtnega naraščanja je enkratne važnosti — in ne sme biti ta mladina brez šole v Ljubljani.

— Pričetek šolskega leta 1923/24 na javnih mestnih osnovnih šolah Ljubljanskih. Na javnih mestnih osnovnih šolah v Ljubljani se vsled odloka višjega šolskega sveta z dne 21. avgusta 1923, št. 9293 prične novo šolsko leto 1923-24 v torek dne 4. septembra 1923 s skupno sv. mašo in v sredo, dne 5. septembra 1923 z rednim poukom. Vpisovalo se bo v ponedeljek, dne 3. sept. 1923 od osmih do dvanajstih dop.

in od dveh do petih popoldne in sicer: Za mestno deško osnovno šolo v šolskem poslopiju v Komenskega ulici št. 19.; za II. mestno deško osnovno šolo v šolskem poslopiju na Coljovi cesti št. 5; za III. in V. mestno deško osnovno šolo v šolskem poslopiju na Erjavčevi cesti št. 21; na IV. mestno deško osnovno šolo v šolskem poslopiju Na prulah št. 13; za VI. mestno deško osnovni šoli in na IV. mestno deški osnovni šoli v šolskem poslopiju na Gasilski cesti št. 242; za I. mestno deški osnovno šolo v šolskem poslopiju na Sv. Jakoba trgu št. 1.; za III. mestno deški osnovno šolo v šolskem poslopiju na Erjavčevi cesti št. 19; za mestno barjansko šolo v šolskem poslopiju na Izanski cesti št. 40; za mestno manjšinsko šolo v šolskem poslopiju na Erjavčevi cesti št. 19; za mestno pomožno šolo v šolskem poslopiju na Coljovi cesti št. 5 (le od dveh do petih popoldne). Otroci, ki ne stanujejo v Ljubljani, se načelno odklanjajo pri sprejemu, po čemer se je vodstvu točno ravnati. Vse podrobnosti pojasnjuje šolska vodstva pri vpisovanju.

— Na deški meščanski šoli v Mariboru je pričel ponavljajni izpiti v sredo, dne 5. septembra ti. ob 8. uri. Izpiti trajajo po potrebi do petka, dne 7. septembra. Vsi dijaki, ki hočejo položiti izpit, se morajo zgledati prvi dan, na vsak način pa v teku navedenih treh dni k izpitovanju. V teh dneh se vršijo tudi morebitni drugi izpiti. V ponedeljek, dne 10. in v torek, dne 11. septembra je vpisovanje za vse razrede. Učenci, ki vstopijo v I. razred, se morajo izkazati z zadnjim šolskim izpričevalom, krstnim listom, domovnico in z izpričevalom o cepljenju. V I. razred se sprejmejo učenci, ki so dovršili 5. šolsko leto in imajo v jeziku in računstvu vsaj red »2«; v drugih predmetih bodi povprečni red takisto »2«. Iz okoliških občin bo sprejeto le toliko učencev, kolikor bo dovoljeval prostor. V sredo, dne 12. septembra je ob 8. božja služba, v četrtek, dne 13. septembra pa pričetek rednega pouka. Ker je viš. šol. svet v odloku z dne 2. VIII. 23, št. 6781 odmeril za izpitovanje in vpisovanje zadosti dolgo dobo, se ravnateljstvo ne bo oziralo na poznejše prijave glede izpiti ali vstopa. Ravnatelj.

— Drž. dvoraz. trgov. šola v Mariboru. Pismeni ponavljajni in ostali izpiti se prične v petek dne 7. sept. točno ob 8. uri. Spored ustmenih izpitov je objavljen na razglasni deski v šolskem poslopiju. Vpisovanje učencev in učenk, ki so že obiskovali zavod, bo dne 11. septembra od 10.—11. ure. V sredo dne 12. septembra se otvori novo šol. leto s službo božjo. V četrtek dne 13. septembra se prične ob 8. uri redni pouk. Novih prijavov za vstop v prvi letnik ni več možno upoštevati. Pripravljajni razred je ukinjen.

— Državno moško učiteljsko v Mariboru. Dne 6. sept. se vrši vpisovanje tujih gojencev v II. in III. letnik; v IV. letnik se ne sprejemajo novi gojenci. Dne 7. sept. so ponavljajni in naknadni izpiti, 8. je vpisovanje v I. letnik, 11. pa vpisovanje vadičarjev in bivših gojencev. Podrobni podatki na črni deski zavoda. — Ravnateljstvo.

Sokolstvo.

— Zlet v Varaždinu. »Sokoli« v Varaždinu razpošila ta-le poziv: Bratsko društvo! Prije punih dvadeset let doletelo je naš Sokol do ovih strana — do vratiju pitomog Hrvatskog Zagona i savio gnijezdo u starome, slobodnome gradu Varaždinu. Kroz cijelo to vrijeme nijetio je bratsku ljubav, isposviedao ideju Jugoslavenskog Jedinstva, a propovijedao etička načela Sokolstva. Često mu je borba u smionome ljetu izranila krila, ali Sokol je vazda postojano izdržao na mezevu. Pa i kad crnoč. aždaja krvavog l. 1914. njegove sinove Sokolove otposlala na front na pokolj, kad mu je ognjem i mačem sprječila ljet u slobodne visine, hram mu — njegovu sokolanu — pretvorila u kasarnu, imovinu rasplela, a sprave dijelom oštećila, dijelom uništila, Sokol nije posnuo, niti se predao kao plijen grabljivcima, koji su lebdili nad njegovom sudbinom poput crnih ptica nad palim borcem... Iz te je borbe nakon dugog narodnog ožaja iskrsnuo u vedroj radosti neslomljene svoje duše. Danas, kad u sunčanim Vidovdanima može da slobodno zakruži pogledom čitavim Slovenskim Jugom, a brzokrilu da se nadvije u nebotične visine nad čitavim Narodom, što oslobodjen kraljuje jugoslavenskom Otadžbino. On Te poziva, bratsko društvo, da pohrliš do gnijezda njegova — ovamo na Sjever Jugoslavenske Zemlje! Dodji, zovemo Te usrdno i bratski, dodji na čednu proslavu njegove Dvadesetogodišnjice, da sa svom okupljenom braćom iz svijkih krajeva proslavimo ovo riječko sokolsko slavlje. Svečanosti dani trajat će od 7. do 9. septembra 1923., u koje će se vrijeme održati i slet mariborske župe, koje je Svečar najstariji Soklo. Kako je on najstarije društvo u Hrvatskoj, a jedno od ponajstarijih u Jugoslaviji, to se nadamo, da će bratsko društvo, bar po svome izaslanstvu, svojim dolaskom u Varaždin uveličati ovo sokolsko slavlje, o čemu molimo, da nas se pravodobno, a najkasnije do 1. septembra 1923. obavijestiti. Kako bi nam bilo drago i jer nam je mnogo i iskreno stalo, da Sokolske braće šta više bude okupljeno u te gradu, to Te molimo, bratsko društvo, isporučiti svim svojim, nama dragim, članovima Sokolovima i Sokolicama ovu našu poruku: Ljubav Vašeg starog varaždinskog druga, prema svima Vama, uzrokom je, da Vas sve, braćo i sestre, želimo okupiti u svome Domu: I Vas sa surih makedonskih stijenja, i Vas pitomih ravni slavonskih; i Vas iz krajeva, gdje troljav Triglav bdi je na Mrtvoh straži, i Vas, što saviste gnijezda oko Divič-planine, gdje Vas Marko sniva; i Vas, sinovi plemenite Sumadije i Vas sa lunočkih vrleti Hercegovine i mirkih planina crnogorskih; i Vas iz Voljodi-

ne, pošto i Vas, što na žalima Jadranskoga Mora saviste Gnijezdo Slobodnoga Roda. I sve Vas, znane i neznane, koji nosite stijeg Ideje Sokolstva, a srce Vam je bratsko, slavonsko i čisto! Pohrlite svome starom drugu, koji je kroz tih dvadeset godina, kadgod je mogao, doletio do mnogih Vaših gnijezda, da bije zajedno boj za Slobodu i Slavenstvo! Pohrlite, braćo i sestre, na njegove bratske grudi, iz kojih će Vas kod dolaska Vašeg dočekati iskrena dobrodošlica, odjek našeg srca, pun topline i dragosti, naš sokolski, bratski: ZDRAVO! Za starješinstvo »Sokolskog društva« u Varaždinu, 1. augusta 1923. Starosta: dr. Stjepan Stanković v. r. Tajnik: Branko Svoboda v. r.

Turistika in sport.

TEKME ZA PRVENSTVO JUGOSLAVIJE.

Tekme za prvenstvo Jugoslavije se pričnejo 2. septembra in sicer s sledečim redom: 2. septembra v Ljubljani: Ilirija; Gradjanski, v Beogradu: Jugoslavija; Bačka (Subotica), v Sarajevu Sašk; Hajduk (Split).

Dne 9. septembra pa igra zmagač tekme Jugoslavija: Bačka z zmagačem igre Sašk: Hajduk.

Dne 22. septembra igra zmagač od 9. septembra z zmagačem iz Ljubljane.

Tekme se vršijo po cup-sistemu. Ostane je tekma neodločna, se ima podaljšati dvakrat po 15 minutah in ako ostane tudi v tem slučaju neodločna, se vrši nova tekma. Za prvenstvo igrajo samo prvaki vseh podsavezov.

— Ostrovnica. Vsem obiskovalcem Bleda se priporoča, da polezejo na Ostrovnico, s katere se jim nudi veličasten razgled. Šele od tu spoznajo pravo krasoto Bleda in njegove divne okolice. Pot na Ostrovnico je dobro markirana in vodi nekaj časa po poti proti Osojnici (754 m, ki zavije blizu kraljev. dvorca Suvobora z glavne ceste), nato pa krene (marka, tablica) na desno in v par minutah si na vrhu strme pečine. Na čedni klopi lahko v miru uživš obširen razgled. Od postaje na Ostrovnico je pičle pol ure. — TKT.

— Otvoritev jesenske nogometne sezone v Ljubljani. V nedeljo 26. t. m. ob 17. uri se vrši na igrišču Ilirije pred državnim kolodvorom nogometna tekma med našim prvakom SH. Ilirijo in HSK. Concordia iz Zagreba. Pred tem igra ob 16. uri juniorsko moštvo Ilirije proti SK. Slaviji. Z gostovanjem Concordije, ki je eden prvih klubov v državi, se otvori pri nas na zelo uspeš način letošnja jesenska nogometna sezona. Concordia stoji na drugem mestu prvenstvene tabele zagrebškega nogometnega podsaveza; njeno kvaliteto označijo najboljši zadnji trije prv. rezultati proti dosedanjemu prvaku Haški (3 : 0, 2 : 1, 0 : 0) in izmed mednarodnih rezultatov izdi 2 : 3 proti dunajski Vienni in 1 : 2 proti dunajskemu Wackeru. Večina njenega moštva je nastopila že večkrat reprezentativno za Jugoslavijo, imena kakor Pažur L. in II., Paškan, Soč, posebno pa kapitan drž. reprezentacije orlaški Dubravčić, ki je v jugoslov. sportnem svetu izvanredno popularnost. Za Ilirijo je ta tekma posebno važnost kot merilo za prvenstveno tekmo z Gradjanskim SK, ki se ima igrati v Ljubljani takoj naslednje nedeljo. Znatno handicap pomeni zanje, da bo morala nastopiti zopet brez srednjega krila Zupančiča II. in morda tudi brez obolenega Držaja. Vendar je po dobri igri proti beograd. Vardiju in splitskemu Hajduku pričakovati, da bo vkljub temu za Concordijo protivnik, proti kateremu bo treba razviti vse sposobnosti.

— Skautizem na Češkoslovaškem. Prelesta ideja skautizma je v bratski nam državi že zelo razširjena. V republik obstopa več vrst organizacij, celo Setonovi gozdovniki. Vsak večji kraj se ponaša z močno skautsko organizacijo. Znak čeških skautov je lilijin cvet s pasjo glavo (znak slavni »Psohlavcevi«). Vseh češkoslovaških skautov je okrog 40 tisoč in bi jih bilo še več da ni bilo njihovo delo ovirano od nemških »Pfadfinderev«. Takoj v prvih dneh prevrata so češki skauti vršili službo čuvajev, hrzselov in rediteljev. Predsednik češkoslovaških in obenem podpredsednik »Zveze slovaških skautov« je prof. dr. B. Svojski. — Č. C. Z.

— Dirka na »Kmetiskem prazniku« na Bledu, dne 8. septembra. Dirko vodi sledeče sestavljeni odbor: Predsednik Fr. Zupančič; teh. vodja ur. žrebčarje Slajpah, člani komisije: gg. Stupica, Tepina in Stenovec. Spored dirke je: 1.) Toplokrvni konji: a) enoprežni, nagrade K 1400, 1000 600 dolžina proge 2000 m; b) dvoprežni nagrade K 1800, 1400, 800, dolžina proge 2800 m; 2.) Mrzlokrvni konji: a) enoprežni, nagrade K 1000, 800, 400, dolžina proge 800m; b) dvoprežni nagrade K 1200, 1000, 600, dolž. proge 1200 m; 3.) Jahačna galop. nagrade: K 4000, 3000, 2000, dolž. proge 2400 m. Pri vseh petih skupinah dobe prvi še posebne častne nagrade. Voz običajen za prijavilčve. Prijave sprejema »Vodstvo dirke«, Kolodvorska ul. 7. do 5. sept. Prijavnina znaša za enovprežno 20 Din, za dvoprežno 30 Din, za jahače 30 Din. Tik pred dirko sprejema prijavilčve vodstvo dirke, plačati pa je dvojno prijavlino. Prijava mora vsebovati: lastnikovo ime, katere dirke se udeležiti, opis in starost konj. Dirkači se morajo pokoriti odločbam vodstva dirke.

— Lahkotletski meeting za dama. — S. K. Ilirija priredi v soboto dne 1. septem. ob 17. uri lahkotletski meeting za dame, s sledečim sporedom: 1.) tek na 60 m. 2.) tek na 200 m. 3.) skok v daljavo z zaletom, 4. met krogle, 5. tek na 100 m. 6.) skok v višino z zaletom, 7. met diska, 8.) met kopja, 9. stafeta 4X 60.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 25. avgusta 1923.

POGLAVJE O POSTENOSTI.

V življenju je že tako: navadno se predstavlja za velikega poštenjaka tisti, ki je največji lopov, a čisto proglajajo za nepoštenjake one, na katerih ni niti niti ene pege, niti enega madeža. Tako je žalilob na svetu. Na tem se ne da nič spremeniti, zato je treba potrpeti, četudi se dela človeku krivica, ker ob koncu koncev pravica vendarle premaga krivico...

Naš list je v svoji 129. številki priobčil to-le brzojavko iz Beograda: »Demokrati in rudarska stavka. Beograd, 23. avg. (Izv.) Današnja demokratska »Pravda« piše o stavki rudarjev Trboveljske premogokopne družbe ter ugotavlja med drugim, da ima stavka političen značaj, ker jo vodijo komunisti in da se te stavke ne sme smatrati kot običajno gospodarsko stavko.«

Radi te brzojavke je nas petkovo »Jutro« počastilo s to-le svojo ljubeznivostjo:

»Zopet zasaden na nepoštenosti. Včerajšnji »Slov. Narod« prinaša na prvi strani pod naslovom »Demokrati in rudarska stavka« brzojavko, v kateri trdi, da piše demokratska »Pravda« o stavki trboveljskih rudarjev, da ima političen značaj... Tudi če bi »Slov. Narod« ne dobival iz Beograda originalnih brzojavk, bi lahko iz »Slovenca« posnel, da gre v danem primeru za uradni komunikate ter za poročilo žandarmerije. »Slov. Narod« pa je falzificiral uradno vest ter stališče žandarmerijskega komandanta podtaknil demokratom. Javnost iz tega slučaja lahko vidi, kako nelepo se bori list, ki nosi ime »Slov. Narod«...«

Danes smo dobili v roke beografsko »Pravdo« z dne 23. t. m. Štev. 229 in tu čitamo na drugi strani zgoraj to-le kurzivno tiskano brzojavko: »O štrajku v Trbovljah. Trbovlje. (Izv.) »Pravdi«. — Po vseh mogočih pogajanjih radi skonciranja štrajka bodo stavkujoči delavci končno doživeli poraz, ker dobiva njih stavka od dneva do dneva vedno bolj političen značaj. Na čelu stavkujočih delavcev se nahajajo komunisti, ki so zlorabili zaupanje svojih tovarišev, dajajo stavki politično obličje, mesto da bi mu očuvali izključno gospodarski značaj, ki je v resnici tudi povzročil stavko.«

Tako dobesedno je pisala demokratska »Pravda«. Čitatelji naj sedaj primerjajo gori citirano našo brzojavko in »Pravdino« vest ter se naj prepričajo, ali je »Slovenski Narod« res »falzificiral uradno vest ter stališče žandarmerijskega komandanta podtaknil demokratom?

»Jutro« torej ni imelo toliko poštenosti v sebi, da bi se prepričalo, kaj piše »Pravda« v resnici, marveč je nas na slepo udarilo z loparjem po nas, očitajoč nam kar pavšalno »nepoštenost, podtaknjenost in falzifikacijo«. In to brez sence kakšnega dokaza!

Kako se imenuje v dostojni družbi z najmilejšim imenom tako postopanje? Pač nepoštenost, da ne rabimo še ostrejšega in prikladnejšega izraza!

Neinformiranost ali šovinizem.

Iz Beograda nam danes javljajo: Današnji »Balkan« priobčuje članek proti ljubljanskemu velesojmu s pozivom na Srbe, da ta velesojm bojkotirajo. Med drugim pravi »Balkan«: »V Ljubljani se vrši od 1. do 10. septembra vzorčni velesojm industrije, obrti in izdelkov pridojnih krogov v Sloveniji. Odbor razpošilja vabila in pozive na vse strani, tudi na Srbe, naj posetijo velesojm v Ljubljani. V današnjih žalostnih notranjih prilikah, ko stopa Koroščeva Ljubljana z Radicem, je vabilo na ljubljanski velesojm — samo provokacija Srbov.« List dalje pripominja, da mora prevzeti vsakega Srba veliko ogorčenje, ko vidi, kako Koroščevo Ljubljana deluje proti državnemu in narodnemu edinstvu. V Ljubljani še vedno vlada duh iz leta 1914. »Srbe na vrbe«, vendar si žele ti sovražniki srbskega naroda napolniti svoje žepce s srbskim denarjem. List ob zaključku proglašja svečan bojkot velesoja.

Ako bi gospodje pri »Balkanu« le malo poznali slovenske razmere, bi vedeli, da niso imeli krogi, ki prirejajo velesojm, nikdar in nimajo nobenih stikov ne s Korošcem, še manj pa z Radicem, vedeli bi, da niso bili ti krogi nikdar v klerikalnem taboru, ki je klical »Srbe na vrbe«, marveč so bili vedno in vsikdar prepričani pristaši državnega in narodnega edinstva, katerega stebra so še tudi danes! Zato dela »Balkan« tem činiteljem, ki jih meče v en koš s »Koroščevo Ljubljano«, veliko krivico, obenem pa tudi škodljivo idejo narodnega in državnega edinstva. Ne dejamo se, da bo »Balkan« to uvidel in popravi storjeno krivico!

— **Prihod Nj. Vel. kralja v Ljubljano.** V nedeljo jutraj prispe Nj. Vel. kralj Aleksander I. v Ljubljano, da si ogleda slavnostni sprevod na katoliškem shodu.

— **Kralj in ljubljanski velesojm.** V nedeljo sprejme v avdienci Nj. Vel. kralj Aleksander I. delegacijo ljubljanskega velesoja, ki jo vodi predsednik g. Fran Bonač. Kakor smo informirani, bo v imenu vlade oficijelno otvoril velesojm minister trgovine in industrije dr. Kojic. Po končanih oficijelnih govorih prispe na sejmische k otvoritvi z Bleda kralj Aleksander ter si v spremstvu ogleda vse pavilione in razstavljene predmete.

— **Prihod ministra dr. Jankoviča v Ljubljano.** Z današnjim dopoldanskim brzojavkom je, kakor objavlja tiskovni referat pokrajinske uprave, dospel iz Beograda v Ljubljano namestnik predsednika ministrskega sveta minister prometa dr. Velizar Janković. Ob sviranju vojaške godbe so ga na kolodvoru pozdravili veliki župan dr. Lukan, minister n. r., narodni poslanec dr. Korošec, ljubljanski škof dr. Anton Bonaventura Jeglič, podžupan dr. Ivan Stanovnik z nekaterimi občinskimi svetovalci, zastopniki pripravljalnega odbora za V. katoliški shod itd. Gospoda ministra je pozdravil podžupan dr. Stanovnik kakor tudi zastopnik pripravljalnega odbora za V. katoliški shod dr. Jurij Adlešič. Gospod minister se je v kratkih besedah zahvalil za prisrčni sprejem. Minister dr. Velizar Janković se je nato odpeljal v palačo pokrajinske uprave za Slovenijo, kjer je sprejemal načelnike raznih uradov.

— **Izlet poljskih železničarjev v Jugoslavijo.** Iz Poznania smo dobili obvestilo, da priredi meseca septembra večje število uradnikov poljskih državnih železnice na izlet v Jugoslavijo. Posetijo tudi Ljubljano. Poznanski Poljaki so živeli stoletja pod nemškimi jarmom, zato so oni med Poljaki edini, ki so v preteklosti razumevali naše narodne borbe proti Nemcem. Izleta se udeležijo tudi člani poljsko-jugoslovenske lige v Poznaniu. Nadejamo se, da bodo poljski bratje iz Poznania zlasti v Sloveniji čim najprijetneje sprejeti. Naši narodni železničarji bodo gotovo storili vse, da jim ostane bivanje v naši sredi v najprijetnejšem spominu.

— **Poljak o Ljubljani in Sloveniji.** Oficijelni organ poljskega nacionalističnega bloka »Gazeta Warszawska« priobčuje izpod peresa urednika L. Belinskega jako simpatično pisane članke o Ljubljani in Sloveniji. Bilinski se je udeležil novinarskega kongresa v Ljubljani ter sedaj v člankih s toplimi besedami omenja zlasti iskreno in bratsko gostoljubje, ki mu je nudila rodbina g. Bleiweis-Trstenicekega.

— **Turneja slovenskih učiteljev po Italiji.** »Goriška Straža« poroča, da priredi 18., 19., 20., 22., 24., 26. in 27. septembra pevski zbor goriške Učiteljske zveze turnejo po večjih mestih Italije. Zbor poseti Videm, Benetke, Bolonjo, Rim, Firence, Milan in Monci. Izvajale se bodo skladbe Gallusa, Ingegnerja, Gerebca, Lajovica, Mokranjca, Ravnika, Adamiča, Vincija in narodne pesmi. Lepa misel, kateri želimo obilno propagandistično žetev!

— **Francoski gostje v Ljubljani.** V petek popoldne je dospela preko Maribora in Celja v naše mesto devetnajst oseb broječa družba francoskih potnikov, ki so pod vodstvom gospoda Lemana, profesorja katoliške univerze v Lillu, prišli ogledat našo domovino. Po kratkem počitku in okrepčilu v hotelu Union so se napotili v spremstvu nekaterih članov društva Cercle Français na teraso hotela Tivoli, kjer se je razvila prav živahna zabava, kateri je prisostvoval tudi gospod konzul Francoske Republike Flach z gospo soprogo. Od dragih nam gostov so prišli gospodje zastopniki lilske industrije Crépy, Schouttetten, House de l'Aul-troit, g. inženier Regnart, g. odvetnik Vaulan, Backers d'Hugo, Butmille in drugi. V imenu društva Cercle Français in Profesor-skega društva je pozdravil goste g. prof. dr. Debeljak ter jim podal kratek opis naše domovine in nje odnošajev napram Franciji. Odgovoril je g. prof. Leman, ki je v svojem govoru omenil izvrstni vtis, ki so ga doslej vsi njemu znani francoski potniki dobili v Sloveniji, kar je tudi njegovo družbo napotilo k nam. Napil je francosko-slovenskemu prijateljstvu. Francoski Institut sta zastopala profesorja Tesnière in Juvancič. Med drugimi odličnimi gosti smo opazili g. vladnega svetnika Detelo, g. ministerjalnega tajnika Goliasa, g. kapetana Kasparoviča, od društva Cercle Français g. dr. Detelo ter mnogo drugih članov in članic. Cenjenim gostom, ki ostanejo še več dni med nami, ključemo iskren: Dobrodošli!

— **Finančni delegat dr. Šavnik pastori** 22. t. m. zahtevalski dopust.

— **Francoski gosti v Rogški Slatini.** V sredo 22. t. m. nas je posešlo dvajset članov »Geografskega društva iz Lille, dam in gospodov. Ravatelj dr. Šter in župan Bizjak sta jih pozdravila že na kolodvoru, zvečer pa se je zbralo še nekaj drugih domačinov v okusno ozajšani mali obednici Zdraviliškega doma, kjer je bilo pogrnjeno za odlične goste. Navzlic jezikovnim težkočam je potekel večer naravnost animirano, saj je vprav prevajanje križem križem in v vseh mogočih jezikih tegnilo obilo zabave. Drugi dan so si res francosko ljubljenski gosti ogledali naše naprave ter nam vzhličevo obljubljali, da bodo doma povsod širili slavo naše prelepe in v vsemi darovi božljivi tako blagoslovljene Slovenije. Popoldne so se odpeljali Liličani proti Celju in nameravajo posetiti tudi Ljubljano in Orehovsko z Bledom. Ljubim prijateljem, kakor smo si tako od srca postali v ti kratki dobi, želimo najsmrečnejšo pot in najlepše vtiške povsod na naših tleh.

— **Odkritje spominske plošče ruskim žrtvam na Triglavskem jezeru** bo v soboto, 8. septembra ob 11. uri dopoldne in ne, kakor je bilo prvotno objavljeno, 9. septembra; samo v slučaju, da bi bilo 8. slabo vreme, bo odkritje 9. septembra. Pevce, ki bi hoteli pri slavnosti sodelovati, prosimo, da se javijo uredništvu našega lista. Stroški za napravno kamenitega nastavka še niso pokriti, zato prosimo naše rodoljubne imovitelje občinstvo za nadaljne prispevke, ki vse izkazujejo v našem listu. Spedijska tvrdka »Balkan« je ne le preskrbela transport za nastavek potrebnega cementa na kolodvor, marveč je tudi iz svojega poravnala prevozne stroške v Bohinjsko Bistrico — okrog 300 Din — kar omenjamo v posebnem pohvalu in priporočilu tega narodnega podjetja.

— **Posest gostov iz Južne Srbije.** Iz Strumice v Južni Srbiji (Makedoniji), ki je bila do leta 1913. v turških rokah, potem pa v bolgarskih rokah, po svetovni vojni pa je pripadla nam, smo prejeli obvestilo, da priredi ondodni gradjanski klub »Belasica« skupno s predstavitelji mesta Strumice in strumškega okraja potovanje po vsi državi. Izletniki posetijo Skopje, Niš, Beograd, Sarajevo, Dubrovnik, Split, Sušak, Zagreb, Djakovo, Novi Sad in pridejo tudi v Ljubljano in Maribor. V Ljubljani ostanejo dva dni. V nam poslanem programu čitamo: »1. dan: Polaganje venca na spomenik pesniku Prešernu, manifestacija po mestu za narodno edinstvo, zvečer predstava »Boj na Kosovu«. 2. dan: Ogledovanje mesta. Ob 18. manifestacija za osvoboditev Istre in Gorice izpod tujega jarma, zvečer predstava »Hajduki«. — Kateri dan posetijo strumski gostje naše mesto, v programu ni navedeno. Vsekakor bodo gostje iz najjužnejših krajev naše kraljevine v naši sredi iskreno dobrodošli in naša društva bodo storila gotovo vse, da bodo v Ljubljani res bratski sprejeti.

— **Seznam predavanj na ljubljanski univerzi za zimski semester 1923/24** je pravkar izšel. Inskripcija traja od 1. do 9. oktobra 1923, zimski semester pa od 1. oktobra 1923 do 27. januarja 1924. Ljubljanski učiteljski opozarjamo na predavanja univ. prof. dr. Ozvalda o kulturni pedagogiki in na njegovo pedagoški seminar, naše državno uradništvo pa na juridično fakulteto, ki je ta semester založena s predavanji v naših praktičnih pravnih in finančnih zadevah.

— **Volitve v zdravniško zbornico** se vrše dne 1. septembra 1923. Slovensko in mariborsko zdrav. društvo sta nominirala kandidata sporazumno, med temi tudi Nemca dr. K. Ipavtina in dr. Drascha. Kakor čujemo, odklanjajo slovenski zdravniki imenovanja in kandidirajo mesto nju dr. Benjamina Ipavica in dr. V. Katza, oba v Mariboru. Ali bo imela zdravniška zbornica slovensko lice?

— **Princ Gorgje spisuje svoje spomine?** Tržaška »La Sera« poroča iz Beograda, da namerava princ Djordje napisati svoje spomine. V tem delu bi opisal zgodovino Srbije, zlasti pa rodovino Karadjordjevičev. Posebno poglavje bi pridržal svojemu političnemu delovanju od 1. 1908 dalje, ki je dovedlo do abdikacije. Princ Gorgje bo te spomine podprl z novimi političnimi in diplomatičnimi dokumenti in vzbudil z njimi splošno pozornost. Tržaški list ve tudi poročati, da se že ponujajo ameriške knjigarne, ki hočejo njegovo knjigo s prav masinimi honorarji založiti. — Spomini princa Djordja so nabrž samo pobožna intriga ljubljanskega lista.

— **NASIM SOMISLENIKOM** toplo priporočamo, naj se povodom katoliškega shoda skrbno izogibajo vsemu, kar bi moglo povzročiti kak neprijeten incident. Vedo se naj, kakor se spodobi izobraženemu in olikanemu človeku, tudi napram udeležencem katoliškega shoda, vljudno in uslužno, zlasti naj gredo v vsakem oziru na roko številnim kmetskim udeležencem, zavedajoč se, da je kmet, dasi se nahaja na napačnih potih, vendarle stebra našega naroda.

— **Prihod papeževnega nuncija v Ljubljano.** Nuncij msgr. Hermenegildo Pelegrinetti je včeraj ob 18. z avtomobilom v spremstvu zagrebškega nadškofa dr. Bauerja prispeil iz Zagreba preko Dolenjske v Ljubljano. Pred škofijsko stolnico je bil njegov slovesen sprejem. V imenu pripravljalnega odbora katoliškega shoda je

nuncija pozdravil univ. profesor dr. Slavčič. Nuncij se je za pozdrav zahvalil v kratkem odzdravu v slovensčini z vzklikom: »Živela katoliška Slovenija!« Med sprejemom so bili predstavljeni nunciju konzularni zbor z dojemom češkoslovaških generalnih konzulov dr. O. Benešem na čelu, veliki župan dr. Lukan, komandant dravske divizije polkovnik Vučković in drugi dostojanstveniki. Sprejema so se udeležili francoski konzul Flach, avstrijski gen. konzul dr. Kohlruss, italijanski delagat de Comelli in belgijski honorarni konzul Dular. Sprejemu je dalje prisostvoval podžupan dr. Stanovnik z nekaterimi občinskimi svetovalci SLS, vsučiliški rektor dr. Aleš Ušeničnik in drugi. Pred vhomom v stolnico sv. Nikolaja je nuncija slovensko pozdravil v polnem škofovskem ornatu škof dr. Jeglič z asistenco. Nuncij po končanem sprejemu odpel v cerkev slovenski »Te deum«.

— **Tehtna opomba h katoliškemu shodu.** Današnji »Ljudski tednik« prinaša uvodnik očito izpod peresa dr. Sušteršiča samega, ki vsebuje naslednjo prav tehtno načelno opombo h katoliškemu shodu: Pred nami leži zaupno pismo državnega tajništva sv. Očeta z dne 25. aprila te. leta, ki je bilo razposlano vsem italijanskim škofom. Glasi se naslednje: »Podpisani kardinal ima čast priobčiti Vaši Prezviščenosti, da Sveti Oče, sklicujoč se na okrožnico z dne 2. oktobra 1922, katera je bila poslana vsem ordinarijem Italije, znova priporoča, da se vsi oni, ki predstavljajo v katerikoli obliki verske interese, določijo na strogo previdnost in se izogibajo tudi samo videza pripadnosti kakoli politični stranki in podpiranja iste.« To je stališče sv. Očeta! Vsakdo, ki na katerikoli način in v katerikoli meri predstavlja verske interese, naj se strogo varuje tudi le videza, da pripada kakoli politični stranki ali pa celo, da jo podpira. Evo izvirni italijanski tekst: »Sua Santità vuole che tutti coloro che rappresentano in qualche modo e misura gli interessi della religione, si attengano alle regole della più stretta prudenza evitando anche le sole apparenze di atteggiamenti e favoreggiamenti di partito politico.« Tako govori jasno in točno poglavar naše svete cerkve! Komurkoli so zaupane verske koristi, naj se drži daleč od vsega političnega trenja in izogiba celo samega videza, kakor bi pripadal kakoli politični stranki ali da bi jo podpiral! Komu pa so zaupani verski interesi ali, kakor pravi sv. Oče, kedoreprezentira »in qualche modo e misura«, v katerikoli obliki in meri, interese naše vere? Kdo drug nego tisti, ki je sprejel od Cerkve dotični nalog in dotično oblast. To pa je vsak duhovnik naše Cerkve. Vrhovni poglavar naše Cerkve jasno hoče, da uživa duhovniki zaupanje vseh, ne glede na strankarsko pripadnost. Tega zaupanja pa, jasno, ne more imeti, kdor se karkoli kreta strankarsko politično ali po svojem ravnanju vzbuja sum, da podpira to ali ono politično stranko. Priporočali bi katoliškemu shodu, ki zboruje v prihodnjih dnevih v našem mestu, da vzame voljo sv. Očeta v resen pretes in ukrepa o sredstvih, kako jo uspešno uveljaviti med našim narodom, na slovenskih tleh.

— **Japoniki in katoliški duhovniki.** Poročajo nam: Včeraj sta se napotila dva duhovnika k tukaj živeči Japonki g. Skušekovi, stanujoči na Prulah v hiši Češke industrijske banke v II. nadstropje s prošnjo, da bi jima posodila za čas katoliškega shoda knjige verske vsebine budističnega veroizpovedovanja, odnosno kipe Budhe. Te na stvari bi služile kot razstavnii predmet na verski izložbi takozvanega muzeja. Gospa je prošnji seveda uslužno ustregla. Na vprašanje gospodov o razliki med japonskimi in našimi duhovniki, je gospa odgovorila: »Naši duhovniki (japoniki) uporabljajo samo službo božjo ter se pod nobenimi pogoji ne smejo vtikati v politiko, dočim se vaši duhovniki (katoliški) bavijo mnogo s politiko, zato pa se manj brigajo za vero.« Gospoda gospe nista ugovarjala.

— **»Slovenec«** pisari danes o duševni impotenci slovenskega naprednjaštva. Lepa beseda, lepa sodba, prav prikladna za peti katoliški shod, kjer bo sam »potence« kar mrgolelo! Upamo, da se bode pisec tega »Slovenčevega« članka tudi nahajal med njimi, če ga eventualno ne bode še prej »škarital« kak psihiater, o katerih se mu že sanja v njegovi zmedarji in njegovem religioznem — kakor sam pravi — »spinitiziranju«. Sicer pa pričakujemo, da bode ta etični, matematični eksaktni filozof, tudi po katoliškem shodu nadaljeval svojo razmotrivanja o alkoholizmu, o nezakonskih porokih, o energičnih sunkih itd. Ne vemo namreč, če bode ta poglavar na shodu samem zadostno in jasno — obdelana.

— **»Jutro«** prodaja »mekinje«. Kakor vse kaže, v Jutrovi deželi niso zadovoljni z novo odredbo glede olajšave izvozne carine. Že zadnjič, ko so dobili iz Beograda brzojavno vest, da bodo otrobi, mule, osli in odrli kozli odslej prosti izvozne carine, so protestirali, da to ni v interesu mlade slovenske generacije. Take koristne domače živali bi morale ostati doma, kjer imajo obširno polje za plodnosno delo. Mi smo bili s posebnim ozirnom na »Jutrovo« polemiko istega mnenja, pa smo posneli dotično brzojavko in opozorili javnost, da »Jutro« ne bo več prodajalo »mekinj«. Danes vam pa ti nehalnežneži očitajo, da nismo prav storili. Pravijo, da »mekinje« niso otrobi in »magarice« ne osli in da »Slov. Narod« sploh ne ceni jezikovnih dobrin. Ogledali smo si konstatacijo, da »Slov. Narod« ne zna niti slovenski, niti srbski in ker je med otrobi, osli in odrtni kozli res težko najti pravo pot, smo poklicali na pomoč »Pleteršnika«, ki je v svoji razboritosti ovrgel »Jutrovo« očitek s tem, da pravi: me-

kine (ne mekinje) = luščine od žita, ki se v stopah pha. Ker pa je poglavlje o mekinah ali otrobi ob slabem vremenu preveč dolgočasno, naj nam »Jutro« ne zameri, če zavijemo njegovo modrost v tako luščino, ki se v stopah pha in mu jo pošljemo nazaj kot dokaz neomejene pameti.

— **Pobalinstvo.** »Slovenec« piše, da so se včeraj, petek, zvečer čuli žvižgi iz vrtnih restavracij g. Krapeža v Zvezdi, namenjeni sprevodu dijaštva na čelu. Ugotoviti moramo, da so »Slovenčevi« dijakli že v Selenburgovi ulici in tik po ovinku prek kavarno Krapež krulili vse najrazličnejše psovke na Sokola itd. Zlasti se je čulo tudi klic: »Živela katoliška Ljubljana«. Nas seveda vse to junaško žvrgolenje pred Zvezdo ni prav nič razburilo. Da pa je »Slovenčev« gardo ciganska godba na vrtu Kazine in njene »višče« tako zasrbeli, nam dokazuje točno, da so ti sprevaljari iskali kakke prilike za kakke »prasko«. In baš ker so jih je pustilo pri miru kakor marsikako drugo stvar na cesti, »Slovenec« sedaj razgraja in pisari o »Pobalinstvu«. Vkljub temu bode naša pametna Ljubljana ohranila svojo hladno kri vse te dni. O tem bodite nam prepričani, slavni katoliški shodari!

— **Neumestna šikana.** Kakor čujemo, namerava policija radi jutrišnje prireditve na Kongresnem trgu od 6. do 12. zapreti vso Zvezdo z vsemi dohodi. Ta ukrep se nam zdi docela neumesten. Lani ob sokolskem zletu je bila tudi na Kongresnem trgu ena glavnih prireditev, kateri so prisostvovali kralj in celokupna vlada, a vendar ni prišlo nikomur na misel, da bi se radi tega morala zapreti vsa Zvezda. Pri tem pa je bila obutno prizadeta tudi kavarna in restavracija Zvezda, v katero bi ves dopoldne ne mogel nihče njenih gostov. To bi bila gotovo krivica, povzročena tako kavarnarju kakor tudi gostom, ki zlasti ob nedeljah in praznikih dopoldne v velikem številu prihajajo v kavarno. Zato pričakujemo, da do te neumestne odredbe ne pride.

— **Naši delegati za mednarodni kongres Rdečega križa v Ženevi.** V četrtek 23. t. m. sta odpotovala v Ženovo sanitetni polkovnik dr. Zarko Ruvidič in dr. Marko Leho, ki zastopa našo državo na dne 26. t. m. se vrščem mednarodnem kongresu v Ženevi.

— **Konsulat češkoslovaške Republike v Ljubljani** opozarja na naredbo vlade CSR z dne 14. junija 1923, katera objavlja, da se državnim žitni zavod in vse njegove podružnice nahajajo v likvidaciji. Kdor bi nameraval uveljaviti svoje zakonite pravice proti navedenemu zavodu, temu se vsi bližji podatki tega zakona na konzulatu CSR v Ljubljani na vpogled in razpolago.

— **Kmetijski praznik na Bledu.** Kakor vsako leto, tako bo tudi letos dne 8. sept. na Bledu velik kmetijski praznik, ki se ga udeležijo v znatnem številu tudi srbski, češki in bolgarski zemljoradniki. Spored praznika je bogat. Zlasti opozarjamo na tekmo narodnih noč in pa na veliko konjsko dirko. Združene gorenjske podružnice Kmetijske družbe prirede pri tej priliki veliko živinsko razstavo. Polovična vožnja na Bled je dovoljena za vse, ki se udeležijo se kmetijskega praznika!

— **Gosp. Gorgje Vajfert v Novem Sadu.** Novosadsko »Jedinstvo« poroča, da je v sredo zvečer prispe v Novi Sad gosp. Gorgje Vajfert, guverner Narodne banke in znani beografski industrialec. Gosp. Vajfert je prevzel kumstvo svečanega odkritja zastave novosadskega Udruga hotelirjev, kavarnarjev in gostilničarjev. Gostilničarsko udruženje je pridloilo gosp. Vajfetu svečan sprejem. Na postaji so ga sprejeli z vojaško godbo. Zvečer pa mu je meščanstvo priredilo bakljadi in vojaška godba je svirala podokonic. Kakor vidimo se v Novem Sadu prav dobro razumejo na gospodarsko propagando!

— **Mednarodni visokotolski tečaj na Dunaju.** Od 11. do 28. septembra t. l. se vršijo na Dunaju predavanja ali tečaj v mnogovrstnih vedah in strokah. Predavali bodo profesorji raznih vsučilišč, med njimi tudi iz Prage in Brna — o filozofiji, zgodovini, politiki, sociologiji, gospodarstvu in pravu. Leta strogo znanstvena predavanja so namenjena slušateljem vseh narodnosti. Prijave naj se naslovijo na Sekretariat Wien Konsularakademie IX, Boltzmanngasse Nr. 16.

— **»Berliner Deutscher Juristenten«** se ima vršiti letos od 11. do 13. septembra. Razpravljali bo v treh oddelkih, in sicer v javno-pravnem, civilno-pravnem in v posebnem davčno in gospodarsko-pravnem oddelku. Prijave sprejema tudi zastopstvo tega kongresa v Pragi 11, Prikopri 26.

— **Kje so bile nemške postojanke?** K članku »15letnica znamenitega dogodka« nam piše veteran obrambnega dela: »Kako hitro pozabimo na vsako gorje, čim je par let za nami. Pisec zgornjega članka gotovo ni bil med pasivnimi gledalci naših križevih potov, ki smo jih imeli v bojih s brezobzirnimi nasprotniki a vendar se mu je pripetila pomota. Ptujška gora namreč ni bila nikoli v nemškem taboru, temveč vedno dobra narodna postojanka. Pač pa so bili precej trdni stebri za nemški most do Adrije poleg naštetih še sledeči kraji: Rogatec, Rogška Slatina, Poljčane, (Pekel), Pragersko, Vkanje, Voljnik, Šostanj, Velenje, St. Lovrenc na Pohorju in vsi kraji v Dravski dolini, kakor Dravograd, Muta, Vuzenica, Marenberg itd. Nadalje Ljutomer, Ormož in skoraj vsi kraji mariborske okolice. V vseh teh krajih so bile nemške šole »Schulvereine«, ki so presle v last slovenskih občin.

— **Kako živo na Bavarskem.** Iz nekega bavarskega zdravilišča smo prejeli pismo našega rojaka, ki pravi, da je spozetka, ko je marka tako hitro padla. Živel skoraj zastoj. Sedaj pa je življenje nekoliko ceneje kakor pri nas. Cene v številkah so sicer ogromne, toda tuja valuta se teh ničel ne boji. Tako stane na primer steklo za očala 1 milijon mark, 1 žemlja 15 tisoč, ki je pa kljub temu cenejša kakor naša. Hrana je za polovico cenejša, obleka in obutev pa precej dražja kakor pri nas. Čedna mo-

ška obleka stane 80 milijonov in več. Delavci zaslužijo dnevno 1½ do 2 milijona mark. Intenciji prede slaba, ker ima primernost zelo nizke plače. Splošno vse kaže, da bo Nemčija kmalu v položaju sovjetske Rusije. Sicer pa ni čudno, ako se tlači bodo neprestano z raznimi »Notverordnungen«. Nemci pa so še vedno prevzeti in zelo gledajo na svojo zunanost. Nikakor ne morejo pozabiti časov, ko so nosili zveneče oštroge in ker jih sedaj nimajo, nosijo nezapete sandale, da le zaponke pri vsakem koraku malo zarobljajo. Merilo za draginjo je pri nas cena za liter vina. Nemci pa računajo po vrčkih piva, ki stane v naši valuti od 5 do 6 kron. Politična napetost se ni ponehala in v javnosti se venomer čuje, da stoji Nemčija pred važnimi dogodki. Komunisti ne dremljejo.

Mednarodni policijski kongres se vrši na Dunaju od 3. do 6. septembra. Udeležijo se ga zastopniki vseh držav. Program obsega 8 točk in sicer 1. organizacija čim najhujših medsebojnih zvez in medsebojne pomoči v vseh kriminalnih slučajih. 2. energična vzajemna borba proti ponarejevalcem denarja, bančnim sleparjem, valutnim spekulantom, pustolovcem, žeparjem itd. 3. izročevanje zločincev; 4. transport zločincev; 5. uvedba skupnega jezika v medsebojni korespondenci; 6. pobiranje plačevanja, uživanja morfilja in kokaina; 7. kriminalna pol. taktika in statistika in 8. policijski atašei. Za kongres je dal iniciativno policijski direktor na Dunaju dr. Schober. Našo državo bodo na tem kongresu zastopali šef oddelka za zaščito države v ministrstvu notranjih del Vaso Lazarevič, zagrebški pol. ravnatelj dr. Urbanič, državni pravnik v Zagrebu dr. Aleksander in vladni svetnik dr. Božidar Šporn iz Ljubljane.

Konferenca združ. Celjske Zadr. ne Zveze v Mariboru. Zadr. Zveza v Celju sklicuje za nedeljo 26. tm. ob 10. dopoldne v Narodnem domu okolično zadr. konferenco za članice združbe iz sodnih okrajev Maribor, Kranj, Slov. Bistrica in Maribor. Na dnevnem redu so med drugim: stanje organizacije zadr. združbe, (predava g. Lesničar) kreditno poslovanje zadr. (predava dr. Božič). Po konferenci se vrši ogled Industrijske obrtne razstave.

Celjske vesti. Izšrebanj porotniki za III. porotno zasedanje pri celjskem okrož. sodišču, katero se prične v ponedeljek dne 10. septembra. I glavni porotniki: Koren Franc, pos. in župan Loka, Schwaiger Alojzij, gostil. Rajhenburg, Kozmel Franc, pos. Vrbje (Zalec), Volk Jakob, Soštani, Založnik Martin, gostil. Skofja (Zibika), Flajs Jožef pos. Zalec, Božič Janko trg. Celje, Spanček Kristof pos. Rog. Slatina, Antloga Andrej pos. in župan Gotovlje, Kranjc Janez pos. Lopata, Kunej Anton bančni uradnik Celje, Zevnik Ivan posest. Brezje (Bojsno), Kolar Andrej trg. in pos. Lisčino-Pištni, Čoček Ivan pos. in čevljar, Tekáčev, Bizjak Jože pos. Sp. Hudinja, Špane Karl pos. Brnica (Dot), Pečnik Franc gost. Brezice, Korenec Jože pos. Dobrna, Jurčak Franc pos. Tolstivri-Mislina, Pavlič Ivo, trg. Oplotnica, Ravter Franc pos. Planina, Pleteršek Ivan pos. Pieterje, Zupančič Andrej pos. Loče, Požarnik Franc oskrbnik Podčetrtek, Bauer-schlein Pavel trg. Sv. Lenart-Trbovlje, Kucuvan Franc trg. Celje, Korun Franjo uradnik Celje, Hraštnik Miha pos. Brstnik, Piske Alojzij fin. nadzrednik v pok. Prevrat. Steiner Jožef sedlar Zalec, Dokler Matija pos. in orož. v pok. Višnjav, Hofbauer Jože trg. Sv. Jur (Krištof), Vabč Vinko pos. in veletrg. Zalec, Draksler Anton gost. Dol. De Costa Adolf trg. Brezice. — II. Nadomestni porotniki: Vodenik Anton pos. in trg. Petrovč, Zanger Dušan veletrg. Celje, Bobek Miloš trg. potnik Celje, Bučelj Ivo čevl. mojster Teharje, dr. Skoberne Jurij odv. Celje, Zabukovski Maks krojaški mojster Celje, Stolan Stefan poslovođa Teharje, Košenina Franc pos. Trnovlje, Veber Jože pos. Trnovlje. — Za tretje porotno zasedanje od sedaj razpisani sledeči porotni slučaji: 10. sept. Anton Pirnat, uboj, 10. sept. Maks Kovačič, posilstvo; 11. sept. Ivan Železnik, teška poškodba; 11. sept. Ignac Čater, rop; 12. sept. Ana Rat, uradna poverba; 13. sept. Rok Pliko, rop. — Z gradnjo novega mostu čez Savino pri Sv. Petru so pričeli. Dela izvršuje ljubljanska stavbena in tehnična družba »Slograd«. — V Narodnem domu priredi Klub slov. napr. akademikov v soboto 1. sept. ob 8. uri zvečer M. Halbejevo ljubljensko dramo v 3. del. »Mladost«. Gostoval bo v igri in isto režiral g. R. Železnik. — Tekma članov in članice Celjske Sokolske župe se vrši jutri v nedeljo na dvorišču mestne osnovne šole. — Vpisovanje novostopivših učencev in učenk na deški in dekliški mestni osnovni šoli v Celju se vrši v soboto 1. sept. od 9.—12. in od 14.—16. ure.

Mariborske vesti. Olepševanje mesta. Opetovani apeli na konservativne Mariborčane imajo vendar nekoliko uspeha. Prenovljenje Narodnega doma je že dokončano na videz sicer zelo okusno, vendar pa pod svečnim oblazem zelo trpi krasna umetniška arhitektura iz prve dobe. Lepe slike so popolnoma izginite. Obnova starega gradu še ni dovršena in kakor kaže tudi še ne bo in to ravno na najbolj vidnem delu na Trgu Svobode, kjer so neprimerni lokali popolnoma lakazili celotno sliko. Te dni je prišel lastnik restavracije »Črni orek« za obnovo celega poslopja, kar je bilo že davno potrebno. Se bolj priporočljivo bi bilo poslopje zvišati za eno nadstropje. Ravno te dni smo morali Mariborčani od strani tujcev slišati glede naših hotelov marsikatero grozno. Naši hotelirji so povečini bogataši, ne da bi dali kaj na značajnost in ugodnost. — Nesreče in nezzode. 11-letni sin delavca Drazbacher v Ribniški ulici si je v odsojnosti starišev sam kuhl krompir. Pri odličanju vode se je po nerodnosti tako

počil, da je zadobil težke opekline po obrazu. — Uradnik Mariborske tiskarne Herman Petrič je vžil nezgodno pripravljene kumare, vsled česar je dobil take hude želodčne krče, da ga je moral rešiti oddelek peljati v bolnico. Ta grda razvada je sedaj splošna po Mariboru. — 64-letna Ana Budlač se je v nekem vinogradu v Lajtersbergu tako navžila dobre kapljice, da je ob povratku v mesto padla ob cestni kamen in si pri tem razbila črepinjo. Rešilni oddelek jo je moral odpeljati v bolnico. — Iz podstrešja je padel Kokošinecovi vinčar Jožef Nerač, ter zadobil težke poškodbe na spodnjem delu telesa. Rešilni oddelek ga je pripeljal v bolnico.

Velika nesreča pri vezbanju metanja bomb v Karlovcu. Na vojnem vežbišču v Svarči v bližini Karlovca se je v torek 21. t. m. dogodila težka nesreča. Oddelek vojakov 37. karlovskega polka se je vezbal v metanju bomb s puškami. Dve bombi sta bili izstreljeni pravilno brez vsakega incidenta, tretja pa je eksplodirala v višini nekaj metrov. Častniki in vojniki, ki so se nahajali v bližini, so bili od silne eksplozije vrženi ob tla, med tem, ko je bilo več vojakov, ki so se nahajali v krogu 30 m, od eksplozije lahko ali težko ranjenih. Neki Dalmatinec je radi izkrvavenja umrl, neki dijak-narednik iz Zagreba pa je bil težko ranjen. Kapetana Mateša in Aleksića sta radi silne detonacije oglušila.

Čuvajte se žeparjev! Policijsko ravnanje opozarja meščanstvo, da se čuva pred žeparji, ki bodo skušali izrabiti ugodne prilike prigodno katoliškega shoda.

Nesreča. Na odprti cesti med Radovljico in Brezjem je osenčni fantek skočil pred avto št. 209 in se smrtno ponesrečil. Šofer je takoj pripeljal na lice mesta sodno komisijo iz Radovljice, ki je ugotovila gornji dejanski stan. Zopet žalosten dokaz, da se otroke premalo poučijo, kako se imajo vesti pred vozovi na cesti.

Tatvina namiznih prtov. Iz restavracije »Novi svet« je bilo 25. t. m. odnešeno 25 namiznih prtov v približni vrednosti 25.000 kron.

Beg z aeroplanom. Pred kratkim sta iz Novega Sada pobegnila na vojaškem letalu Rusa podpulkovnik Ljokja in kapetan Kačan. Sedaj sta poslala brzojavko, v kateri javljata, da sta srečno prispela v Odeso in da sta aeroplan oddala boljševikom. Depesha je sestavljena v zelo čimnem tonu. — Viom v Črnomlju. Pretekli teden so jezani storili v Črnomlju. Tatovi so odnesli 17 koz finega črnega usnja, 4 telečje kože po 250 Din, 6 telečjih koz po 275 Din in 8 parov moških čevljev, vse skupaj v vrednosti 9750 Din. Vioimci so vdrli skozi vrata v vožo in s ponarejenim ključem odprli vrata trgovine.

Stražnik, ki pomaga roparju k begu. V Subotici se je vršila tedi razprava proti stražniku Marinku Tubiću, ki je obtožen, da je pripravil beg iz celice glasovitemu razbojniku Imbru Totu, ki je bil obsojen radi dvojnega roparskega umora na smrt. Beg se je ponesrečil in Tubić je bil aretiran. Zanimivo je, da je Tot med razpravo zanikal vsako krivdno Tubića na njegovem begu, med tem, ko je med preiskavo brezobzirno priznal, da mu je Tubić pripravil beg. Sodišče je Tubića obsodilo na eno in pol leta ječe.

Christofov zavod, najstarejši in najbolj obiskovani, oblasti dovoljen za sebnimi učni zavod za stenografijo in stroje-pisje, vpisuje še ves september na Domo-branski cesti 7.

Razstava otrok v Novem Sadu. V nedeljo 19. tm. je bila v Novem Sadu odvijena razstava otrok do starosti dveh let na katero je bilo privedeno 200 otrok. Odprtivni je prisostvoval v imenu vlade šef zdravstvenega oddelka ministrstva narodnega zdravja Marković.

Prvovrstna banoška moka, zdrob, koruza i. dr. je prispelo ter se dobi na drobno in debelo po konkurenčnih cenah pri tvrdki »Fortuna«, Ljubljana, Krekov trg. Podrobnije glej današnji inšerati!

V hotelu »Južni kolodvor«, Kolodvorska ulica 43 pri Mikliču sobota 25., nedelja 26. in ponedeljek 27. tm. zvečer vrtni koncert. Vstopnina 20 st.

Zahtevali po vseh hotelih, kavarnah in restavracijah specialna vina v steklenicah slovito tvrdke Guro Valjak, Gralska klet v Mariboru.

Prvorazredni moderni brzopisalni stroj »STOEWER« zastopstvo Ljubljana, Šelenburgova ulica 6. I. nadst.

Kavarna in restavracija na Strelišču pod Rožnikom ob večni poti vsako nedeljo vrtni koncert. Začetek ob treh pop. Vstopnina prosta.

Amerikanci rabijo Wrigley žvečilni gumi (Cherwing gum) samo zato, ker isti pospeši prebavo, odstrani žeto, varuje zobe pred gnoblo, odstrani nepriljen duh in suhota v ustih. Znano je, da športniki in turisti ne smejo uživati alkohola in tobaka, vsled tega je Wrigley žvečilni gumi za te najboljši nadomestek, vrhu tega pa se z istim prihrani mnogo denarja. Posebno priporočljiv je za delavce, ker pri delu ne smejo kaditi in se z njim prežene zaspanost in utrujenost. Wrigley žvečilni gumi se dobi pri general. zastopstvu drogerija »Adrija«, Ljubljana, Šelenburgova ulica, kakor tudi po vseh drugih drogerijah.

Dziz Dzuca v kinu Matica. Krasno in znamenito filmsko delo »Dziz Dzuca«, ki prikazuje ljubavi moj mladega in lepega Kitajca v vsej originalnosti. Vsebinska filma je prvovrstna in je tudi režijsko sijajen. Zanimivi posnetki iz kitajskega življenja, beg in običaji, slike iz glasovite iz sloglasne kitajske četrti v San Franciscu! Lepi prizori kitajskih naselbin. Poleg tega se predvaja velik sporniti film, ki vsebuje prizore s kolesarskih dirk, nogometnih tekem, motociklističnih in konjskih dirk itd. Predvaja se samo še danes in jutri.

Kino Tivoli predvaja veliko pustolovsko filmsko delo »Izgubljena hiša« s Hary Pielom, glasovitim ekscentričnim, akrobatom in detektivom v glavni vlogi

Čemu ta privilegij? Pišejo nam: V torkovi številki objavil je pod tem naslovom nekdo — brez dvoma kak »Ljubljancan« — notico, v kateri se je močno razljutil nad kolesarji, ki vozijo po levi pešpoti proti Posavju. Dopisniku bodi povedano, da je po tej poti uradno dovoljeno kolesariti; ako pa se noče umikati kolesarjem, pa naj gre na pešpot ob desni strani ceste, katera je za kolesarje prepovedana.

Rimski denar v Osljeku. Ob priliki rušenja starih zidov v Osljeku so našli delavci več komadov starih zlatih novcev iz rimske dobe. Delavci so novce prodali za drag denar.

Težka nesreča na Gosposvetski cesti. Včeraj popoldne se je na Gosposvetski cesti dogodila težka nesreča, ki bi kmalu zahtevala človeško žrtev. Po Gosposvetski cesti je korakal oddelek vojaštva, pri katerem je stopal tudi trobentač. Radi trobentanja se je splašil konj nekega voznika in zdiral se po cesti. Pri tem je konj podrl ravno preko ceste idoč 84letno mestno onemoglo Marijo Dežman. Voz je šel nesrečni preko trupla in jo težko poškodoval. Prepeljana je bila v bolnico, vendar ni upanja, da ukreva.

Glavni vestnik

Glasbena Matica. Vpisovanje vseh dosedanjih članov in članic kakor tudi novih pevcev in pevke se vrši od dne 29. do 31. avgusta t. l. v sobi št. 6 od 5.—6. zvečer v poslopiju Glasbene Matice. Vegova ulica št. 9. Skupni sestanek celokupnega zbora se vrši 3. septembra ob 8. zvečer v veliki dvorani istega poslopja.

Društvene vesti.

Babičev večer se zaradi slabega vremena preloži na soboto 1. septembra.

V pisarni društva »Kolo jugoslovenskih sester« Šolski dvorec št. 2 naj se zglasijo dopoldne od 9. do 10. dop. splošne, ki so dovršile meščansko šolo ali 4 razrede kake srednje šole, kmalo 18 let ter bi hoteli iti v jesenskem terminu v bolničarsko šolo v Beograd, oziroma v Valjevo.

Muzejsko društvo v Ptuju proslavi v času od 1. do 4. sept. t. l. svojo 30-letnico s sledečim sporedom: Sobota, 1. sept.: popoldne prihod in sprejem gostov; nakazilo prenočišč. Nedelja, 2. sept.: Ob 9. Slavnostna seja v mestni posvetovalnici; ogled mesta. Ob pol 13. skupni obed. Ob 15. ogled muzeja. Ob 17. slovesna otvoritev Mitreja na Zg. Bregu. Ob 20. slavnostni komerz. Ponedeljek, 3. sept.: Ob 10. seja radi kongresa v Splitu leta 1924. Ob pol 13. skupni obed. Ob 15. ogled gradu in event. predavanje. Ob 18. pogostitev na gradu. Torek, 4. sept.: Izlet k Žitkemu samostanu ali v Rogaško Slatino. K tej proslavi so povabljeni vsi naši znameniti zgodovinarji in arheologi; iz inozemstva pa vse osebe, ki so si pridobile za ptujski muzej in za našo domačo zgodovino posebnih zaslug. Dobrodošel pa je vsak, ki se zanima za muzejske vede. Odbor Muzejskega društva je prosil obratno ravnanje v juž. želez. v Ljubljani, da veljajo vozovnice na vseh progah juž. žel. v naši kraljevini Ptuj za vožnjo na izlet in je upati, da se bo tel prošil ugodilo. Udeležniki naj torej vozovnic v Ptuj ne oddajajo. Legitimacije se jim vpošljejo naknadno.

Prostovoljno gasilno društvo v Šmartnem pri Litliji priredi dne 2. septembra veliko veselico, na vrtu gasilnega doma z godbo, srečelovom in drugim sporedom. Ker je dobitek namenjen za nabavo novih čevljev, se vsi prijatelji gasilstva vabijo k mnogobrojni udeležbi.

Gasilska slavnost v Litliji. Iz Litlije nam poročajo: Prostov. gas. društvo v Litliji je proslavilo dne 8. julija veliko gasilsko slavnost z blagosloavljenjem parne brigade, čije kumica je bila gospa Pregel-nova, soproga višjega uradnika obratnega ravnateljstva južne železnice, ki jo je vsled njene odsotnosti nadomestovala gđ. Paula Kunstlerjeva iz Litlije. Gas. društvo se zahvaljuje kumici ter nje namestitici, vsem obiskovalcem ter bratskim gas. društv. iz Šmartnega pri Litliji, Vač, Trbovlji I. in II., Izlake, Zagorja, Trčika in St. Paula pri Preboldu, ki so posetili našo slavnost, obenem se zahvaljuje vsem dobrotnikom za dobitek in pecivo ter darovalcem mlajev iz St. Jurja, Litlije, Breg, Grad. Laze. In Štange, ter vsem tovarnam in velepodjetjem za podarjene lepe dobiteke, nadalje gosp. Kunstlerju, ki je dal brezplačno na razpolago luč in potrebni les za okrašenje veselicega prostora. Pri blagosloavljenju parne brigade je g. dekan iz Šmartna pri Litliji imel lep nagovor o slavnosti, po sv. maši je gov. Hojan, tajnik gas. zveze iz Ljubljane, v gniljivih besedah očrtal položaj in pomen gasilstva. Ljudstvo je sledilo njegovemu govoru z velikim zanimanjem. Nato sta bila imenovana najstarejša in po-žrtvovalna člana gas. društv. v Litliji, tovar-riša Dobravec Ivan, tovarniški delovodja in Jereb Peter, obč. tajnik za častna člana. Zdravo — Na pomoč! Odbor.

Pozor, vrtnarji in zelenjavarji! Na članek »Jutarnjega lista«, da se zagrebški vrtnarji organizirajo, obveščamo s tem vas domače, kakor tudi vse posejalske tovaršice širom naše domovine. ŠHS, da se tu ustanovi novo združenje vrtnarjev in zelenjavarjev za Hrvatsko in Slavonijo s sedežem v Zagrebu. Kmalu bomo sklicali prvo skupno javno skupščino ter vas v to svrhu obveščujemo že vnaprej. Naše združenje nje vrtnarjev in zelenjavarjev dela z vno vmemu in šteje že danes nad 60 članov, torej več kakor v prejšnjem začetnem odboru. Zdrugo, ki danes v svoji celoti ne obstoji. Zato vam to naznamo. — Začasni odbor združenja vrtnarjev in zelenjavarjev za Hrvatsko in Slavonijo s sedežem v Zagrebu. — S pozdravom: zdravo, naši tovaršiki!

VREMENSKO POROČILO.

Dunaj, 24. avgusta (uradno vremensko poročilo) V Avstriji je bilo danes jutraj jasno. Popoldne je bilo na zapadu zelo oblačno, v Avstriji pa še vedno jasno. Temperatura je bila zelo nestalna (jutraj 15°, popoldne pod 25°). V severnih alpskih deželah veje hladne, suh veter. Pričakovati je rapidno poslabšanje, oblačno, deževno, bolj hladno in živahne zapadne vetrove. Slabo vreme bo trajalo bržkone samo nekaj dni.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 25. avg. Prosti promet.

Borza danes ni poslovala. V prostem prometu je bila od začetka ob zelo majhnem prometu čvrsta tendenca. Na trgu je bil denar brez blaga, šele dopoldne se je situacija preobrnila, ker se je na trgu pojavila roba. Proti koncu se je dobila Italija po 417.—, London 441.—, Newyork 96,25, Dunaj 0,1352, Praga 2,8475. Da bi se ta slaba tendenca tudi še v ponedeljek uveljavila, je že z ozirom, da je dinar iz Curiha javljen samo s 5,65, dvomljivo.

V prostem prometu so notirale: Devize: Curih 17,45, 17,50, Pariz 5,45, 5,50, London 441, 442, Berlin 0,023, 0,26, Dunaj 0,13525, 0,13575, Praga 2,8425, 2,85, Trst 4,16, 4,18, Newyork 96,25, 96,75, Budimpešta 0,54, 0,57.

INOZEMSKA BORZE.

Curih, 25. avgusta (Izv.) Današnja predborza: Beograd 5,65, Berlin 0,000115, Amsterdam 218.—, Newyork 5,5525, London 25,21, Pariz 31,15, Milan 23,85, Praga 16,25, Budimpešta 0,03125, Bukarešta 2,40, Sofija 4,90, Varšava 0,0024, Dunaj 0,0078, avstr. žig. krome 0,007825.

Trst, 25. avgusta (Izv.) Predborza: Beograd 24,10, 24,24, Berlin 0,0005, 0,00055, Dunaj 0,0325, 0,0327, Praga 67,85, 68,20, Pariz 131,25, 131,75, London 105,50, 105,80, Newyork 23,15, 23,25, Curih 417.—, 419.—.

Razne stvari.

CAR FERDINAND IN CAR NIKOLAJ.

Bivši francoski poslanik v Petrogradu M. Paleolog je priobčil izveček iz svojega dnevnika pod naslovom »Imperatorska Rusija med svetovno vojno«. Dne 10. junija 1915 leta je zabeležil Paleolog zanimivo zgodbo o posojilu, ki ga je dal car Nikolaj iz osebne blagajne bolgarskemu carju Ferdinandu v znesku 3 milijonov frankov. Ta dogodek opisuje Paleolog kakor sledi: Sneli je prišel iz Sofije predsednik uprave sveta Sibirskije banke Grube, mož izredne nadarjenosti. Danes jutraj me je obiskal in mi obrazložil položaj v Bolgariji. Ne samo vlada Radoslavova, je dejal, nego tudi katerakoli druga vlada bi ne mogla odkrito stopiti na stran antante, ne da bi prej dobila garancije za takojšnjo za-sedbo severne Makedonije od strani Bolgarije. Kar se tiče carja Ferdinanda, je treba omeniti, da je decela zvest centralnim državam. Ali ste popolnoma prepričani o tem? sem ga vprašal. To so mi potrdili vsi: Radoslavov, Tončev, Gendjev, Danev...

Ničesa ne bomo dobili, ako bo car Ferdinand proti nam. Vse sile moramo napeti, da ga pridobimo zase. Po tem razgovoru z Grubejem sem odšel v zunanje ministstvo in govoril o stvari s Sazonovim. Sazonov se docela strinja z menoi, da moramo napeti vse sile, da pregovorimo Ferdinanda. Spregovorila sva o motivih, ki bi jih bilo treba predložiti Ferdinandu, da stopi na našo stran. Glavno je, da ga prepričamo, da bomo končno zmagali mi, je dejal Sazonov. To ne zadostuje, kajti naša zmaga bo v veliki meri odvisna od pozicije Bolgarije in usoda cele Evrope in svetovnega mira je torej v rokah carja Ferdinanda. Ne pozabite, da njegova častihlepnost ne pozna nobenih mej in to je tista bolna točka, kjer ga lahko primemo in pridobimo zase. Nato sva se lotila zelo delikatnega problema.

V času mojega 4 letnega bivanja v Sofiji sem doznal, da je bil finančni položaj carja Ferdinanda precej kritičen. V glavi mi je šinila misel, da bi si mogli pomagati na ta način, da poskusimo z denarjem. To je sicer zelo delikatna stvar, sem dejal, toda če bomo dovolj oprezní in se jamčimo za popolno tajnost, bo bržkone mogoče doseči uspeh. Končno, predlog bi lahko prišel od zgoraj, na pr. od samega imperatorja. Mislim, da bi se car strinjal s tem, je odgovoril Sazonov. Nato mi je sporočil, da je car Ferdinand radi slabega finančnega položaja koncem 1922 leta sam prošil ruskega carja, naj mu posodi 3 milijone frankov. Odločno sem odsvetoval carju ustreči tej želji, je dejal Sazonov, kajti Ferdinandu sem smatral za človeka, ki mu ni mogoče zaupati. Toda vi veste, da je car zelo dober. Prijazne besede Ferdinanda so ga ganile. Vztrajal sem na svojem stališču, češ da ne moremo dati tako solidne vsote iz tajnega fonda. Tedaj je car sklenil, da posodi 3 milijone frankov iz osebne blagajne. Takoj drugi dan mi je general Volkov prinesel 3 milijone, ki sem jih poslal v Sofijo. Car Ferdinand je dal za to vsoto našemu polnočnemu ministru Neljadovu zadavno potrdilo, ki ga imam tu v pisalni mizi. Vi ste vzeli od carja Ferdinanda potrdilo? sem vzkliknil. Te tri milijone lahko smatrate za izgubljene. Oni so vrženi v Crno morje, kakor hitro ste se odločili zato in vzeli potrdilo, mesto da bi mu dali denar pod osebno odgovornostjo, pod častno besedo in zaupajoč njegovim dobrim lastnostim. Ne smete pozabiti, da je Ferdinand častihlepen in ošaben in že sama misel, da se v vašem arhivu nahaja potrdilo za prejeto vsoto z njegovim podpisom, je zanj neznoša. Tega ne bo nikoli oprostil Rusiji. Usodno potr-

dilo so boljševiki 1918 leta izveкли iz arhiva in v prepisu priobčili v listih.

Izseljeniško taborišče na otoku Ellis Island. Kakor znano, se morajo vsi v Ameriko prihajajoči izseljenci Evrope podvreči strogi karanteni na otoku Ellis Island kjer je sezidano za nie velikansko poslopje, bolj podobno kakim kaznilnici. O kričočih razmerah v tem taborišču prihajajo v javnost množične pritožbe. Te dni je angl. posl. v Washingtonu obiskal to taborišče. O obisku je objavil obširno poročilo, v katerem med ostalim veli: Taborišče za izseljence je podobno ječi. V sobah vlada neznošen smrad in povsod je opaziti razne cumje in smeti. Uradniki taborišča so že tako otopeli, da niti več ne čutijo tega smrada. Kako neznošen je tam smrad, si lahko predstavljamo, da nisem mogel po obisku tri dni niti jesti niti piti. Spalnice vplivajo na človeka skoraj mačno. Ureje-ne so tako, da visi mreža za mrežo, kjer spe ljudje. Prehrana je slabša kot hrana za pse.

Nezgodna obiskovalcev moskovske razstave. Iz praških listov posnemamo to-le zanimivo in resnično zgodbo: Skupino češkoslovanskih industrijcev, ki je potovala na gospodarsko razstavo v Moskvo, da na-pravi pot našim stikom z Ljeningovo državo, so obenem z drugimi izozemci blizu Smolenska v vlaknu napadli in oropali. To vest je prinesel včerajšnji brzojav. Pripominja se, da zasledovanje zločincev ni imelo uspeha. Slično presenečenje so doživeli tudi številni drugi gostje v Rusiji, ki so prišli na Moskovsko razstavo in hrepeneli po stikih s sovjetsko socialistično republiko. Silajnejša začetka naših stikov z boljševiškim rajem si ni mogoče niti misliti. Lepo pa bi se zahvalili, ako bi si ruski boljševiki zamislili gospodarsko in trgovinsko sodelovanje z nami na ta način. Za nie bi bilo sicer bolj primerno prežati na imetje naših trgovcev in pokrasti iz-vožno blago kot odškodnino za prevoz, ker bi jim ne bilo treba skrbeti za kupni-no. Toda nam bi se godilo slabo, četudi bi bil čisti dobitek od tega posla v Rusiji za-jamčen. To pa je tudi edino, kar je v Ru-siji zamajeno: tatvina in rop. Zasebne pravice tam niso zaščene. Kakor do-kazujejo izkušnje, ne more sovjetska vlada jamčiti niti za najprimitivnejše in najvažnejše pravice do osebne ali imovin-ske varnosti. Naši industrijci so pelja-li v Moskvo vzorce naših izdelkov. Je prei, predno so jih mogli pomisliti, pa so bili že razprodani. Sovjetska Rusija je res imeniten trg. Ako bi se naši izdelki prodajali tako hitro, bi ne uspevali niti izvažati. Znova se potrjuje to, kar v našem listu vedno naglašamo, da z Rusijo Ljeninga in Trockega gospodarski stiki niso mogoči, dokler ne bo vladal na ruskih tleh, kjer boljševiški režim onemogoča zdravil pravni sistem, zakoniti red in varnost. V se-danjih razmerah pa bodo gostje sovjetske Rusije srečni, ako se vrnejo domov vsaj z zdravjo kožo, četudi brez mošnička, recimo s praznimi žepi ali tudi brez obleke. Ne bilo bi nič čudnega, ako bi se nekega dne pojavile neke ob Rigi ali drugem me-stu na meji Rusije trume popotnikov v plavalnih hlačah — obiskovalci moskovske razstave, ki se vračajo po trudopolnem de-lu za obnovo gospodarskih stikov z Moskvo, ki bo bržkone vesela, ako se ji posreči rešiti vsi gospodarsko razstavo pred tato-vi. Usodna brzojavka, ki so ji posvetili praški novinarji tako posrečen komentar, se glasi: Osební vlak Pínsk-Moskva, v ka-terem je potovala skupina češkoslovanskih industrijcev s svojimi vzorci na gos-podarsko razstavo v Moskvo, je blizu Smolenska napadla topla zločincev. Vse potni-ke so oropali. Zasledovanje roparjev je ostalo brez uspeha. V Moskvi in Petro-gradu so mnogim tujcem vzeli iz prtljage pisane in tiskane dokumente. To opravilo se je vršilo večinoma v odsotnosti lastni-kov v njihovih stanovanjih, v hotelih ali shrambah za prtljago.

Dopisi.

Strelna. Iz Stične nam pišejo: V noči od 22. na 23. t. m. je tukaj razsajala kratka nevihta. Strelna je udarila v tujakšnji poštni urad, poskočevala je več brzojavnih dro-gov, razbila je v poštnem uradu dve okenski špi, razdrobila stensko uro, razpršila na stenah viseče okvirje, potrgala električne žice na brzojavnem aparatu. Razbita ura kaže pol 4. — Čudno je, da je slika Nj. Vel. kralja Aleksandra, ki je visela poleg ure, ostala intaktna in nepoškodovana. Zname-nit pojav je tudi, da strelna ni udarila v nad-sto let staro košato lipo, ki stoji pred poštnim uradom. — Letni semenj sv. Bernarda (20. avgusta) je uspel kaj dobro. Došlo je na semenj ob krasnem vremenu mnogo na-roda. Prignalo se je na semenj veliko go-vedi, ovac, koz, konj, pa draginja je bila korenada. Na sejmu je bilo tudi veliko »štacnarjev«, ki so prodajali svoje blago tudi po visokih cenah. Največ obiskovalcev semnja se je potgubilo po krčmah, kjer so dajali duška svoji nevolji radi kolosalno visokih cen v vsaki zadevi. Kdaj se bodo nač vrnili dobri »tempi passati« glede vse-zar in osobito preživljenja? — Vreme ima-mo že cel mesec lepo in gorko. Kmet spravlja domov svoje prideleke »pšenico, rž, ječmen, krompir itd. Tudi ajda lepo kaže in koruze bodo tudi obilo, ako bode primer-no deževalo. Sadje tudi dobro kaže. Upamo v vsem dobre letine.

Poziverbe.

Naša se je srebrna žepna ura polz-ve se Knafljeva ulica št. 13. pri hišniku.

Želodčno bolečine, pomanjkanje te-le, mejenje prebave, ki so izvalili iz to-gosti črevesja, se hitro odstrani z gren-čico »Franz-Josef«.

Želji za železnico, želji za ladje, črni in pocinkani, želji za zgradbe, želji za čevlje, spojke za odre in prage, spojke za ladje in splave, železne brane, zobje za brane, hišneke za podobe, zid itd., vijaki z maticami, zakovice za tenderje, kotle in mostove, vijaki čepi, verige.

.....	Din 40,—
.....	Din 28,—
.....	Din 1:80,—
.....	Din 3,—

prinaša najboljše in objektivne informacije o dogodkih, trgovskih, h Male Antante, Srednje Evrope in v neprestano vzajemne poslovne (mudbe vsakovrstnega blaga) tako uspešnejši oglasnik.

mudbe oglasov brezplačno.

RESSE, Praga III.
(slovaška Republika.)

uradu v Zagrebu 40.156.
Ljubljani 20.264.

anske kreditne .. 11.258

Izdeluje: Vse vrste tehničnih projektov in statičnih proračunov.

Dunajsko pismo.

Dunaj, 22. avgusta.

Med Jugoslavijo in Avstrijo je gotovo večji poštni in brzojavni promet nego med katerikoli drugo državo. Zato padajo jako na tehnično medsebojne zveze; kakor (arifi) za pošto, brzojavo in telefon. In tu doživljamo čudo, da imajo vse obmejne države poseben nižji tarif. Edino mi v Jugoslaviji imamo visoke tarife, kakor za ostalo inozemstvo. Ni lahko umeti, zakaj naj n. pr. Avstriji plačujemo v Italijo nižjo tarifo, ko gre pošta menda vendar celo skozi našo državo, ako nam morajo plačati več. Ali škoda je po večini naša, ne avstrijska. Pri bodočih pogajanjih za novo trgovsko pogodbo naj vendar pazijo tudi na take malenkosti.

Pri potnih listih smo mi še vedno jako starokopni in slini. In stroški se preveliki. Ker smo mi presitni, so ostale države nam nasproti tudi. In tako imamo na vse strani same stisniti in večje stroške. Ali je to res potrebno in v ugledu države? V Avstriji n. pr. vidimo vsem sosednim državam potne liste revnim sletom, delavstvu, uradništvu itd. brezplačno. Le mi in v naših časopisih čitamo, da hoče naša vlada deloma znižati izvozne carinske postavke. Prilpninjam, da je potrebna korenita revizija naše izvozne politike. Sicer nas konkurenca tako korenito prehitila, da bo pozneje zmanj zvoniti po toči. Dobra letina se obeta ne le pri nas, marveč tudi drugod in obeta se nam usodepolna konkurenca iz Amerike. Danes je na Dunaju ves in vsak žive iz Amerike cenejši nego od nas. Zato prihaja iz naših krajev le to in toliko, kolikor ne more priti od drugod. Ali to so nezdružljive medsebojne trgovske razmere, kajti nekega lepega dne utegnemo ostati popolnoma na cedilu, ameriška konkurenca nas popolnoma ubije.

Treba namreč pomisliti, da bi mogla Jugoslavija izvažati za celo srednjo Evropo po Donavi do Regensburga, kjer imamo nekako jugoslovansko pristanišče. Koliko bi moglo služiti naše parobrodne družbe, naše železnice, naše ekspozitne in spedijske družbe itd. Tisti, ki se bojijo izvoza radi dragine doma, ste sraščali najvišji jugoslovanski dobričin. Draginja pri vas dobi ima vse drugačne vzroke. Jugoslavija mora izvažati svoje pridatke, kolikor jih preostaja za prehrano doma. Kajti aktivna trgovska bilanca bi bila vzor pametnega gospodarstva in znak blaginje. Ali v tem oziru bi morali računati z nekako stalnostjo, da bi naša valuta polagoma rastle in se stabilizirala na neki primerni višini, ki bi jo mi sami določili. In na taki zanesljivi podlagi bi doma ceno znižali v primeri z dvigom valute. Dokler pa tako nestalno skačemo gor in dol, ne moremo misliti na stalno znižanje cen in temu primerno znižanje plač, med in slioh ostalih plačil.

Na Dunaju je predrago življenje. Doto naših kupovalcev za navadne reči ni več opravičen. Dokler naš dinar ni vreden 1000 aK, ni vredno hoditi semkaj. Za posamične naše trgovce in industrije je seveda drugače.

V obče moremo pa reči, da je tu življenje normalno. Pri denarju moramo misliti štiri ničle proč, pa je v redu in nič jeze pri plačevanju dozdnevno ogromnih svot. Nekateri posamični sloji utegnejo biti udarjeni, ali v splošnem ni več pritožbe. Ako bi bilo tako slabo, kakor si pripovedujejo posebno na tujem o tukajšnjih razmerah, potem ne vem, kako naj si tolmачimo celo vrsto naprav in del, ki se izvršujejo. Na Dunaju n. pr. telefon korenito poboljšujejo. Napravili so celo vrsto avtomatičnih central in na tisoče strank ima avtomatične aparate, kar je neizmerna dobitna. Na ta način dobimo vsako zvezo takoj in mnogo nedostatkov je odpravljenih oziroma nemogočih.

Pocestna železnica je precej draga: 1700 K za vsako vožnjo. Mestni očetje javkajo, da je tudi to premalo. Toda vrabci po strelah čivkajo, da mesto iz tekočih dohodkov izvršujejo naravnost kolosalne popravke električ. tramvaja. Kdor prihaja na Dunaj, naleti vsak hip na razčrte cele ulice: polagajo se novi trti in dela se nov tlak. Cele proge se prekladajo in končne stacije se odpravljajo z navadnim okretom. Vse to pa stane ogromnega denarja.

Polom Nemčije je popolnoma pregnal vsenemško želje po združitvi. Avstrije z Nemčijo. Da je krona vredna nekaj tisoč mark, to daje tem ljudem misliti. Krona je postala kar »Eidevoluta« nasproti marki.

Miran Jarc:

Moje molitve.

Ko sem se naveličal pogovorov z ljudmi, ko sem spoznal, da so celo najlepše dvorane, ki v njih poslušamo najslabše sodbe, pa bodisi onih, ki svirajo z loki, čopci ali pa s svojim govorom, — da so te dvorane v bleisku žarnic in vonjav te tesne ječe, — ko me je vsakodnevni šah z živimi figurami utrudil, da sem se zazdel prazen in volot kot godalo brez strun, ki lovi v svoje odprtine šumečo črtno veselost, — tedaj sem zbežal ven, ven in se ustavil ob reki. Ni važno, da bi povedal, kaj sem tam delal: da sem postal otrok, ki je mami jez priključil Njagarskemu slapu, tratičo, poraščeno z redkim grmičevjem pa prostrani oazi; otrok, ki je začel govoriti drevesom in se jih dotikati kot rob blazinje, in se je strastno radoval ob spreminjajočih se valovitih vijugah vodnih ploskev.

Siroko sem razpel roke in pisal v zrak slavospev, ki je bil neslišen in neviden okoli. A se je zato vrezaval v moje telo. Obšla me je neka slastna,

Ali vsa znamenja kažejo, da bo Francija nekega lepega dne osamljena obžalovala svojo politiko napram Nemčiji. Znamenja so tu in so žal zelo zanesljiva. A. G.

Pozabljeni jubileji.

(V vrtincu povojnega življenja marsikaj prezremo, tako se tudi naš književni svet ni spomnil sledečih jubilejev.)

Letos je minulo 150 let, odkar je umrl v Ložu na Notranjskem poznejšemu literarnemu svetu zagoneten mož, ondoini organizist

Filip Jakob Repsch.

Mož je izdal več knjig raznih nabožnih pesmi in molitev, namenjenih v prvi vrsti romarjem na Križno goro, kakor pesmarico (1757), »Nebeshku Blagu« (1764), »Romarsku Drugu Blagu« (1770). Da so se te knjige pridno kupovale, dokazuje dejstvo, ker so izšle tudi v drugi izdaji. Iz predgovorov latinskih citatov in posvetil sklepamo dvojce: da je bil ali mož šolan za drug poklic kakor za organizista, ali pa je zbral je gradivo ter dal svoje ime, vse drugo pa je opravil kak duhovnik iz kupčijskih namenov. Vendar pa kaže posvetilo pristnega organizista in mežnarja tistih časov, ker mu je bil župnik pravcato veličanstvo. Tako n. pr. nosi knjiga »Romarsku Drugu Blagu« na drugi strani sledeče tiskano posvetilo: »Visoku vzehtni lnu narvisokeishi zhasiti vredni gospod, gospod Joannes Bapt Cobanin (Kobal?) gnadilvi Erzpriestar v Dolenski strani v ti cesarski škofski fari, imenitni gospod faimashter. Moj gnadilvi lnu ta vikshi Patron lnu Pomoznik, Narponishnishi lnu podvershen nsh slushchabnik Philip Jacob Repesch, organizist 43 leit v Looshi«.

Knjige imajo danes starinsko vrednost a so zelo redke.

Janez Nep. Primic.

Ravno pred 100 leti je umrl v svojem rojstnem kraju v Zalogu pri Šmarju na Dolenskem prvi vseučilišni učitelj slovenske Janez Nep. Primic star šele 38 let. Pokojnika smemo šteti med prve buditelje štajerskih Slovencev. Kot pisar v c. kr. zalogi šolskih knjig v Gradcu je izdal prvi abecednik za štaj. Slovence. (Abecednik za Slovence, Gradec 1812), nadalje Franklinov prevod »Prava pot k dobriemu stanu«, Nemško slovensko branje« (čitanka), »Novi nemško slovenski bukvar«. V Gradcu je tudi osnoval prvo slovensko društvo (Societas Slovenica) z namenom, da zbira slovenske dijake, posebno bogoslovce ter jih navdušuje za učenje slov. slovnice in literature. Ko se je leta 1812 ustanovila v Gradcu slovenska stolica, je bil Primic imenovan za prvega učitelja, dasi šele 27 let star.

Peter Dajnko.

Dne 22. svečana ti. je minulo 50 let od smrti tega zaslužnega književnika-slovničarja. Peter Dajnko (Danjko) ima velike zasluge za narodno zavest in pismenost med vzhodnimi štajerskimi in prekmurskimi Slovenci. Pisateljstvo je začel kot kaplan v svoji rojstni župniji v Gor. Radgoni. Tekom 20 let je obogatil slovensko književnost z nebroj knjigami najrazličnejše vsebine. Najznamenitejše njegovo delo je slovnica »Lehrbuch der windschen Sprache« (1824). O tej knjigi je podal Saffarik sledečo sodbo: Kdor je brez pred-sodkov ne bo zanikal, da je Dajnko slovnica izdelana z izvrstno marljivostjo ter se odlikuje po temeljnosti, bogastvu, lahkomislivosti in jasnosti. — Razun slovnice je izdal Dajnko še sledeče knjige: 1.) »Začetek vucenja Slovencega po nede-lah; 2.) »Abecedna knjižica na hitro in lahko poučevanje Slovencega branja; 3.) »Sto cerkvenih in drugih pobožnih pesmi; 4.) »Posvetne pesmi med slovenskim narodom na Štajerskem; 5.) »Kmet Izidor s svojimi otroki; 6.) »Bčelstvo; 7.) »Evangelij in listi; 8.) »Veliki katekizem; 9.) »Zgodbe sv. pisma; 10.) »Knjiga pobožnosti; 11.) »Sveti križni pot; 12.) »Opraviilo sv. meše; 13.) »Molitve za katoliške krščence; 14.) »Božja služba krščanske mladosti«.

Iz tega se vidi, da je bil Dajnko poleg Slovskega najplodovitejši pisatelj med štajerskimi Slovenci. Njegov jezik je za one čase dosti gladek in opiljen. Velika škoda za slovensko slovstvo, da se je Dajnko s 47 letom umaknil s književnega polja. Ba je se mu je zamislilo, ker niso vsi Jugoslovani sprejeli njegovega pravopisa (dajnečica). Prof. Macun trdi v svoji »Književni

zgodovini slov. Štajerja«, da je to dejstvo Dajnka tako ujezilo, da je kot dekan velikonedelski vedno izpraševal v šolah le nemško. To pa menda ne bo res, ker leta 1862 najdemo v Slovske »Drobnicah« navdušen njegov spis »Štajerski Jeruzalem«. Tudi je zapustil v rokopisu mnogo gradiva iz poznejših let, kakor razne uganjke štajersko-slovenskega naroda, nemško slovenski slovar, mali vinogradnik ali rednik vinskih gorik« itd. Izmed njegovih sovrstnikov, ki so se navdušeno oprijeli dajnečice, je bil posebno

Oroslav Caf.

ki si je končal življenje ravno pred 50 leti (1873). Caf je bil velik talent, a tudi velik čudak. Bil je Miklošičev ožlj rojak in njegov sodobnik v slovenskem jezikoslovju. Že kot gimnazijski dijak se je popolnoma zakopal v jezikoslovne študije ter je bil v tem oziru predhodnik pok. Vatroslava Oblaka. Kot beneficijant pri župni cerkvi v Ptuj si je prostovoljno končal življenje.

Davorin Hostnik.

Širši javnosti ni znano ali še živi naš rojak Davorin Hostnik, ki bi letos dopolnil 70 leto. Hostnikova zgodovina je burna, obenem pa vzel vztrajnosti brez obupavanja. Rodil se je v Šmartnem pri Litli leta 1853. Iz 7. gimnazijskega razreda v Ljubljani je izstopil ter bil eno leto korektor pri »Slov. Narodu«. Pozneje je vstopil kot kadet pri 46 pešpolku, kjer so ga pa zaradi boleznj odpustili. Leta 1875 je prišel v uredništvo »Slov. Naroda«, a že po nekaj letih je bil marljiv podlistkar ter prevedel za »Slov. Naroda« iz francosčine: »Meta Holden«, »Speče jezere«, »Silverija«, in dr. Prevedel je tudi več lger za slov. gledališče n. pr. »Cvrček«, »Dva gospoda in en sluga«, »Kozarec vode«, »Krojač Pips«, »Lowodska strela«, »Marjanna«, »Star samec itd. Nadalje je prevedel I. del Vernejeve »Potovanje okoli sveta« za »Slov. Mat.« — Leta 1875 je napravil v Celju izpit zrelosti ter se vpisal na dunajski univerzi za romansko filologijo. Leta 1880 je odšel na Rusko, kjer je dobil službo profesorja. Iz Rusije je bil marljiv sotrudnik Podgornikovemu »Slovenskemu Svetu«. Njegova razprava »Naši knjižni grehi« je izšla v posebnem ponatisu. V Gorški tiskarni sta izšla njegova Rusko-slovenski in Slovensko-ruski slovar, s čemer je mnogo pripomogel k zblizanju med Rusi in Slovenci.

Anton Brezovnik.

zelo zaslužni starosta slov. učiteljstva praznuje letos (ozir. je že praznoval) svojo 70 letnico. Rodom iz Loza na Notranjskem je naš jubilar učiteljeval večnoma v Volniku pri Celju, kjer si je ustvaril lepo domaćijo in kjer živi še danes duševno in fizično čvrst. Kot idealni rodoljub je imel hude boje z domačimi renegati in oblastmi zato je predčasno šel v pokoj ter se posvetil trgovini, ekonomiji in združništvu. Kot tak ima velike zasluge za kraj, ker zna ljudstvo tudi ceniti. Med stanovskimi tovariši je bil tako priljubljen in čistan, da so ga že kot upokojenca še leta in leta vedno volili za svojega zastopnika v okr. šolski svet, kjer je neustrašno zastopal stanovske in splošne narodne interese. Brezovnik je obogatel našo književnost, posebno pedagoško in mladinsko. Splošno sta znani njegovi knjigi »Saljivi Slovence« in »Zabavniki«, mladini pa so najbolj priljubljeni njegovi »Zvončki« in »Zeleni listi«. Razum tega je marljivo sodeloval pri »Popotniku«, »Učiti tovariši«, »Pedag. letniku«, »Vrtcu«, »Ljudski knjižnici« i. dr. Samozvestno in zadovoljno zre naš 70 letnik na svojo plodonosno preteklost, v ponos in utelo pa mu je vzorno vzgojena in lepo preskrbljena rodbina.

Med aktivnimi odličniki v učiteljstvu slavita letos 50 letnico dva plodonosna mladinska pisatelja E. G. in L. Č. Primerno proslavo prepuščamo stanovskimi glasilom »Učiti. tov.«, ozir. »Popotniku«.

Eau de Cologne Louis XIV.

se odlikuje posebno s svojim finim, ugodnim, osvežujočim vonjem ter se porablja kot parum in z izrednim uspehom za negovanje obraza in telesa.

Cena 1 / Din 150 — 1/2 / Din 80 — Steklenico je prinesli seboj.

Parfumerija Uran

Ljubljana, Mestni trg 11.

„Kulturno-historijska izložba grada Varaždina.“

Pogovor o tili a globoko deroči vodi ni noben narod oblikoval po moralni vsebini tako točno, kakor kitajski; v njegovi obliki slove: »Globoka voda tiho teče, poštenjak ne govori glasno.« Resnico tega reka sem občutil nehoti, ko sem stopil v Varaždinsko razstavo. Zgodovina te prireditve je poučna. Izven Varaždina ni stlil nihče, kaj se tam godi. Koncem meseca maja se je dvignil tupač, kakor večša nad kalom, on-dit, da se pripravila presečenice; a te vesti se niso dale zasledovati in so ugasnile brez sledu. Začetkom julija smo izvedeli, da prireja neki »odbor« kulturnozgodovinsko razstavo mesta Varaždina in da bo otvorjena dne 14. julija.

Ta vest je napela našo pozornost in vedoželjnost in — morebiti tudi radovednost, Zakaj prav v Varaždinu? Kdo je tam kaj tako intenzivno prežet zanimanja za kulturno zgodovino, da je prišel na to misel? Ima-li res Varaždin take kulturnozgodovinske zaloge, da je možno prirediti razstavo iz lastne posesti? In kje je prostor za to?

V Varaždinu se menda niso mučili s takimi predpogojnimi vprašanji. Trojica impulzivnih poštenjakov se je bila sestala, odprla svoje ventile in izpustila na dan svoj depot misli in načrtov; prodrl je dolgo zadržavano navdušenje in utro pot delaželnosti in potrebnosti, da se pokaže pred svetom. Prof. Filč je po poklicu zgodovinar na gimnaziji; svoje delo posveča v prvi vrsti prošlosti Varaždina in njegovega okraja; podpolkovniku Mrzljaku so rolenice skrile pod vojaško suknjo dar umetnosti; posebno kot akvarelist ohranjuje historične hiše in poglede varaždinskim potomcem in drugim, ki se za to znmajajo; dr. Pečornik, predsednik odbora za prireditve razstave, je ob uradnem času odvetnik; v ranih in poznih urah pa odpre drugo predalce svojega srca in razpija posebno ljubezen za prazgodovino ožje domovine. Ti trudaljubivi poštenjaki so torej vzeli stvar v roke, delali in jako tiho govorili ali pa molčali. Zamislili so razstavo, izvršili načrt, nabrali in prebrali gradivo, je uredili, razpredelili, zavarovali, zastražili in presenetili svet s »prvo kulturnozgodovinsko razstavo« v Jugoslaviji. Na pomoč so imeli samo šolsko mladino, ki je dajala posebno vestne paznike.

Nam bi se zdel način, po katerem so izvedli to razstavo, neverjeten, da ga ne potrjuje vse meščanstvo, tudi ono ki ni interesirano na tem. Čudimo se odločnosti, da ne rečem drznosti misli, živavi doslednosti ter nesebičnosti in poštivnosti. Napolnili so osem velikih dvoran varaždinske gimnazije in razvili v obrisu zgodovinski in kulturni razvoj svojega mesta. Nudili so mnogo gradiva, ki bo kulturnim zgodovinarjem zastavilo vrsto narečenih vprašanj. Odbor sam ni nikjer enostransko vplival na pripravo posnetkov, četudi bi bil kdo rad čul kak glas od te strani. Kaj je torej konkretno nudila varaždinska razstava?

Kot uvod si videl v prvi dvorani zbirko prazgodovinskih balt, mlavot, kopač, struglice itd., nekatere iz navadnega serpentina, druge iz kremenjaka, večina iz drugih vrst kamna; vse pa so iz zadnje kamene dobe, torej neolitike. Ta izbrana skupina, last dr. Pečornika, je obsegala 27 komadov iz najdišč v okolici Varaždinskega, to so: Belec, Cvjetelj, Jalkovec, Koškovce, Prelog, s. Rok, Varaždinske toplice, Višnja gornja, Zajezda; ena balta je bila od Sv. Jurja na brlugu v Medjimurju. — Ostalo je obdržal lastnik doma; ondi ima še gradiva — vse neolitike — iz Bednje, Druškova, Krapine, Lobjorja, Svibovca in Zlatarja, tako da zastopa ta zbirka 16 prazgodovinskih točk, ležečih na najmlajših geoloških formacijah, t. j. na poslednjih dveh terciarnih in na kvartarnih plasteh. — To je bil uvod; z Varaždinom samim to orodje ni v neposredni zvezi, pojasnjuje pa podlago, na kateri je nastalo in se razvело mesto; ljudje, ki so rabili te balte, so delali raz bodoči kulturni in varaždinski naselbini.

Za prazgodovino imamo dolg presledek. Rimska doba ni zapustila na tleh sedanega Varaždina nikakih sledi. Pač pa so spoznali Rimljani zdravilno moč vode v Varaždinskih toplicah, 15 km južnozapadno od mesta; tam so imeli svoje kopališče Aquae Laesae.

Podatki za naselbino Varaždin zastavijo precej pozno, a tedaj so nepobitni. L. 1209 je dal kralj Andrej II. Varaždinu mestne pravice in svoboščine ter naslov svobodnega kraljevega mesta. Andrejevi nasledniki so porjevali te privilegije; tako n. pr. smo videli v razstavi prvo potrđeno listino Bele II. iz l. 1120. Stefana IV. (1272) Ladislava Postuma (1453) in ces. Makska II. (1569). Iz poznejše dobe so bile razstavljene zanimive posameznosti, kakor veliki pečatnik z latinsko oznako, urezano v lep gotski majuskuli; narejen je bil v 15. stoletju. Poleg pečatnika je bil v izložbi brosnat kalup iz l. 1518, v katerem so oblikovali voščene pečate, ki so jih pritrjevali s svilenimi vrvicami na listine. — »Sudac« svobodnega mesta Varaždina je nosil svoje žezlo in je — kdove na kakšen način — tekom časa tudi potrl. Dvoje takih žezel so razstavili; prvo je bilo sestavljeno iz troje delov od starejših žezel iz l. 1467, 1604 in 1778; drugo je iz dobe okoli 1800, v suhoparnih in nekoliko narodno posiljenih oblikah empirskega sloga. — V upravno veličastvo svobodnega kraljevega mesta nas vodi dalje knjiga županiških instalaci, segajoča od l. 1607—1920 in seznam novo sprejetih varaždinskih meščanov. — Na tej podlagi nezavisne mestne uprave se je razvila tista specifično varaždinska snova in duševna kultura, ki je še danes žig mesta in meščanov. Usiljevalo se nam primerja — in z nekako prikrito zavistjo si misli Ljubljancan: ko bi mogli tudi mi pokazati take dokumente svojega mesta; saj smo

tudi imeli svoboščine in sodnike, in žezla ter smo instalirali župane! Tempi passati, kojih dokazila je morebiti porabil kak magistratni sluga baročne dobe, da je podkuril ž njimi v pečli.

Da je imelo svobodno kraljevo mesto tudi svoj vnanji znak, t. j. grb, se ne bomo čudili. Bajno ovekovečeni kralj Matjaž (Matija Corvinus) je določil Varaždinu l. 1464 grb in pečat; najbrže je to samo obnovil; l. 1763 pa je to uredila kraljica Marija Terezija. Poleg teh svedob smo videli dolgo vrsto pisem iz arhiva čezmestnega kapiteljna, med temi od zagrebškega škofa Eberharda de Alben iz l. 1402, torej iz druge leta škofovanja; pa tudi kraljeve in zasebne listine n. pr. kralja Žige (1405 in 1407) in drugih (1460, 1470, 1492). Med gradivom čezmestnega kapiteljna so bile tudi nad vse važne in zanimive knjige iz nove dobe, kakor n. pr. Spomen-knjiga iz Lepoglave, v kateri je opisanih mnogo pavlinških samostanov — tam je nastala knjiga 11. vihih in mrtvih (Liber vitae et mortis) reda pavlincev (iz l. 1760) in drugi seznam 21. večih pavlincev iz l. 1736; končno urbarij, upravne knjige, računi, obveznice, potrdila in kot točka za se velikanski gradualnik (cerkveni spevniki) iz 16. stoletja, ki ima to posebnost, da so se uvekovečali razni člani kapiteljna v velike barvaste začete črke. Nekateri teh vpiskov so datirani; prvi čitljivi datum je iz l. 1623, zadnji 1668; iz teh vpiskov, ki jih je bilo nad 60, — sedaj jih je čitljivih 58, — sledi, da je bila pretežna večina višjega svečenštva hrvatske narodnosti; med 58 imeni je edini Jacomini, ki ni Hrvat; označen je s »Gristavkom« »Gristavenski«; ostali utegnejo biti sami domačini vzhle latinskimi prilkom, kakor Pistorius in Somortius.

Kako se je mesto razvijalo na zunan, so nas poučili listi, načrti, panorame in razgledi posameznih točk; takih listov je bilo več iz dobe od l. 1765 do naših dni; najzanimivejša je panorama, ki kaže potok l. 1776 potem pa načrt mesta iz l. 1807.

O vernosti in blagostanju, ki sta porajala vedno nova možnosti za kulturni napredek, je pričala cerkvenim starinam posvečena soba. Dvajset dragocenih posod iz srebra: križev na relikvijarjev, kelihov in velikansko gotsko monstranco z baročno stojalom smo občudovali; ni bila samo dragocena kovina, ampak še dragoceneje umetniško delo pasarjev, zlatarjev, emaljerjev in nielerjev. Poleg njih lepi, z bliscenico vloženi križi in na okoli ob stenah liturgična obleka za katoliško bogoslužje: 11 kazul, 10 dalmatik, 9 stol, 9 manipulov in 3 puljvali, vse svileni z bohotnim desonom v pestrnih barvah ali kot z zlatimi in srebrnimi nitmi pretkan brokat. Ročna vezena, izvršena s sviljo ali šenilam (plava vezena), ni bila baš posebno odlična, izvzemši belo kazulo iz urušenskega samostana, ki se je v tem pogledu dvigala nad vse ostale paramente.

(Dalje prihodnjik.)

Segajte po tombolskih kartah
Društva za zgradbo Sokolskega
-:- doma v Spodnji Šiški! -:-

Kakšne so Slovenke?

Pod tem naslovom kramlja sarajevska »Večernja Posta« o naših ženah in dekle-tih in pravi takole:

Slovenka ni baš lepa, pač pa je sveža, mila, koketna, naivna in velika športistinja. Rada hodi po planinah, plava ali se vozi po kolesu. Na promenadi, kakor na podeželski cesti, povsod jih je videti. Stare in mlade nosijo hlače in nastopajo v suknjičih. Turistinja. Na vsaki postaji vstopajo in izstopajo iz vozov turistki, žene in moški. Turistični športi so odvzeli ženam ženskost in jim dali bolj moške oblike, privlačnost Angležinje, koščnost. Naša žena je bolj elastična in se ziblje pri hoji; Slovenka koraka trdo, bolj kot moški. Niso elegantne kot Hrvatice v Zagrebu. V Sloveniji je dunajska moda, ki je zaostala za pariško, ki vlada pri nas. Zato je videti v njihovih letovislih mnogo starih zelo starih modelov, ki se pri nas ne vidijo. Po vojni je pri nas zavladal francoski ton v oblačenju, šminkanju in govoru.

V Sloveniji se žene ne šminkajo kot pri nas. To je simpatično. Naš korzo je včasih videti, kakor da bi po niem defilirale maske. Šminka predčasno upropasti obraz, čimbolj se uporablja in daje na lico, ki nato prekmalu ostari.

Ozračje in planine dajejo lico Slovenke svežost, dočim jih njihova hrana ne ohranja tako, kot naša jed. Po selhi je videti mnogo slabotnih žensk, ker nimajo dovolj hrane (?) Salata, zelje, fižol in krompir jim je poglavna hrana.

Slovenke so mlie, pristopne, iskrene. Hrvatice je prekanjena in prebrisana, Slovenka iskrenejša. Ljubi moško družbo, rada ljubimkuje, oženjena kot devojka. Njihovi zakoni spominjajo skoraj na ruske. Njihovi moške so naivni, mestoma kot Rusi. Pri nas bi žena ne mogla ljubimkati tako kakor v Sloveniji. Srb ali Hrvat gleda na ženo s štirimi očesi, pazi na vsak njen pogled in kretnjo. Slovenec je naivnejši in imajo radi tega njihove žene več svobode.

Slovenka je inteligentna, dobra mati in neizrečno ljubi svoje dete. Ima živahnejši temperament od moškega. Pristopnost in miloba ji dajata lepoto, ki jo sicer pogreša (?)

Istina, na ljubljanskem korzu se lahko vidi divne devojke.

Novinarji iz Sarajeva so imeli prliko da jih vidijo. Ne vemo, kako so se zabavali, ali verujemo, da so odnesli lepe vtise iz Slovenije.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOLSEMER,
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Tvornica svinčenih Igrač
M. Raunacher
 LJUBLJANA, Poljanska cesta šte. 12/II.
 Ljubljanski velesej, paviljon „E“ 96.

Fortuna.

Ako želite dobro kupiti ali prodati nepremičnine, Vam „Fortuna“ opravi vse posle vedno najkvalitetneje, brez kakršnihkoli stroškov. Napredaj ima hiše, vile, zemljišča, ki so Vam tudi na ogled. Izvolite se obrniti na Fortuna, koncesionirana po vis. vladi, Zagreb, Martićeva ul. 93.

JAVNA UZGOJNA ZAVODA V PTUJU.

Za dečke

Za deklice

Dijaški dom

Prešernova ulica 29

Prostora za 100 gojencev

Mladika

z lastno gospodinjstvo šola in izobraževalnim letnikom

Prostora za 60 gojenk

Gojenci in gojenke obiskujejo zavode in imajo v zavodih stanovalstvo, popolno oskrbo in vzgojo in lahko obiskujejo vsako gimnazijo, deško ali dečklo meščansko šolo ter šolo Glasbene matice. Prospekti so brezplačno na razpolago pri vodstvih zavodov.

Tvrđka Ložar & Biziak

Ljubljana, Sv. Petra cesta 20

prilagojena najmodernejša obleka za gospode in dečke, dežne plašče in pelerine, raznovrstne klobuke in slamnice ter čepice, naramnice, kravate, raznovrstno perilo in celulojne ovratnike tudi za duhovnike. Vedno v zalogi najfinišne angleško in češko sukno. Obleke po meri se izdelujejo po najnovejšem kroju v lastnem modernem salonu.

Garantirano popravljeno

LOKOMOBILI

iz skladišča Zagreb in Ljubljana
WOLF-LANZ

HP	HP	HP
1917 10-20	1916 38-57	1913 90-125
1918 15-25	1921 40-65	1914 100-150
1918 17-32	1919 48-70	1912 120-175
1917 20-32	1921 54-75	1914 135-175
1921 26-42	1913 55-82	1914 145-195
1917 26-48	1921 65-95	1921 200-300
1912 30-49	1914 70-100	1914 300-400
1917 30-45	1912 85-120	1912 330-460

Enoletno tovarniško jamstvo. Prvorazredno generalno popravljeno. Skrbno preizkušeno. Kurjava z vsakim gorivom.

Posetite naš paviljon na ljubljanskem veleseju

Braća Fischer d. d.
 Zagreb, Pantovčak 5.

VODNE TURBINE

največje tverlinosti, dobrote in cenovnosti.

Pat. proiz. regulatorji

TRANSMISIJE

Stroji za izdelovanje lesenine, celuloze in papirja. Specialna tvornica svetovnega slovesa

J. M. VOITH

St. Pölten, Austrija. Heidenheim, Württemberg. Pisarna: WIEN, IV. Argentinierstr. 24.

DOBAVLJAMO

odmah uz dnevne cijene sa skladišta Zagreb

SVE STROJEVE I ALAT

za stolare, tvornice pokućstva, kolare i pilane, za bravare, mehaničare i radionice za popravke, za litarne, tvornice ilmenitih i kovinskih predmeta. Bogato skladište transmisija, sirovinovinskih in benzin-motora, kao i uređaje za svariti i bijele kovine.

ALAT I STROJEVI KARL JETZBACHER ZAGREB

Rabljene prenosne osovine (transmisije)

i to 3 osovine po 4 metra 60 mm premjera, 4 i pol metra 4 m osovine 50 mm premjera, nadalje 6 komada zidnih ležaja (Wandlager) od crvene mjedi (Rotguss) 60 mm šupljine (Bohrung) 120 mm Schalenlänge 400 mm Ausladung

9 komada zid. ležaja kao gore samo od 50 mm šupljine i 100 mm Schalenlänge

2 komada kopče (Kupplung) 60 mm šupljine (Bohrung) 150 φ sa flanšem

1 polovica kopče (Kupplung) 50 mm šupljine (Bohrung) 150 φ sa flanšem

4 komada kopče (Kupplung) 50 mm šupljine (Bohrung) 150 φ sa flanšem

1 komad pomične (ausrückbar) kopče (Kupplung) 60 mm šupljine sa polugom od 2000 mm dulj

1 komad pomične (ausrückbar) kopče (Kupplung) 50 mm šupljine sa polugom od 2000 mm dulj

1 dvodjelna jermenica 650 mm φ 265 mm široko 60 mm šupljina sa klicem (Keil)

1 gvezdeni rezervoar za vodu sadržavajući 2 kub. metra propisne jake konstrukcije.

Najniže ponude slati na Una tvornica koža u Košancu.

8846

VELESEJ V GRADCU 1923.

Blagovni vzorčni sejm — poljedeljski sejm in

RAZSTAVA GASILSKIH

IN REŠILNIH POTREBŠČIN

od 1. do 9. septembra.

Poleg: Na dale Grazzer Messe-Ges. Gradec, Industriehallpark, Telefon 41-27 in Aloma Company anon. reklam. d. z. o. z., Ljubljana, Kongresni trg 3.

Protiv izkazu lastnorodno podpisane sejemске legitimacije, ki se dobi za Din 40.— pri časnem zastopniku „Brača Fischer d. d.“, Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

dobijo posetniki 50 % znižano pristojbino pri vizumu, razven tega pa se lahko tja in nazaj peljejo v brzo in D-vlak h z navadno vozovnico osebnega vlaka. To velja od 31. avgusta za celo dobo sejma do 10. septembra. Z legitimacijo je dovoljen poljuben vstop v sejemске prostore za cel čas veleseja.

„Svetla“

Telefon št. 588

d. d. LJUBLJANA

CENTRALA:

RIMSKA CESTA 2

HILŠERJEVA UL 5

PODRUZNICE:

DUNAJSKA C. 20

MESTNI TRG 25

Maribor

Zagreb

Beograd

Tovarniška zaloga polnogumastih obrobov, pnevmatike in vsake vrste tehniških gumijevih cevi, auto-delov in vsakovrstnega auto-materijala.

Na razpolago

stikalnica za montiranje polnogumastih obrobov.

Velika zaloga elektro-materijala

Zastopstvo svetovnih tovarn.

Solidna in točna postrežba.

Cene brez konkurence.

Ovinjene in dobro ohranjene sode

od 200 do 400 litrov kupi trgovina z vinom And. Mojač, Komenda pri Kamniku. 8195

Rogaška Slatina Villa dr. Pečnik

Zdravniška penzija, sanatorij. Za bolne na notranjih boleznih, za oslabele in odpočitka potrebne, za katarje rličnih vrlčkov. Vsa moderna zdravilna sredstva. Obilna izvrstna hrana. Krasna južna lega. Prospekti. 4438

Korespondent

nopolnoma zmožen angleščina in francoskega jezika se za takoj išče. Prosilci morajo biti v stanju, da lahko v gornjih jezikih samostojno korespondirajo. Znanje s enostrane in pisanje na stroju pogoj in imajo reflektanti z znanjem v papirni stroki prednost. Ponudbe naj se pošljejo na Družbene napirnice v Vevčah. 8836

Poleg emailirane posode nudimo od danes dalje tudi

1. banaško moko

zdrab, korazo, oves in druge deželne pridelke na drobno in na debelo po konkurenčnih cenah.

„Fortuna“

Ljubljana - Krekov trg poleg Mestnega doma

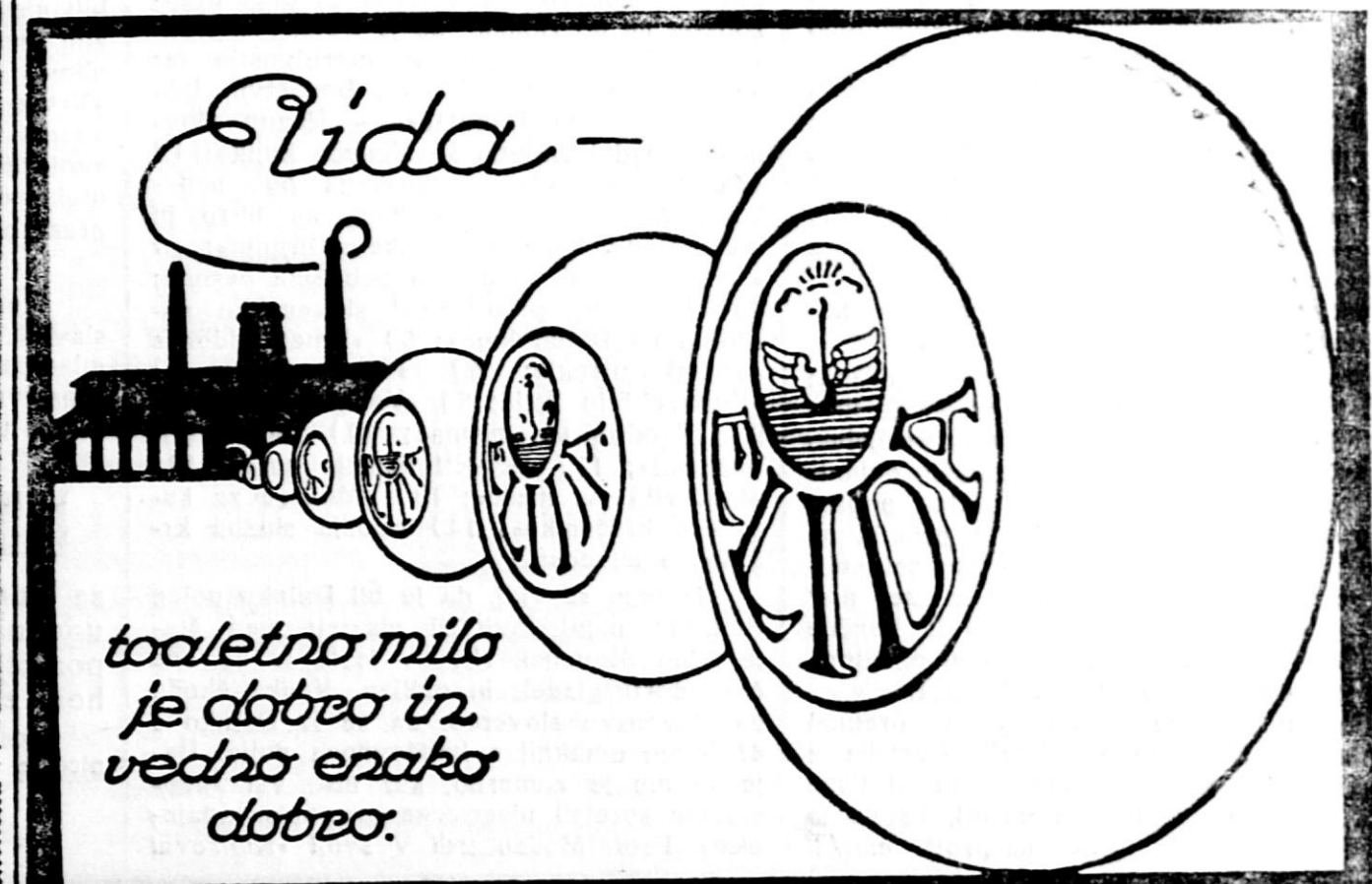
Staro lito železo

kupi po najvišjih cenah

Strojne tovarne in livarne

d. d.

LJUBLJANA

toaletno milo je dobro in vedno enako dobro.

Prije kupnje uredjaja za pilane, te strojeva i orudja za obradbu drva, lima i kovine

razgledajte si naše velike IZLOŽBENE PROSTORIE u vlijek na sklad'šini

Strugovi za egaliziranje

300-500 mm dužine

tokarenja.

Univerzalni i horizontalni

strojevi za fresovanje.

Brze bušilice za 10-35

mm.

Shaping strojevi sa zama-

hom 300-500 mm.

Strojevi za blanjeje.

Kaltalgen.

Scheren, Lochstanzen.

Paralelni i štakerki škrpici

(mengele).

Jarmače 600-1000 mm ši-

rine okvira.

Vrpčane pile sa kotačima

od 600-900 mm pro-

mjera.

Strojevi za paralelno bla-

njenje drva za širinu od

400-800 mm.

Abrichtholmaschinen 500

do 600 mm široko.

Bušilica za duboko vrtanje.

Univerzalne krupne pile

stolarske.

Strojevi za fresovanje.

Brus sa noževe.

Preše za ekscentrom u svim

veličinama.

Preše sa trenjem.

Preše sa vijkom.

Sve vrste preša tvornice

braća Scherb, Wien.

Stroj za savijanje rubova

na limovima.

Rundmaschine 750-1000

duge.

Sieckenmaschine i. t. d.

kao i svekoliko orodje za sve industrije.

Najtefjnije cijene, najbolji njemački fabrikati, povoljan pla-

ćevni uvjeti kod

„FERRARIA“

ZAGREB
MATZOVA ULICA 12

Za odgovore uprave
naj se priloži
1 dinar.

MALI OGLASI

Cena oglasa do 20
besed Din 5.—; vsaka
nadoljna beseda 30
para, z davčino vred

Prodaj

Ruski pinč,
čistokrni, napredaj. —
Florjanska 17/II. 8870

Različno pohištvo
se poceni prodaj. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 8845

Priklopni voz
(moderni) za motorno ko-
lo prodaj trdka Henrik
Kenda, Ljubljana. 8831

Kinoaparati
se prodaj za 5500 Din. —
Naslov pri Aloma Com-
pany, anončna družba,
Ljubljana, Kongresni trg
št. 3. 8910

Klavir
(Stutzli-Gebrüder) se pro-
daj v prav dobrem stanju,
se radi selitve prodaj pri:
Kuschel, Kočevje, št. 275.
8715

Lovski ptičarij,
mladi, resasti, čistokrni,
nemške pasme, z rodov-
nikom, napredaj. — Več
pove Mekinda, Novi Voda-
mat 62. 8871

Damski klobuki
(trije, moderni) se pro-
daj po izredno nizki
ceni. — Vpraša se pri M.
M., Križevniška ulica 10,
I. nadstropje, levo. 8866

Kdor prodaj
v Zagorju ali Lokah hišo
ali stavbo parcelo, naj-
pošlje ponudbe upravi
Slovenskega Naroda pod
»Stavba/8877«.

Parcele
v sredini mesta, skupno
ali vsaka posamezno, po
ugodni ceni napredaj. —
Naslov pove uprava »Slov.
Naroda«. 8648

Indian-motor
dobro ohranjen, 7-9 HP,
se po primerni ceni pro-
daj. — Poizve se: Poljan-
ska cesta št. 69 (v delav-
nici). 8653

Puch-motor
2½ HP in pomožni mo-
torji znamke Cockerell,
¾ HP, po nizki ceni na-
prodaj. — Avto — Flor-
jančič — Ljubljana. 7636

Auto
znamke »Ford« z električ-
no lučjo in pogonom ter
rezervno pnevmatiko —
v zelo dobrem stanju, na
prodaj. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 8903

Večja množina
lišnih smrekovih stolov
je dosepla. Posebno pri-
pravni za uradne prosto-
re. Po ugodni ceni so na
razpolago pri Peter Ko-
balu, Kranj. 8901

Prodaj se parcela
tik južno železnice v
Ljubljani, priprava za
stavbe in industrijsko
podjetje. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 8821

Prodaj hišo
v Ljubljani, oddaljeno
četrt ure od južnega ko-
lovora (štiri stanovanja,
velik vrt, velika klet, vo-
dovod in električna raz-
svetljava). Kupcu stano-
vanje na razpolago. Ce-
na 300.000 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 8903

**Prodaj se dvo-
nadstropna hiša**
s trgovskim lokalom in
stanovanjem iz štirih sob
takoj po dogovoru. Hil-
šerjeva ulica, vhod So-
teka 10/I, desno (Jenko).
8864

Moderni avto
z dvema sedežema in dva
motorna kolesa, vse v do-
brem stanju, prodaj. —
Natančne se izve in ogleda
pri: Marina, Selni-
ca ob Dravi. 8238

**Prodaj se kopirna
stiskalnica**
za kopiranje računov v
velikosti 31 X 26 cm po
ugodni ceni. — Naslov
pove uprava »Slovenske-
ga Naroda«. 8636

Plišasta otomana,
gramofon s ploščami in
omara za obleko, vse do-
bro ohranjeno, se ugod-
no prodaj. — Naslov po-
ve uprava »Slovenskega
Naroda«. 8814

Skoro nov klavir
tvr. Lauberg & Gloss,
se po ugodni ceni prodaj.
Fino in solidno delo iz
predvojnega doba. Pogleda
se med 13. in 18. uro. —
Naslov pove uprava »Slov.
Naroda«. 8869

Ugodna prilika!
Napredaj je več stolet
za čevlje, pripravih za
vselejše in šest stolov
iz orohovega lesa za je-
dilnico. — Mizar, Poljan-
ska cesta 19, Ljubljana. 8886

Prodaj se:
1 žel. blagajna (Werthei-
merica št. 4), 1 pisalni
stol »Ideala« v popolnem
redu, 1 pisalna miza (z
rolo), nova. Cene zelo
ugodne. — Kje, se izve
v upr. »Slov. Naroda«. 8793

Lokomobila
na kolesih, v jako do-
brem stanju, marko Ogr.
drž. žel., 35 konjskih sil,
se prodaj za ceno 50.000
dinarjev. — Ponudbe na
naslov: Slavko Vidman,
Ljubljana, Vojaška ulica
št. 16a. 8703

Enodružinska hiša
s petimi sobami in lepim
vrtom na Bledu se valed
odpovedovanja prodaj po
izredno nizki ceni (100
tisoč dinarjev). — Poizve
se v Realitetni pisarni,
Ljubljana, Poljanska ce-
sta 12. 8816

Posestvo,
obsega 80 orolov, lo-
žeča na Pohorju, dve uri
oddaljeno od železniške
postaje Hoče pri Mariboru,
je vse, oziroma delo-
ma napredaj. — Kupci
naj povprašajo pri Vi-
sočniku Francu, posestni-
ku v Spodnji Hoči. 8237

Hiša napredaj
Prodaj se hiša, v kateri je
upeljana gostilniška kon-
cesija in za prenočevanje
tuevcev, ki se nahaja na
prometnem kraju v več-
jem trgu na deželi, 20
minut od želez. postaje.
Pripravno je tudi za vsa-
ko vrsto obrti, mesarijo,
trgovino s poljskimi pri-
delki ali trgovino z me-
šanim blagom. Cena za
poslopje Din 500.000. —
Vprašati je pri upravi
»Slov. Naroda«. 8522

Prodaj

Kladivo (Federhammer)
60 kg, kladivo (Feder-
hammer) 35 kg, vrtni
stroj do 30 mm, brusilni
stroj in mal urarski stru-
nik, vse popolnoma no-
vo. — Ogleda se lahko
vsak dan pri Miheli Kav-
čiču v Kosezah pri Ljub-
ljani. 8902

Psi-brakir

Napredaj je več mladi-
čev čistokrtnih balkan-
skih brakov, poleglih me-
seca marca in maja t. l.
Stari prvovrstni zajčari
in lisčari. Cena 200 Din
za psa. — Alojzij Konč-
na, lovec, Krmelj, pošta
Št. Janž na Dolenjskem.
8728

Hiša v Mariboru

pri Narodnem Domu, le-
pa solidna zgradba z 2
nadstropjema (22 sob z
vsem komfortom), se
prodaj zaradi preselitve.
Prodajalec prepušča udo-
bno stanovanje in pro-
store za pisarno. — Na-
slov na dr. J. Smolaka,
Maribor, Tattenbachova
17. 8804

Gostilna,

izvrstno vpeljana, z veli-
kim prometom, s vsem
inventarjem, 500.000 kron
čistega letnega donosa,
v večjem kraju Sloveni-
je (25.000 prebivalcev),
radi družinskih razmer
po izredno nizki ceni 325
tisoč dinarjev le do 27.
t. m. napredaj. — Le-
ustne informacije v
Realitetni pisarni v Ljub-
ljani, Poljanska cesta 12.
8824

Hiša napredaj

v Ljubljani, Illova, zgra-
jena leta 1910, s tremi
sobami in kuhinjo, priz-
danim hlevom in kletjo,
vse zidano in z opeko
krito, vrtom ca. 6000 m²,
se prodaj za primerno ce-
no ali pa zamenja s hišo
v Gradcu. — Podrobn-
ja pojasnila v odvetniški
pisarni dr. F. Pojota,
Franciškanska ulica 10,
I. nadstropje. 8815

Prodaj se

lepa mala hiša z dvema
sobama, kuhinjo in pred-
sobo ter hlevom in lepim
ograjanim ¾ orala veli-
kim vrtom, posestvo se
nahaja 15 minut od me-
sta Celje na lepem kraju
v ravni ter se odda ra-
di povznanja obrti po ze-
lo ugodni ceni. — Na-
tanočno se poizve pri last-
niku hiše Jakobu Kovachu
v Celju, Za kresajo št. 6.
8774

Kupim

Rabljena tehnična
(balančna) in decimalka
se kupi. — Ponudbe na
upravo »Slov. Naroda«
pod »Tehnika/8880«.

Borovi hlodi,

dolgi 6 do 8 m, debelost
na tanjšem kraju 35 cm,
se kupijo po najvišjih ce-
nah. — Ponudbe je po-
slati na upravo »Sloven-
skega Naroda« pod »1200
8894«.

Kupim

večjo množino tanjših in
debelejših desk (podni-
čnic in mandrijev) do
10 m dolžine. — Ponudbe
na: Izidor Löw, Sarajevo,
poštanski pretinac 311.
8858

Kupim

vsako množino starih
kakor pokvarjenih juti-
stih vreč po najvišjih
dnevnih cenah. Istotako
popravljen obrabljen
vreče v najkrajšem ča-
su in po konkurenčnih ce-
nah. — Peter Kobal, iz-
delovalnica slanic in
jutastih vreč, Kranj, So-
stevija. 8592

**300 do 500 vago-
nov SENA,**

suho, zeleno, v balah, do-
bava takoj, se kupi, po-
stavno vsaka železnica. —
Zamaja za istotako ali
velike sode in kuhinje
v mestu. — Poizve se:
Hilšerjeva soteska 10/I,
desno (Jenko). 8872

Stanovanja

Na stanovanje
in hrano

se sprejmeta dva mlajša
dijaka. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 8904

Meblovano sobo
s posebnim vzhodom iše
privatni uradnik. — Po-
nudbe pod »Smece/8822«
na upravo »Slov. Naroda«.

Soba s hrano,
po možnosti s pos. vho-
dom iše boljša gospodi-
na proti dobri najemini.
Ponudbe pod M. L. 8843
na upravo »Slov. Naroda«.

Naslovi
dobrih in zanesljivih sta-
novanj za dijake in di-
jakinje se dobijo pri M.
Likar, Poljanska c. 87,
vila »Bergman«. 8415

Prijazna soba
s posebnim vzhodom in
električno razsvetljavo se
takoj odda mimnemu go-
spodu. — Ulica Stare
pravde št. 5. 8906

Meblovano sobo
z eno ali dvema postelja-
ma išem za takoj. —
Ponudbe na: Tajništvo
banke »Slavije« v Ljub-
ljani. 8885

Na stanovanje
in hrano

ali samo zajtrk se spre-
jmeta trije dijaki. — Po-
izve se v upr. »Sloven-
skega Naroda«. 8887

Meblovano sobico
iše mirna gospodična.
Gre tudi kot sostanov-
ka k eni gospodini. —
Ponudbe pod »Solidna
8878« na upravo »Slov.
Naroda«.

Stanovanje
s tremi ali štirimi sobami
se iše v mestu. Najem-
nina se plača tudi par let
naprej. — Ponudbe pod
»Mira stranka/8898« na
upravo »Slov. Naroda«.

Dijaku

nizjih razredov srednjih
šol se nudi uspešna po-
moč pri učenju — dobra
hrana in stanovanje. —
Naslov pove uprava »Slov.
Naroda«. 8888

Opremljena soba,
lepa, z električno razsvet-
ljavo, v sredini mesta, se
oddaja starejšemu gos-
podu, ki je čez dan odsot-
en. — Naslov pove upra-
va »Slov. Naroda«. 8834

Iščeta se
dve meblirani (oz. praz-
ni) sobi z uporabo kuh-
nje s 1. septembrom ali
pozneje. Ponudbe na dr.
Alojzija Vrtačnika, od-
vetnika v Ljubljani, Bee-
thovnova 10. 7912

Stanovanje,
obstoječe iz dveh lepših
sob s kuhinjo in pritlikin
na periferiji mesta, se
zamaja za istotako ali
velike sode in kuhinje
v mestu. — Poizve se:
Hilšerjeva soteska 10/I,
desno (Jenko). 8872

Hišnim
posesnikom!
Za stanovanje, obstoječe
iz šestih sob in pritlikin
v stari hiši v Ljubljani
plačam 5000 kron meseč-
no. — Dr. Arnež, Ljub-
ljana, Gradišče 4. 8896

Stanovanje —
koncesija!
Gostilniško koncesijo od-
dam v najem dotičnemu,
ki mi preskrbi kakršno-
koli stanovanje. — Po-
nudbe pod »Koncesija/
stanovanje/8832« na upr.
»Slov. Naroda«.

Stanovanje
na deželi želi 58letni ože-
nen krepak upokojenec.
Za isto bi večje oskrbo-
val kak sadni vrt ali od-
pravil košnjo in druga
dela. Šel bi tudi za goz-
dne čuvaja. — Ponudbe
pod Prijatelj narave/8773
na upravo »Slov. Naroda«.

Stanovanje!
Kateri hišni ali vili po-
seseznik je pripravljen
starejši mirni dami dati
stanovanje z 2-3 soba-
mi in kuhinjo, ki plača
stanarino za 4-6 let na-
prej? — Ponudbe pod šif-
ro »4-6 let/8779« na
upravo »Slov. Naroda«.

Šivilja
se priporoča za delo na
dom. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 8899

Izvežbana pletilka
se sprejmeta takoj. — Po-
izve se pri trvdki Franja
Dečman, Sv. Petra cesta
št. 12, Ljubljana. 8820

Prodajalka
za mešano trgovino se
sprejmeta. Prednost imajo
z večletnimi spricvali. —
Naslov pove uprava »Slov.
Naroda«. 8752

Gozdni lesni
manipulant
(zagovodja), več sloven-
skega, hrvaškega, nem-
škega in italijanskega je-
zika, želi premeniti me-
sto. — Ponudbe na upra-
vo »Slov. Naroda« pod
»Smreka/8829«.

Blagajničarka,
dobro izurjena, z večlet-
no prakso, išče mesto v
kako restavracijo. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 8825

Iščem kovaškega
pomočnika
in vajenca za izdelovanje
sekir ter poljskega oro-
dja. — Ivan Pokorn, Skof-
ja Loka. 8749

Gospodična,
večja slovenske, nemške
in italijanske korespon-
dence in vseh pisarnikov
del, išče službo. — Po-
nudbe pod »August/8873«
na upravo »Slov. Naroda«.

Samo prvovrstne
**krojaške pomoč-
nike in vajenca**
iz Ljubljane ali bližnje
okolice sprejmeta takoj
Jos. Rojina, Ljubljana,
Aleksandrova c. 3. 8874

Sprejme se
k enajstletni deklici in-
teligentna gospodična, ve-
čja šivanja, deloma tudi
kot opora. — Prednost
imajo gospodične, ki ob-
vladajo perfektno nem-
ški in event. francoski
jezik. — Naslov: Beata
Vinski, Karlovac. 8884

Učenec,
zdrav in krepak, iz bolj-
še hiše s primerno šolsko
izobrazbo se sprejme v
večjo trgovino z meša-
nim blagom v večjem
mestu na Spodnjem Šta-
jerskem. — Ponudbe pod
»Veletrgovina/8893« na
upravo »Slov. Naroda«.

Sprejme se
več dobrih samostojnih
krojaških pomočnikov za
male in velike komade
— konfekcijsko delo. Le-
zmožni in trezni naj se
javijo v pisarni Emon-
ska cesta 8. Samostojni
mojstri pa dobijo delo
proti garanciji ali kavčiji
na dom.

Eksportni trgovec
več v stroki hišnega ku-
hinjskega kovinskega bla-
ga, z dobrih zvezami s
prvimi nemškimi tovar-
nami, več ruskega jezika,
štiri leta zaposlen v
Nemčiji kot voditelj, vsa
licenca kupčevalec, s
prvovrstnimi referencami,
išče mesta vodje v ugled-
ni hiši. — Ponudbe na:
Albert Schmalz, Berlin
S. W. 61 am Johannis-
tisch 9. 8778

Lokali
Lep lokal
z inventarjem v Spodnji
Šiški se prodaj. — Naslov
pove uprava »Slovenske-
ga Naroda«.

Posojila
Proti vknjižbi
ali dobrih delnicam
iščem posojilo od 5000
do 6000 dinarjev za krat-
tek rok. — Ponudbe na
upravo »Slov. Naroda«
pod »Točno/8882«.

Dopisovanje
Akcijska 29!
Blagovolite poslati pravi
naslov upr. »Slov. Naroda«
pod »Prodaj 100
vagonov/8708«, ker je po-
nudbe pošto ležeče Graz
pošta vrnila. 8708

Znanja želi
veletrgovec sin z deželo
s simpatično, znatno,
premožno gospodino, ne
čez 30 let staro. — Resne
ponudbe, po možnosti s
sliko, na upravo »Slov.
Naroda« pod »Mirolob-
na/8886«. — Sliko vrnem;
diskrecija z jamčena.

Ženitna ponudba.
Srednjeveliki posestnik,
poduradnik drž. železni-
ce, želi znanja z gos-
podino ali vdovo, dobro
gospodinjstvo mirnega zna-
čaja, z nekaj premože-
nja v gotovini ali v obrti,
38 do 45 let starosti, ker
bi v slučaju vpkoljivite
bil pripravljen po mo-
žnosti sodelovati. — Po-
nudbe pod »Tajnost za-
jamčena/8546« na upravo

Razno
Zakaj
se uporablja Wrigleyev
žvečilni gumi, pojasni da-
našnja notica.

V dobro oskrbo
se sprejmeta dva dijaka
nižjih razredov iz boljše
hiše. Na razpolago tudi
klavir. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 8865

Iščem
dobro gostilno v najem
ali na račun v Ljubljani
ali okolici. — Naslov po-
ve upr. »Slov. Naroda«. 8553

Dobro hrano
iščem za dve osebi. —
Ponudbe pod »Štev. 13
8764« na upravo »Slov.
Naroda«. 8867

Otroka za vso
oskrbo
bi prevzela gospa. — Po-
nudbe na upravo »Slov.
Naroda« pod »Oskrba
8867«.

Družabnik
se sprejma za dobrih-
nemno industrijsko po-
dejstvo. Kapital 180.000 di-
narjev. — Ponudbe pod
»Sreča/8857« na upravo
»Slov. Naroda«.

Pozor!
Izdelovanje, snajenje,
obračanje najmodernej-
ših oblek v delavnici na
dvoršču Marčana na Rim-
ski cesti 21 — Pettaver,
krojač. 8818

Kompanjonka
s kapitalom se išče za
staro damsko modno
obrt z modisterijo v
Ljubljani za takoj. —
Ponudbe pod »Kampa-
njonka/8766« na upravo
»Slov. Naroda«.

Odda se
sub-abonma
za dva sedeža (parter V.
do IX. vrsta) za dramo
in za to sezono. — Cenj.
reflektanti se priglase ta-
koj pod »Drama/8908«
na upravo »Slov. Naroda«.

Vsakovrstne
čevlje, gamaše,
sportne čepice, bombaž
in volno za pletenje vseh
barv nudi vedno naj-
ceneje: Razposiljalnica
»Konkurencija«, Ljublja-
na, Zbornja šiška. 8159

Na Bledu
se vzame v najem s 1.
oktobrom t. l. stanova-
nje, obstoječe iz kuhinje
in dveh ali treh sob ter
pritlikin, meblirano ali
nemeblirano. — Ponud-
be z navedbo cen naj se
pošljejo na naslov: Arhi-
tekt Viljem Krainer, Je-
senice.

Zastavice,
zlepke za srečolov in
salvijo pošto pripravila
M. Tišar, Ljubljana. 8109

Solske zvezke in
solske potrebščine
na debelo najceneje pri
L. Pevalaku, Ljubljana,
Zidovska ulica 4. 8568

Pouk
v petju, igranju na kla-
vir in v francosini (iz-
govor po francoski aka-
demiji) daje absolventi-
nja brusselskega konser-
vatorija. — Miklošičeva
cesta 8/II. Sprejem: po-
nedeljek, sredo, petek od
15. do 18. ure. 8666

Sporočam.
cenjenim odjemalcem in
damam, da so dospeli
vzorci letošnjih volnenih
(filc) klobukov, na kat-
ore se sprejema v preob-
likovanje in barvanje.
Cene novim zelo nizke.
Se v ljudno priporoča J.
Stemberger, Dunajska c.
št. 9. 8375

Kot sodelavni
družabnik
želim pristopiti s 50.000
do 100.000 Din k soli-
dnu in dokazano dobi-
kanosnemu podjetju, tra-
govini ali obrti. — Po-
nudbe pod »Garancija
8802« na upravo »Sloven-
skega Naroda«. 8802

Službo gospodinje
pri starejšem distinguir-
nem gospodu ali dami
išče inteligentna samos-
tojna gospa. — Ponud-
be pod »Zmožna/8803« na
upravo »Slov. Naroda«.

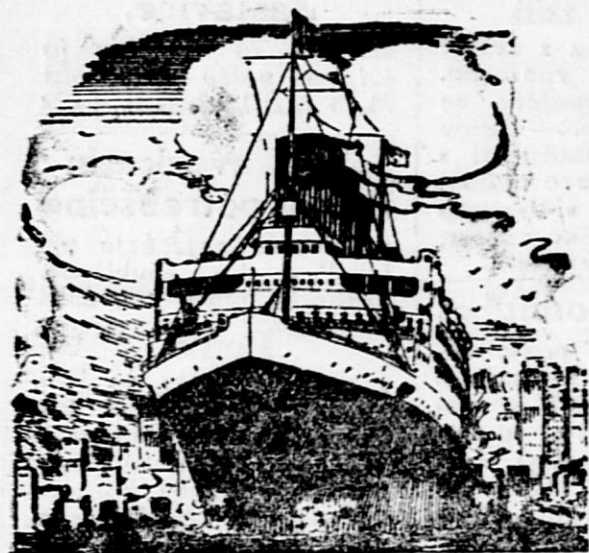
**AVTO-
MATERIAL**
VSAKO-
VRSTNI
KROGLJIČNA:
LEŽIŠČA
SPECIJALITE
NOVOSTI
J. GOREC
LJUBLJANA
PALAČA LJ-KRED-BK

Otvoritev
specijalne zaloge ta-
petniških izdelkov.

Žima vseh vrst,
morska trava in
vsi v stroko spada-
joči predmeti. To-
no in solidno delo
po naročilu in
popravila.

Priporoča se
Rud. Sever
tapetnik in dekorater

Ljubljana,
G

CIE. GLE. TRANSATLANTIQUE, FRANCOŠKA LINJA
HAVRE - NEWYORK
Naj. najja vožnja v Ameriko čez JERSEY na Ducha
Havre 3 1/2 dni. Havre - New York pa samo 6 dni.
Gla. no zastopstvo Slavenska banka d. d., Zagreb
Vozne listke in tovarneva pojava
daje zastopnik
IVAN KRAKER, LJUBLJANA
KOLODVORSKA ULICA STEV. 41

Ali Vam izpadajo lasje, se Vam dela prhljaj in Vas srbi glava? Polzkusite, prosim

Dr. Dralleja

brezovo vodo

Zadovoljni bodete!

Glavna zaloga za preprodajalce
ISIS, d. d. odjel Juri Dralle, Zagreb,
Palmetićeva ulica broj 68.

Obiščite

Obiščite

III. Ljubljanski velesejem

od 1. do 10. septembra 1923.

Zbirališče vseh gospodarskih krogov.

Najugodnejša prilika za nakup vsakovrstnega blaga.

Prvovrstni poljedelski in gospodarski stroji svetovnih znamk po tovarniških cenah. Velesejmska legitimacija, katera se dobi (za ceno Din 50—) v trgovskih zbornicah in v bankah v vseh mestih naše države, opravičuje na

50% popust na železnice

za osebne vlake in brzovlake št. 13 in 14. — Znižana vozšina na parniških jugoslov. paroplovnih družb.

Vstopnice za enkratni obisk velesejma se bodo prodajale po Din 15— v blagajnah ob vhodih na sejmišče.

Stanovanja preskrbljena.

Ne pozabite obiskati

INGER

oddelek št. 155

na LJUBLJANSKEM VELESEJMU

Odon Koutny,

špecialna trgovina z orodjem in tehničnimi potrebščinami,
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica št. 28,

prodaja

vsled predstoječe preselitve
v lastne, novourejene prostore na Aleksandrovo c. 7
razno orodje in tehn. predmete
s posebnim popustom.

AND. JAKIL

tovarna kož in čevljev d. d.
prodajalna

Ljubljana, Poljanska c. 13

Bogato skladišče moških, ženskih in otroških čevljev iz felečjega boksa v oseh bojah, govejega boksa in rjave kravice.

SOLIDNO DELO! ZNIZANE CENE!

Med dobrim najboljše!

Pfaff ! Puch
šivalni stroji, za rodbino in obrt
vozna kolesa razni novi modeli

Garancija za vse blago. Ugodne cene in plačilni pogoji.

IGNACIJ VOK

LJUBLJANA

NOVO MESTO

Josip Kregar

oblastveno preizkušeni mestni tesarski mojster
Ljubljana Cesta na Kodeljevo št. 2 Ljubljana

Izvršuje vsa v svojo stroko spadajoča dela in sicer vodne in nadtalne stavbe ter umetno tesarstvo. Prevzamem po danih kakor tudi lasnih načrtih zgradbo mostov, jezov, hiš, vil, ter razne gospodarske in industrijske stavbe, stolpne strehe, kupole in cerkvena ostrešja, balkone, vrtno ulice, verande, ter razna druga vrsta arhitekturna dela. Stopnice, dekorativne stropove, ter dekor. stenske opaže. 8685

Jugoslovanski kreditni zavod

v Ljubljani — Marijin trg št. 8
registrovana zadruga z omejeno zavezo
sprejema vloge na knjižice in plača čistih

7%

obresti brez odbitka rentnega in invalidskega davka. Za večje in stalne vloge kakor tudi vloge v tekočem računu obrestovanje po dogovoru. — Podeljuje kratkoročne trgovske in personalne kredite najkulantneje.

Splošna knjižnica

v založbi

Zvezne tiskarne in knjigarne
v Ljubljani

Izšli so zvezki:

1. Ivan Albrecht: **Ranjena grada**, izvirna povest, 104 str. broš. Din 12, vez. Din 17.
2. Rado Murnik: **Na Bledu**, izvirna povest, 181 str. broš. Din 16, vez. Din 22.
3. Ivan Rozman: **Testament**, ljudska drama v 4. dej., 105 str. broš. Din 12, vez. 17.
4. Cvetko Golar: **Poletno klanje**, izbrane pesmi, 184 str. broš. Din 20, vez. Din 26.
5. Fran Milčinski: **Gospod Fridolin žolna in njegova družina**, vselemode humoreske, 72 str. broš. Din 8, vez. Din 13.

CENE SE RAZUMEJO BREZ POSTNINE.

Cenjena naročila naj se pošiljajo na Zvezno tiskarno in knjigarno — **oddelek knjigarna** — Ljubljana, Marijin trg št. 8. — Telefon št. 44.

Dražbeni oklic.

Dne 6. septembra 1923 se bo vršila ob 10. dopoldne v Ponikvah št. 10 vsled sklepa okrajnega sodišča v Velikih Laščah z dne 3. avg. 1923, A 71/23/7

prostovoljna javna dražba

v zapuščino po pokojni Mariji Znidaršič iz Ponikve št. 10 spadajočega posestva vložka 191 k. o. Cesta z vsemi pritlikinami in premečinami. Prodaja posestva se bo vršila najprvo po kosih, potem pa celo posestvo skupaj. Izključna cena za vse nepremičnine skupaj znaša 1.499.270 K. Vsak zdražitelj celega posestva mora položiti pred pričetkom dražbe v roke sodnega komisarja kot vadij 10%, izključne cene, to je 149.927 K v gotovini, hranilnih knjižicah ali vrednostnih papirjih.

Izključna cena posameznih kosov posestva in premečin se bo naznanila ustno pri dražbi.

Dražbeni pogoji se morejo pogledati med uradnimi urami v pisarni podpisanega notarja v Velikih Laščah.

Števo Šink

notar kot sodni komisar

Oglasni del! Anončnega in reklamnega zavoda „APOLLO“ Ljubljana, Stari trg št. 19. Oglasni del!

Sprejema naročila za vse tu- in inozemske časopise po predpisanih tarifnih cenah. kolodv. in prometnih prostorih. Pri večkratnih naročilih omenjenih reklam primeren

Lastna izdaja najmoder. in najuspeš. parmanentnih reklam, katere uvrščuje na popust. Točna in solidna postrežba. Konkurenčne cene. Proračuni brezplačno.

Ljubljana, palača Ljublj. kred. banke.

STEGU in DRUGI

Vič — Glince št. 5.

kom. družba za strojno in električno industrijo. Dobavlja: elektr. material, elektr. motorje itd. vseh vrst stroje, transmisije, specialno podjetje za stroje lesne industrije. Konc. podjetje za elektrotehniko: naprava elektr. central visoke in nizke napetosti za luč in moč, izvrševanje vseh elektr. inštalacij.

Konces. podjetje za: parne in vročevodne kurilne naprave, vodovodne inštalacije, popravilo in postavitve parnih kotlov. Lastna delavnica za elektrotehniko, stavbo in strojno ključavničarstvo, mehaniko.

Pisalne stroje na obroke

The Rex Co.

Telefon 268. Ljubljana Gradišče 10.

VILJEM SEQUARDT,

Ljubljana, Šoltenburgova 4 (na dvorišču).

delavnica za precizno mehaniko.

Geodetični instrumenti, hidrometrični aparati, planimetri, pentografi, logarit. računal, merilni trakovi, nivel, letve in trasirke, prisma, matična in druga precizna merila.

Precizna risalna orodja.

Popravilo promptno in solidno.

„KORANIT“

zajamčeno pravi esbeni škrilci za kritje streh. KORANIT ne premoči, ne odzbe, se ne lomi in ne trga, je popolnoma siguren proti ognju, toči in viharju, tehta na 1 m² samo 12 kg, je neomejeno trpežen, je boljši kot vsi eterniti, je najboljša in najcenejša streha ker ne potrebuje nikdar popravila.

Fran Hočevar

Ljubljana, Dunajska cesta 36.

Produktivna zadruga kleparjev, inštalaterjev, kotlarjev in krovcev

Ljubljana, Kolodvorska ulica 18.

Kleparstvo! Stavbeno, galanterijsko in ornamentno. Kopalne banje, žetari za mleko, škroplnice, raznovrstne kuhinjske naprave. Na drobno. Na veliko. Pocinkanje in ocinkanje raznih predmetov. Kotlarstvo! Izdelava vseh vrst bakrenih kotlov in bakrenih cev, kotli za žganjekuho, za pralnice, za štedilnike itd. Na drobno! Na veliko! Kocesijoniran zavod za vse vrste vodovodne inštalacije. Inštalacije klosetnih naprav. Montaža in preizkušnje strolovodov.

Sprejemajo se vsa v to stroko spadajoča dela.

POZOR! Lesno strugarstvo!

Rok Čakš, strgarski mojster Ljubljana, Zg. šiška št. 18. Izdeluje vsa v to stroko spadajoča dela najsolidneje in najceneje.

Mihael Peternel Ljubljana, Celovška 89.

Eksport luksuznih čevljev lastnoročnega izdelka. Na drobno! Na debelo!

Elektrolitne bakrene žice in bakrene vrvice itd. Izdelek Heddernheimer Kupferwerk und Süddeutsche Kabelwerke A. G. Frankfurt am Main. Visoko in nizkonapetostnega PORCELANA tovarne H. Schomburg & Söhne, A. G., Porzellanwerke, Margarethenhütte, Rosslau, Schwandorf. — Velika zaloga! Samo na debelo!

Konfekcija

špecialna damska in moška krojačnica
Najmodernejši kroji po meri. Lastna zaloga angleškega in češkega blaga. Cene povsem konkurenčne.

BRATA BRUNSKOLE

LJUBLJANA

Židovska ulica št. 5.